

şehir

kültür sanat

14

KAYSERİ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
KÜLTÜR VE SANAT

MİMAR MEHMET AĞA | YEŞİLHİSAR | ALBERT GABRIEL

2017
Good Design Award

Design Turkey 2017'den Turkuaz Seramik'e ödül

Suyun mavi berrak renginden ilham alarak
tasarlanan Blue Lavabo,
"İyi Tasarım" ödülüne layık görüldü.

İnce kenarları ve
piramitik formuyla
"Blue lavabo", suyun dolap
ile temasını engelleyen
damlalıkları ile uzun ömürlü
bir kullanım imkânı sağlıyor.

444 23 34
www.turkuazseramik.com.tr
• CeraStyle Turkuaz Seramik A.Ş.'nin
Tescilli Markasıdır.

Turkuaz
SERAMİK

CeraStyle
YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

ŞEHİR KÜLTÜR SANAT

ŞUBAT 2018 SAYI: 14

Ücretsizdir

Yerel Süreli Yayın

ISSN: 2548-0081

E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN DANIŞMANI

Yusuf YERLİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Dursun ÇİÇEK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU

Ahmet Selman AKYURT
Prof. Dr. Celalettin ÇELİK
Dursun ÇİÇEK
Fehmi GÜNDÜZ
Mustafa İBAKORKMAZ
Dr. Faruk KARAARSLAN

Ayşe ÖNDER
Salih ÖZGÖNCÜ
Mehmet SARIÇİÇEK
Osman YALÇIN
Yusuf YERLİ
İlyas YILDIRIM

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN

Ali SARAÇOĞLU

KAPAK GÖRSELİ

Albert GABRIEL

İLETİŞİM

Milli Mücadele Müzesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72
38050 Melikgazi / KAYSERİ
t: (0352) 220 70 50 - 90
sehir38@kayseri.bel.tr
www.kayseri.bel.tr

şehir
kültür sanat

YAPIM

 bilge tasarım atölyesi

Barbaros Mahallesi Oymak Caddesi
Sümer Hukuk Plaza A-Blok No: 8 Kat: 10/55
Kocasinan - Kayseri
t: +90 352 221 16 16
bilgi@bilgegrafik.com

BASKI

M GRUP MATBAACILIK
Kayseri Organize Sanayi Bölgesi
8. Cadde No: 7 38070
Melikgazi-Kayseri
t: +90 352 321 24 11
f: +90 352 321 24 19
mgrup@mgrup.com

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

▲ Seyyid Burhaneddin | F.: Ümit Özpolat

başkandan...

Şehir'imizden Selamlar

Şubat'ın soğuk gün ve gecelerinde içimizi ısıtacak samimiyetiyle, ufkumuzu aydınlatacak yazılarıyla, gönlümüzü gönendirecek görselleriyle Şehir Kültür Sanat dergimiz 14. kez ellerinizde. Ocak (13.) sayısının tadı damağımızdan henüz gitmeden Şubat'ın Şehir'ini hazırlamanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Kış ayları kültürel ve sanatsal faaliyetlerin nispeten daha az olduğu aylardır. Yarıyıl tatilleri bizim için bahar dönemine yoğun olarak hazırlanmanın imkanını sundu. Bu bağlamda BÜSAM bünyesinde faaliyet gösteren Şehir Akademi ve Film Akademi bahar dönemi programlarını hazırladık. Devam eden atölyeleri gözden geçirirken yeni açacağımız atölyelerin planlamalarını yaptık. Şubat ayının son haftası ile birlikte Şehir Akademi bünyesinde; Selçuklu Okumaları, Medeniyet Okumaları, Şehir Okumaları, Mecelle Okumaları, Hüsn ü Aşk Okumaları, Akademik Yazım Teknikleri gibi yeni atölyeler açıyoruz. Görsel Düşünme, Mekan Okumaları, Akif Emre'nin İzinde İslam Coğrafyası, Sosyal Bilimlerde Saha Araştırması, Film Okumaları, Etimolojik Kuran Kavramları, Basın Dili Arapçası ve Pratik Arapça atölyeleri olanca hızıyla bu dönemde de devam edecek. Yine Şehir Akademi çalışmaları kapsamında düzenlediğimiz Varlık-Bilgi-Değer-Zaman-Mekan-Siyaset eksenli seminerlerimiz de her cuma zihnimizi ve ruhumuzu doyurmaya devam edecek.

Film Akademi bünyesindeki Kısa Film Atölyesi, Belgesel Film Atölyesi, Senaryo Yazarlığı, Kamera Önü Oyunculuğu atölyeleri ise yeni katılımlarla zenginleşerek bahar döneminde de sanatseverlerin, kendini bu alanlarda yetiştirmek isteyenlerin hizmetinde olacak.

Şehir'imizin Şubat sayısında; Osmanlı İslam medeniyetinin ve Kayserimizin sembol ismi Mimar Sinan ekolünün temsilcisi Mimar Mehmed Ağa portre bölümümüzün konuğu. Yazıyı Kayserimizin yetiştirdiği sanat tarihçisi Doç. Dr. Şerife Tali yazdı. Geçen sayıda Erciyes ile başlayan Doğa-Gezi bölümümüz bu sayıda Erciyes'in en güzel ve önemli yaylarından Sütdonduran ile devam ediyor. Dursun Çiçek hocamız mekân ile sohbetlerini, mekân

nın dilini bu kez de Sütdonduran üzerinden anlatıyor. Yeşilhisar gerek tarihi zenginlikleri ve gerekse coğrafi özellikleri ile Kayseri'nin en önemli merkezlerindendir. Daha önce de dosya olarak girdiğimiz Soğanlı, Erdemli Kaya Kiliseleri ve hatta Sultan Sazlığı'nın önemli bir bölümü Yeşilhisar sınırları içerisinde. Oğuz Celiloğlu bu sayıda Yeşilhisar'ı ana hatları ile okuyucularımıza tanıttı. Türkiye'nin önemli tarihçilerinden Önder Kaya Mimar Sinan'ın İzinde serisine bu sayıda Kara Ahmet Paşa Külliyesi yazısı ile devam ediyor. Kayseri ve Erciyesin maneviyatının ve ruhunun değişik coğrafyalara yansımaları ve sinmesini takip etmek bakımından

önemli bir yazı... Kahraman Gürcan'ın ilgiyle okuyacağınızı sandığım Kayseri'nin Fındıkları yazısı başlık olarak şaşırtıcı gelecek ilginç ve önemli bir yazı.. Prof. Dr. Muhittin Eliaçık tarih bölümümüzde Osmanlı Arşivlerine göre İncesu'yu yazdı. Söyleşi bölümümüzde bu sayıda Talha Uğurluel var. Kayseri ile ilgili önemli izlenimleri olan Uğurluel ile söyleşiyi Mustafa İbakorkmaz yaptı.

Bu sayıdan itibaren yeni bir bölüm ile karşınızdayız. Şehir ve Hafıza bölümümüzde

bundan sonra Kayseri'yi fotoğraflayan veya Kayserili olan bir fotoğrafçıyı ve eserlerini paylaşacağız. Bu sayımızın ilk misafiri ise Kayseri fotoğrafları bakımından önemli bir kaynak olan Albert Gabriel. Onunla geçmişe nostaljik bir yolculuk yapacaksınız. Said Özer'in Tavlusunlu Hicrani, Abdullah Özgönüller'in Cemal Cebeci yazıları da Kayseri kültürü açısından önemli yazılar.

Bunların dışında BÜSAM-Akademi bölümümüz; BÜSAM günlüğü, film okumaları, sinema yazıları ve fotoğraf yazıları ile yine dopdolu. Kitabiyat bölümümüzde ortaya çıkmasında Şehir Akademi hocalarımız ve öğrencilerimizin de büyük katkısı olan Bir Şehrin Hafızası isimli kitap var. Kayseri üzerine emek verilmiş önemli bir çalışma. Büyüyenay Yayınlarından çıkan kitap dolayısı ile emeği geçen tüm hocalarımıza ve öğrencilerimize teşekkür ediyorum.

Mart ayında yeni konular ve yeni dosyalarla buluşmak dileğiyle keyifli okumalar diliyorum...

Mustafa ÇELİK
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

İçindekiler...

PORTRE

Mimar
Mehmed Ağa
Doç. Dr. Şerife Tali

➤ 6

DOĞA-GEZİ

Sütdonduran
Dursun Çiçek

➤ 12

MEKÂN

Yeşilhisar
Oğuz Celiloğlu

➤ 20

MİMAR SİNAN'IN İZİNDE

Sadrazam Kara Ahmet Paşa Külliyesi
Önder Kaya

➤ 28

ŞEHİR VE TARIM

Kayseri'nin Tarihi Fındıkları
Kahraman Gürcan

➤ 36

TARİH

Osmanlı Arşivlerine
Göre İncesu
Muhittin Eliaçık

➤ 40

SÖYLEŞİ

Talha Uğurluel; "Kayseri
Annelerimizin Şehri"
Mustafa İbakorkmaz

➤ 44

ŞEHİR VE HAFIZA

Albert Louis Gabriel

➤ 50

BÜSAM AKADEMİ

Fotoğraf Üzerine Düşünceler
Dursun Çiçek

➤ 58

Trajedi ve Komedyâ

İsmail Doğu

➤ 60

Akademi Günlüğü

➤ 64

KÜLTÜR-SANAT

Tavlusunlu Hicrânî
Sait Özer

➤ 68

ŞEHRİN YÜZLERİ

Cemal Cebeci
Abdullah Özgönüller

➤ 72

KİTAPİYAT

Bir Şehrin Hafızası
Mustafa İbakorkmaz

➤ 78

SOFRA

Aside
Şehir Kültür Sanat

➤ 82

KÜLTÜRDEN

Şehirden Kısa Kısa Haberler
Şehir Kültür Sanat

➤ 84

LALE DEVRİNDE
KAYSERİLİ BİR BAŞ MİMAR:

MİMAR MEHMED AĞA

“Avrupa ile temasların başladığı Lale Devri, Sadrazam Nevşehirli Damad İbrahim Paşa’nın emriyle sanat ve içtimai hayatta ilk alâmetleri Mehmed Ağa zamanında başlamış ve dünyanın eşsiz kıyıları baştan sona onun hünerli elleri ile mamur kılınmıştır.”

Doç. Dr. Şerife Tali

O smanlı Döneminde Lale Devrinin en ünlü mimarı olan Kayserili Mehmed Ağa, o zamanda özellikle İstanbul Boğaziçi, Kâğıthane başta olmak üzere farklı bölgelerde önemli imar faaliyetlerinde bulunmuş bir hassa mimardır. Mimar Ağa, Hassa mimarbaşı, sermi’maran-ı Hassa da denilen göreve getirilmiş, mimarbaşılığa tayin edilmiş ve tarihi eserlerle ilgili vesikalarda genellikle “*Sâdâbâd Mimarı*” olarak yâd edilen mimar başının marifetiyle Kâğıthane ve Sâdâbâd, ehli dillerin, yâran-ı sefanın ve şairlerin toplandığı kasırlar, köşkler, çağlayanlar, havuzlar, çeşmeler ve köprülerin bina olduğu tesislerle onun zamanında donatılmıştır. Avrupa ile temasların başladığı Lale Devri, Sadrazam Nevşehirli Damad İbrahim Paşa’nın emriyle sanat ve içtimai hayatta ilk alâmetleri Mehmed

Ağa zamanında başlamış ve dünyanın eşsiz kıyıları baştan sona onun hünerli elleri ile mamur kılınmıştır.

Mehmed Ağa, Kayseri’de doğmuş olup babasının ismi El-Hac İbrahim veya İbrahim-i Atik olarak geçmektedir. Bununla birlikte mimarın doğum tarihi ve hayatı ile ilgili detaylar kesin olarak bilinmemektedir. Babası İbrahim Atik 1115 H. (1703 M.) yıllarından önce Mustafa Paşa’nın kethüdalığını yapmış ve kendisine Trakya’da Vize sancağında arazi temlik edildiği kaydedilmiştir. Kayserili Mehmed Ağa Sultan III. Ahmed döneminde 1703 yılında ilk kez hassa baş mimarlığı makamına getirilmiş ve bu görevini 1706 yılına kadar kısa bir süreliğine devam ettirmiştir. Daha sonra Mehmed Ağa özellikle Eyüp Sultan Cami’nin depremde zarar gören minarelerinin

tamirinde gösterdiği başarısı dolayısıyla 1709 yılında hassa baş mimarlığı görevine yeniden getirilmiştir. İkinci kez mimarbaşılığı görevi esnasında ise İstanbul Boğazı kıyısında Bebek bahçesinde Şeyh Mehmed Efendi ile Himmetzade Şeyh Abdüssamed Efendi’ye ait arazilerin ölçümleri ile 1138’de H. (1725-1726 M.) İzmit yakınında Sarıcalar Kemeri Köyü civarındaki pınarların sularının keşfini yaptığına dair belgeler bulunmaktadır. Mehmed Ağa 1726 yılına kadar devam ettirdiği bu görevini daha sonra eski mimarbaşılardan Hacı Hüseyin Ağa’ya bırakmıştır. 1730 yılına gelindiğinde ise devrin mimarbaşısı yeniden Mehmed Ağa’dır ve bu sefer aldığı görevini ise 1735 yılına kadar sürdürmüştür.

Mehmed Ağa'nın III. Ahmed zamanında Boğaziçi kıyılarında çok sayıda sahil sarayı ve kasırların yapımında hizmetleri olduğu sanılmaktadır. Onun en

önemli eseri, Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'nın isteği üzerine Kâğıthane deresi kıyısında 22 Şaban 1134'te H.(7 Haziran 1722 M.) yapımını başlattığı ve çok kısa

sürede bitirdiği Sâdâbâd Sarayı¹ ile derenin karşı tarafındaki çayırda inşa ettiği İmrahor Kasrı'dır.² Maalesef, mimarın ahşap malzemeden yapılan bu iki önemli

- 1 “Sadabad Sarayı'nın en büyük özelliği, önündeki Kâğıthane Deresi'nin muntazam bir taş kanal içine alınması, ayrıca arkasındaki geniş koruluğa sokulan ufak kanallara tabi bir ırmak görünüşü kazandırılması idi. Bu kanalcıklar arasında küçük göller meydana getirilmişti. Öte yandan derenin suları sarayın tam önünde mermer bir sed ile kesilmiş ve suların mermer çanaklara dökülerek akması sağlanmıştı. Sadabad Sarayı, Patrona Halil ayaklanmasına (1730) kadar İstanbul'un zevk ve sefaret yerlerinden biri olarak ün yapmıştır. Devrin şairleri Nedim, Seyyid Vehbi, İzzet Ali, Nahifi, Saim v. b.'leri bu sarayı ve çevresindeki kasır ve köşkləri övmekten ayrı zevk duymuşlardır. Nedim, bilhassa, devrin safahat ve eğlencelerini şiirlerinde canlı tablolar halinde sergilemiştir. Sâdâbâd, irili ufaklı yüz kadar köşk ve kasırla donatılmıştır. Sâdâbâd'ın çevresi çeşme, sebil ve havuzlarla süslenmiş, ayrıca 1723'te bir de cami yaptırılmışdır, Sadabad ve çevresindeki köşkler 1730 ihtilalinde ağır hasara uğramış nihayet Patrona ayaklanması ile yapılar ve semt yerle bir edilmiştir.”
- 2 “İstanbul'da Kâğıthane deresi kıyısında yapılmış olan bu kasır Lale Devri'nde büyük bir ün kazanmış olan Sâdâbâd Sarayı'nın biraz ilerisinde kurulmuştur. XVIII. yüzyılda bazı yabancı seyahatnamelerde İmrahor Kasrı'na “Büyük İmrahor Kasrı” denmektedir. Osmanlı tarihi boyunca bir önceki yıkılıp yerine bir başkası yaptırılmak suretiyle İmrahor Kasrı hatırası ve adı yaşatılmıştır. XVIII. yüzyılın ikinci yarısında Kâğıthane deresi kıyılarındaki saray ve diğer yapılar hassa kalfası Balyan tarafından yenilenirken İmrahor Kasrı da, yeni zevklere göre onarılmıştır.”

Mehmed Ağa, Lale Devri'nin en önemli çok sanatlı su yapıları sebil ve çeşmelerden oluşan anıtsal meydan çeşmelerinin, Ayasofya ve Üsküdar'dan başka, Azapkapı ve Tophane Çeşmelerinin de mimarıdır.

eserinin kaynaklarda sadece adı ve bazı gravürlerde görüntüleri kalmış günümüze bu yapılardan hiçbir şey gelememiştir. Türk tarihinde Lale Devri olarak adlandırılan ve bu dönemin çok önemli bir eseri olan Bab-ı Hümayun önündeki III. Ahmed Çeşmesi, ki sebiller ve çeşmelerden oluşan dört yüzlü bu anıtın Mimar Mehmed Ağa'nın yapısı olduğu belirtilmektedir. Fakat bu husus hakkında kesin bir bilgi mevcut değildir. Sadece Muzaffer Erdoğan tunç şebeke ve âlemlerin altın yaldızlanmasına dair bir kayda rastlamıştır. Yine aynı yıllara ait Üsküdar'da iskele başındaki büyük meydan çeşmesinin III. Ahmed Çeşmesi'nin yapımında da Mehmed Ağa'nın hizmeti olmalıdır. 1141 H. (1728-29 M.) yılına ait bir belgede bu

▼ Foto 2. Üsküdar Meydan III. Ahmed Çeşmesi

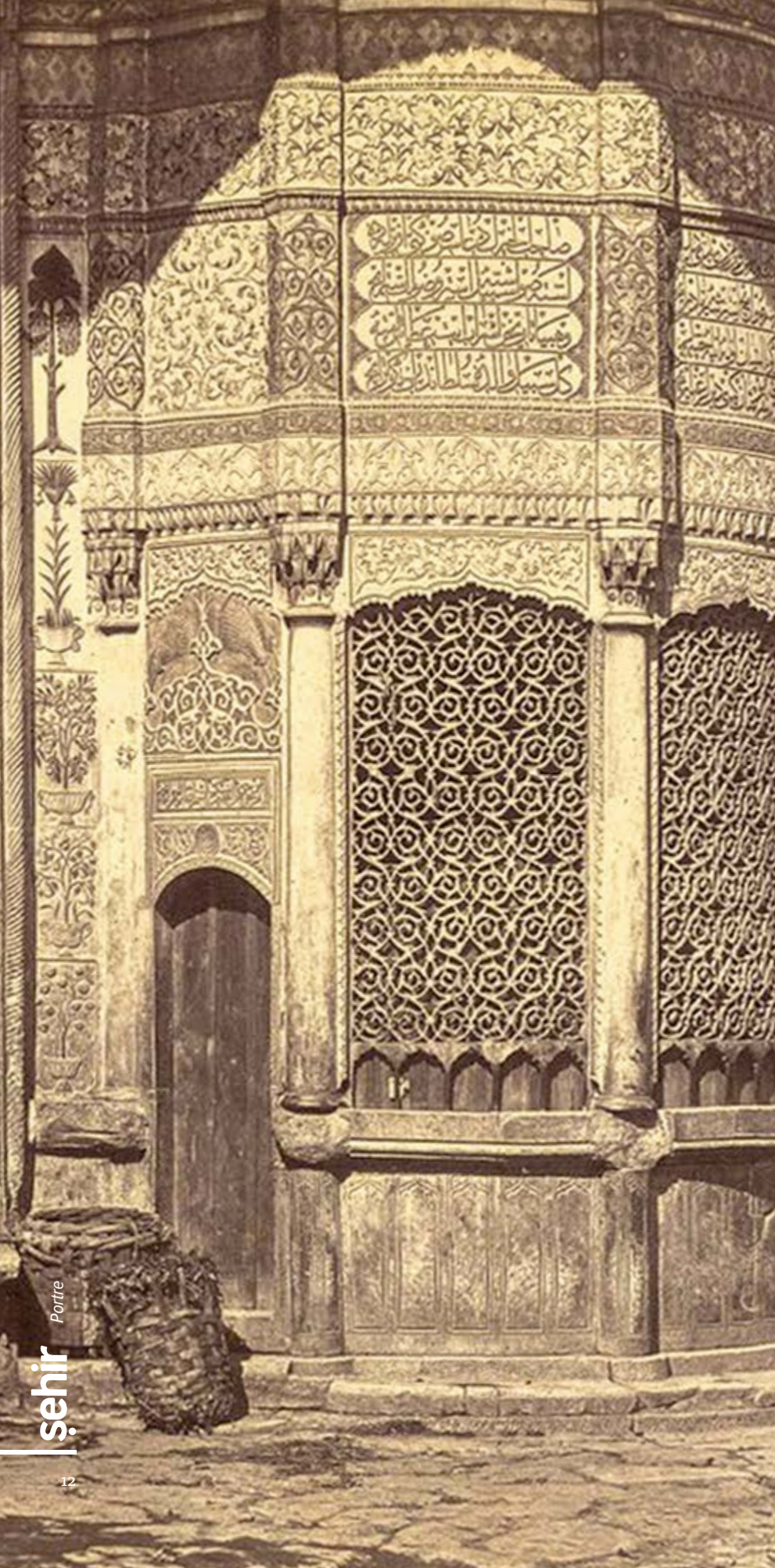
▲ Foto 1. Topkapı Sarayı Önünde III. Ahmed Çeşmesi

çeşmenin yapım harcamalarının yeniden düzenlenişinde Mehmed Ağa'nın adı geçmektedir. I. Mahmud tarafından 1144 H. (1731-32 M.)'de inşa ettirilen Gala-ta-Tophane su yolu şebekesinin keşifleri de yine Kayserili Mehmed Ağa tarafından yapılmıştır. Mehmed Ağa, devrin en önemli

çok sanatlı su yapıları sebil ve çeşmelerden oluşan anıtsal meydan çeşmelerinin, Ayasofya ve Üsküdar'dan başka, Azapkapı ve Tophane Çeşmelerinin de mimarıdır. Geniş, derin saçaklar altına alınan bu mermer çeşmelerin tüm yüzeyleri bezeme alanı olarak değerlendirilmiş özellikle natüralist çiçek motifleri, vazodan çıkan buketler, kâselerde meyveler belli bir zemin üzerine oturtularak bezenmiştir. Lale Devri'nde gelişen büyük anıtsal meydan çeşmeleri onun zamanında ortaya çıkarak karakteristik özelliklere sahip olmuş ve günümüze sağlam gelen en önemli zarif eserlerinden bazılarıdır.

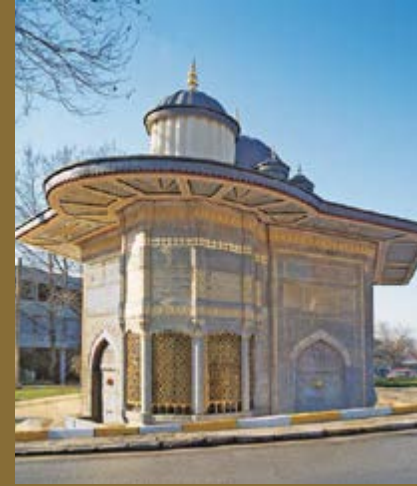
Kayserili Mehmed Ağa, 1735 tarihinde Sürre Eminliği ile Hacca gitmiş ve yerine Hacı Mustafa Ağa vekil olmuştur. Hac yolculuğu esnasında harap vaziyetteki Hanıatş Kalesi'nin tamiri için bazı keşifler yapmıştır. 1737 yılında İstanbul'a dönen Mehmed Ağa görevine kaldığı yerden tekrar devam etmiştir. Bundan sonraki kayıtlarda artık Mehmed Ağa “El-Hac

Mehmed Ağa” olarak anılmaya başlanmıştır. İstanbul’a dönünce Hassa baş mimarı sıfatıyla Edirne yolu üstündeki padişah sarayları ile Edirne’deki Saray-ı Amire’nin tamiri için görevlendirilmiştir. Ardından Davud Paşa Kışlası’ndaki kasrın tamirini de üstlenen Mehmed Ağa, 1153 H. (1740 M.) yılında verdiği bazı kararlar yüzünden sadrazamla arası açılmış ve idam edilmesi bile düşünülmüş iken araya girenlerin yardımıyla affedilmiş ve sadece mimarbaşılık görevinden azledilmiştir. Kırım-Bahçesaray kasabasının tamirine memur edilmiş ve yerine Hacı Mustafa Ağa getirilmiş, sonra ise bu memuriyetten de vazgeçilmiştir. Kırım’da Han Sarayı’nın tamiriyle görevlendirip İstanbul’dan uzaklaştırılmışken mimar, Edirne’ye ulaştığında ise geri çağırılarak İstanbul’da oturması uygun görülmüştür. Mehmed Ağa görevden azledildikten sonra Topkapı Sarayı içerisinde Arz Odası ile Has Odanın önünde yer alan revakların tamiri ile Tophane-i Amire’de top döküm fırınlarının tamirinde görev aldığı yine tarihi kayıtlarda mevcuttur.

Kayserili Mehmed Ağanın hassa baş mimarlığı zamanında meydana getirdiği eserlerinin yanı sıra ağırlıklı olarak İstanbul merkezli önemli tamirler yaptığı yine belgelerden anlaşılmaktadır. Lale devrinin baş mimarı Mehmed Ağa’nın bu dönemle ilgili tarihi vesikalarda saraylar, köşkler, konaklar, yahılar, sofalar, odalar, koğuşlar, kameriyeler, bahçeler, çiftlikler, tahtlar, hamamlar, köprüler, havuzlar, su yolları, mahzenler, dolaplar, değirmenler, karizler, hanlar, fenerler, surlar, kuleler, camiler, mescidler, ahırlar, matbahlar, iskeleler, anbarlar, çamaşırlıklar, fırınlar,

▲ Foto 3. Azapkapı Saliha Sultan Çeşmesi

Osmanlı Dönemi içerisinde Klasik Devir Osmanlı mimarisini dünyaya tanıtan Mimar Sinan’dan sonra Kayseri’den çıkan diğer önemli mimar olarak Mehmed Ağa Lale Devri mimarisine adını altın harflerle yazdıran bir hassa mimarıdır.

dükkânlar, divanhaneler, darphaneler, tophaneler, mehterhâneler gibi birçok yapı grubunun tamirinde görev aldığı kayıtlardan tespit edilmektedir. Lale Devrine damgasını vuran Mehmed Ağa’nın eserleri konusunda iki farklı görüş olup bunlar şu şekildedir. **Muzaffer Erdoğan**, mimarın, Hassa baş mimarlığı döneminde şu eserlerin ona ait olduğunu bildirerek yapımlarında bir payı olabileceğini ileri sürmüştür: Simkeşhane. Çorlulu Ali Paşa Manzumesi, Kaptan İbrahim Paşa Camii, Yeni Valide Camii, Şehid Ali Paşa Kütüphanesi, Çınarlı Çeşme Mescidi, III Ahmed Kütüphanesi (Topkapı Sarayı), İbrahim Paşa manzumesi, Ahmediyе

manzumesi, Kuleli Bahçe Mescidi, Darphane, Kaptan Paşa Camii, Fatma Sultan Cami verirken İzzet Kumbaracılar ise ayrıca, 1141 H. (1728 M.) yılında Ayasofya da Bab-ı Hümayun karşısındaki çeşme ile Galata da Azab kapısındaki sebil ve çeşme ve Hekimoğlu Alipaşa Sebili’nin de Mehmed Ağa zamanında yapıldığını bildirmektedir.

Osmanlı Dönemi içerisinde Klasik Devir Osmanlı mimarisini dünyaya tanıtan Mimar Sinan’dan sonra Kayseri’den çıkan diğer önemli mimar olarak Mehmed Ağa Lale Devri mimarisine adını altın harflerle yazdıran bir hassa mimarıdır. Osmanlı mimarisinin en hareketli dönemi olan Lale Devri’nin baş mimarı olan Mehmed Ağa’nın biyografisi ve eserleri hakkında yazılan herhangi bir tezkere mevcut değildir. Mimaride çiçek açan, Lale Devri’nin baş mimarı olan Mehmed Ağa belki Kayseri’de Mimar Sinan kadar tanınmasa da Osmanlı mimarisinin bir dönemini biçimlendiren, çok önemli eserler meydana getiren ve bu döneme eserleri ile imzasını atan Osmanlı’da çok iyi tanınan ve bilinen bir baş ustasıdır. İstanbul’un eğlence ve zevk devri olarak bilinen aslında siyasi olarak karışık,

zor bir dönemde görev alan mimarın, dönemin malzemesi olarak ahşaptan yaptığı başlıca eserleri de bu dönemi bitiren Patrona Halil isyanında çoğu yok olmuştur. 1155 H. (1742 M.) yılında vefat eden Lale Devri’nin ünlü mimarı, Kayserili Mehmed Ağa şimdi İstanbul Edirnekapı Mezarlığında medfundur.

Kayseri’nin Mimar Sinan’dan sonra medar-ı iftiharlarından olan Osmanlı Lale Devri baş mimarı hemşehrimiz Mehmed Ağa’ya bir Fatiha okumanız dileğiyle... ■

KAYNAKÇA

- Ahmet Vefa Çobanoğlu, “Osmanlı’da Baş Mimarlar”, Türk Dünyası Kültür Atlası: Osmanlı Dönemi, İstanbul 2002, IV, s. 309-310.
- İzzet Kumbaracılar, “Türk Mimarları”, Arkitekt, 1937-03 (75) S. 2, İstanbul 1937, s. 60.
- Muzaffer Erdoğan, Lale Devri Baş Mimarı Kayserili Mehmed Ağa, İstanbul 1962.
- Semavi Eyice, “Mehmed Ağa/ Kayserili Ö. 1155/1742” Mad. C. 28, TDV. İslam Ansiklopedisi.
- www. e-tarih. org. ve, Fotoğraf 1-2-3: mustafacambaz.com’dan alınmıştır.

SÜTDONDURAN

Dursun Çiçek

Bir dağ uzaktan kocaman bir kütle gibi görünür. Kimi onu bir kaya parçası, kimisi de çok büyük bir hisar olarak görür. Ancak dağa yaklaştıkça, ona nüfuz ettikçe dağın görüntüsünden ibaret olmadığını, onun da bir sinenin, gözünün, gönlünün, kollarının, ayaklarının, eteklerinin olduğunu görmeye başlarsınız. Etrafında uzanan vadiler, irili ufaklı tepeler, patika yollar, su alanları, yatırlar ve yaylalar dağın unsurları ve uzuvları olarak karşımıza çıkar. Bunları anlamaya başladığınızda o zaman dağı çok daha iyi anlamaya ve yaşamaya başlarsınız.

Yine dağların etrafındaki yer isimleri dağı anlamadaki en önemli unsurlardır. Öğrendiğiniz her yeni yer ismi o dağı bütünleyen bir bilgiye dönüşür. Çobanların, yaylacıların anlattığı dağ hikâyeleri, çığırdıkları dağ türküleri, okudukları dağ şiirleri ve ağıtları bir süre sonra sizi ayrı bir anlam dünyasının içine çeker. Tabiatı sıradanlaştıran, ondaki ilahi/olağanüstü hali idrakten acız, her şeyi akla indirgeyen bir anlama biçimi için dağın, yaylanın, tepenin, toprağın, pınarın söyleyeceği bir şey yoktur. Çünkü ortada bir anlama,

anlatma ve dil farklılığı vardır. Tabiatın dilini bilmeyen onunla ilgili bir efsaneyi, bir geleneksel anlatıyı, bir masalı, bir hikâyeyi hissedip anlayabilir mi? Ben çobanların ve cahil diye küçümsediğimiz insanların dışında anlatanına pek rastlamadım.

Bir dağın hikâyesi zirvesine çıkınca bitmez. Aksine belki de tam orada başlar. Erciyes'in hikâyesi de böyle... Etrafını gezdikçe, vadilerine daldıkça, kuşlarının türküsünü dinledikçe, çobanlarının hikâyelerini hikmet penceresinden

gördükçe, yaylalarını anladıkça başka görmeye başlıyorsunuz her şeyi.

Dağların en iyi anlaşıldığı yer dağların en yerleşik mekanları olan yaylalar olsa gerektir. Bir yaylada çadırınızı kurup dağı hissetmeye başladığınızda her şey daha derinden yaklaşıyor size. Yıldızlara bile uzanıp tutacak bir yakınlık duygusu dağ ile ilgili size neler vermez?

Erciyes'in yaylalarından Sütdonduran'da kaldığım ilk gece not defterime düşen kelimeler ve duygulardı bunlar. Karanlıkta çadırların ışıkları gökteki

yıldızları hatırlatırken sanki Erciyes bir gökyüzü olmuş, zirve bir dolunay gibi karlı başı ile etrafındaki yıldızlarını aydınlatıyordu.

Sütdonduran bir yayla değil sadece. O aynı zamanda Erciyes'in etrafındaki en yüksek tepelerden birinin de adı. Zaten yayla adını buradan almış. Yayla adını buradan almış da Sütdonduran adını nereden almış? Gerçekten süt mü donmuş burada? Yoksa bir beddua mı almış bilinmez? Rivayet farklı... Yer isimleri ile ilgili en önemli kaynaklar

elbette ki yörede yaşayan çobanlar ve yaylacılar.

Çadırına misafir olarak vardığımız Ahmet Emmi bize koyun yoğurdu ikram ederken Sütdonduran'ın hikayesini anlatıyor. “Burası Erciyes'in en yüksek yaylası. Müşker'i saymazsak, Çoban İni, Halilin Yurdu, Aksu, Kefeli, arka taraftaki Gereme, Kızık, Sarı Göl Yaylası dahil bütün yaylalardan yüksektir. Yazın bile (Temmuz'un, Ağustos'un ortasında) çadırın içinde soba yaktığınız zamanlar olur. (Eliyle Sütdonduran tepesini

göstererek) Bunun dibinde konaklamış zamanın behrinde bir yaylacı. Hemen ilerisi Oğlakkıran. İkisinin ortasında kurmuş yaylasını. Gündüzleyin sağdığı sütler ertesi sabah bakmış ki buz. Hepsi donmuş. Tepeye şöyle bakmış sütümü de dondurdun ya demiş. Böylelikle o gün bugün Sütdonduran denmiş buraya. Biz onun hemen dibinde değil biraz uzağında olmamıza rağmen biz bile kaç kez sütümüzün donduğuna şahit olmuşuzdur. Onun için atalarımızın anlattığında yanlış yok...”

Sütdonduran Yaylası 2700 rakım olarak tespit edilmiş. Tepe buradan daha yüksek elbette. Erciyes buzulunun hemen bitiminde başlayan bir yer. Bölgeye neredeyse Haziran ortalarına kadar araçla çıkılamıyor. Yaya çıkıldığında ise yayla kar ile kaplı olduğu için barınabilmek çok zor. Yaylaya bir dağ evi yapılmış durumda. Çünkü burası profesyonel dağcılar için aynı zamanda bir tırmanış rotası. Özellikle Temmuz-Eylül arası sürekli tırmanış yapılabilir.

Bir yayla dağın meskun mahallidir. İnsan sesi, hayvan sesi sadece orada olur. Bunun dışında buzulların erimesi ile oluşan derenin sesi, kuşların cıvıltısı ve en önemlisi de rüzgarın sesi sizi asla yalnız bırakmıyor. Tertemiz bir havanın size hissettirdiği sonsuzluk ve yaşama duygusu, toprağın ve suyun en yalın halleri her şeyi sorgulamanıza sebep oluyor. Hatta uzaktan gelen çoban türküsünü duyduğunuzda ise tabiatla ilgili tüm tasarruflarınızı gözden geçiriyorsunuz. Alıştıklarınızdan geri dönememe sancısı ve ikilemi, hakikati görüp ona ulaşamama gerçekliği, imajın sizi alabildiğine kuşattığının bilinci çaresizliğin ve imkansızlığın girdabına girmenize neden oluyor. İnsan kendi paradoksunu en iyi tabiatta görüyor.

Sütdonduran yaylasından çadırlarımızdan çıkıp Oğlakkıran'a doğru yürüyoruz. Sütdonduran tepesi solumuzda kalıyor. Oğlakkıran'a varmadan hemen önümüzdeki yokuşu çıkarken bile yine bir ismin ne anlama geldiğini bizzat yaşayarak öğreniyoruz, çünkü Oğlakkıran'a varmadan bu küçük tepede kıldık. Nefes nefese de olsa tepeyi geçtik. Karşımızda Oğlakkıran. Öbür tarafı Müşker... Biraz ilerisi Üçker... İnsan isimlerin peşinden gidiyor hep. İsimlerin peşinden gitmeden öğrenemiyor hayatı. Ama ne zamanki kendi isminin peşine takılıyor işte orada bitiriyor ve tüketiyor kendini. Çünkü kendi ismini mutlaklaştırma enaniyet ve nefsanîyetle ilgili. Bir ismin tecellisinden kurtulup kendi başına tezahür etmeye çalışan her ismin kaderi bu aslında. Lakin bunu

Burada her isim
varoluşsal bir
anlama sahip. Oysa
modern hayat içinde
isimlerimizin gerçekliği
bile yok. Gerçekliği
olmadığı için anlamdan
da yoksun. Belki de
bunun için, ismimiz
olmadığı için imaj
derdinde ve peşinde
debelenip duruyoruz.

şehirlerde değil dağlarda fark edebiliyor insan. İsimlerin ne olduğunu da galiba en güzel burada anlıyor. Burada her isim varoluşsal bir anlama sahip. Oysa modern hayat içinde isimlerimizin gerçekliği bile yok. Gerçekliği olmadığı için anlamdan da yoksun. Belki de bunun için, ismimiz olmadığı için imaj derdinde ve peşinde debelenip duruyoruz.

Dağlar, pınarlar, yaylalar, tepeler, mekânlar öyle değil. Onların isimleri ismiyle müsemma diyebileceğimiz türden.

Biz Oğlakkıran'dan Sütdonduran'a giderken sabah ışııyla Erciyes zirve tırmanışına giden insanların bir çığ tehlikesi dolayısıyla zirveye bir saatlik bir mesafe kala Tarakkaya denilen kayaların olduğu

bölgeden geri döndüklerini öğreniyoruz. Tek sıra halinde inişlerini seyrederken, birbirlerine bir iple de olsa bağlantıları, birbirine tutunuşları, hırstan, yarışma-dan azade olmuş insanın güzelliğinden esintiler getiriyor bizlere... Dağ insanı birleştiriyor, bütünleştiriyor...

Koyunların ve keçilerin türküsü

kuşların şiirine karışırken Sütdonduran'da rüzgar çok hoyrat esiyor. Uzaktan görünen çadırlarımız şehirlerde görünen kutu evlerimizden her şeye rağmen daha güzel görünüyor. İki metrekareyi bile geçmeyen genişlikteki huzur ve sonsuzluk duygusu ise bize yaylayı, dağı ve insanı bir kez daha yeniden anlatıyor... ■

YEŞİLHISAR

Erciyes'in Yeşil Yüzü
Bozkırdaki Rahmet

Oğuz Celiloglu

Eski adı Develi Karahisar, bugünkü adı Yeşilhisar... Karahisar nasıl Yeşilhisar'a dönüşmüş biraz da bunun merakı Yeşilhisar'ı anlamak... Aslında Yeşilhisar Erciyes'in yeşil yüzü... Sultan Sazlığı başta olmak üzere dağın ardı yemyeşil... Dağın bu tarafında gün geçtikçe modernleşen kente inat, dağın ardında koskoca bir ova, alabildiğine güzel sıra dağlar, sağ tarafta Kapadokya'nın gizemli peri bacaları ve ortasında Kayseri ile Kapadokya'yı, Hasan Dağı ile Aladağları, Aladağlar ile Erciyes'i birbirine bağlayan, bağları kayısı ve elma kokan, tarlalarında karpuz yetişen Yeşilhisar... Yeşilhisar'ı tanımlamak kolay değil. Tek bir tanım değil, birden çok tanım yapmak zorundasınız... Kapadokya'nın kapısı, Aladağların ve Demirkazık'ın bekçisi, Zengibar'ın eteği v.s.

TARİHİ

Yeşilhisar'ın kuruluşu kesin olarak bilinmemekle beraber, tarihin kaydedilebildiği zamanlarda Hititlerle meskûn olduğu bilinmektedir. Hititlerden sonra Perslerin, M.Ö. 3500 yıllarında da İskender'in egemenliğine geçmiştir. Pers Komutanı Orgüs Oktav, Komutan ve ünlü hatip Ciceron'u Kapadokya meselesini halletmek üzere buraya göndermiştir. Böylece M.Ö. 317 yılında bu bölge Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetine geçmiştir. Kapadokya bölgesinin sekiz büyük şehri içinde adı geçen Kbiştra veya Sıyiera bugünkü Yeşilhisar'dır.

M.Ö. 256 yılında İran'ın, daha sonra tekrar Bizans İmparatorluğu'nun hâkimiyetine giren Kbiştra, M.S. 20 yılında Romalıların eline geçer. Adı Kuvistra

olarak değiştirilir. İmparatorun Hristiyanlığı kabulü ile birlikte Yeşilhisar, Ürgüp'ün Göreme'siyle birlikte önemli bir dini merkez haline gelir. Özellikle Erdemli Kaya Kiliseleri Hristiyanlığın merkezi konumundadır. Bölgedeki en büyük papazın Keşlik (muhtemelen asıl adı Keşişlik) köyünde oturduğu belirtilir.

Yeşilhisar'ın Müslümanlar eline geçişi ise 672 yılında Battal Gazi'nin fethi ile gerçekleşir. Yeşilhisar zaman içerisinde iki defa daha Bizans hâkimiyetine girmişse de önce Abbasi'ler sonra Danişmentler tarafından geri alınmıştır. 1114 yılında Selçuklulara, sonra İlhanlılar'a, daha sonra da 1324 yılında Eratna Devleti'ne geçmiştir. Sultan Alparslan; Malazgirt'te Bizans İmparatoru Romen Diyojen'i büyük bir yenilgiye uğratınca

bütün Anadolu ile birlikte Yeşilhisar da Selçukluların eline geçti. Bu dönemde Yeşilhisar, Develi-Karahisar olarak anıldı. Tarihçilere göre Karahisar anlamına gelen Zengibar'ın (ya da Zengibar) Türkçe'ye tercüme edilmesi ve Derevliye'nin Develi şeklinde okunmasıyla bu isim elde edilmiştir.

Bir süre Karamanoğulları egemenliğine giren Yeşilhisar (Karahisar) Yıldırım Beyazıt zamanında Osmanlıların hâkimiyetine geçmiş fakat Timur'un Anadolu'ya girişi ile tekrar Karamanoğulları'nın hâkimiyetine girmiştir. Osmanlı döneminde Yeşilhisar'ı yöneten Karamanoğlu Ahmet Bey'in şehre ciddi hizmetleri olmuştur. Şehrin güneyindeki Dünderlı Suyu'nun Yeşilhisar Ovası'na dökülmesini sağlayarak kendi adıyla

anılan Karamanoğlu Hark'ını açmıştır. Şehrin batısında da Karaman Yolu'nu inşa etmiştir.

Karamanoğlu Ahmet Bey'in 1463 yılında ölümünden sonra Fatih Sultan Mehmet, bu beyliği ortadan kaldırıp Yeşilhisar'ı kardeşi Sultan Mustafa'ya verdi. Ayrıca ordunun değerli komutanlarından biri olan Karacabey, konaklama sırasında burada vefat etmiş ve kendisi Köşk Tekkesi diye anılan makama defnedilmişti. Bugün Karacabey adı ile anılan mahalleye bu isim, o büyük komutandan dolayı verilmiştir. Damat İbrahim Paşa, doğum yeri olan Muşkara Köyü'nün Nevşehir yapmak için etrafta bulunan önemli merkezlerin askeri ve mali güçlerini ferman ile Nevşehir'e kaldırırken Yeşilhisar'ın Zengibar kalesinde mevcut

olan 39.000 akçe tımar ile otuz üç neferlik muhafız birliğini de Nevşehir'e götürdü. O tarihten sonra Yeşilhisar eski önemini kaybetti.

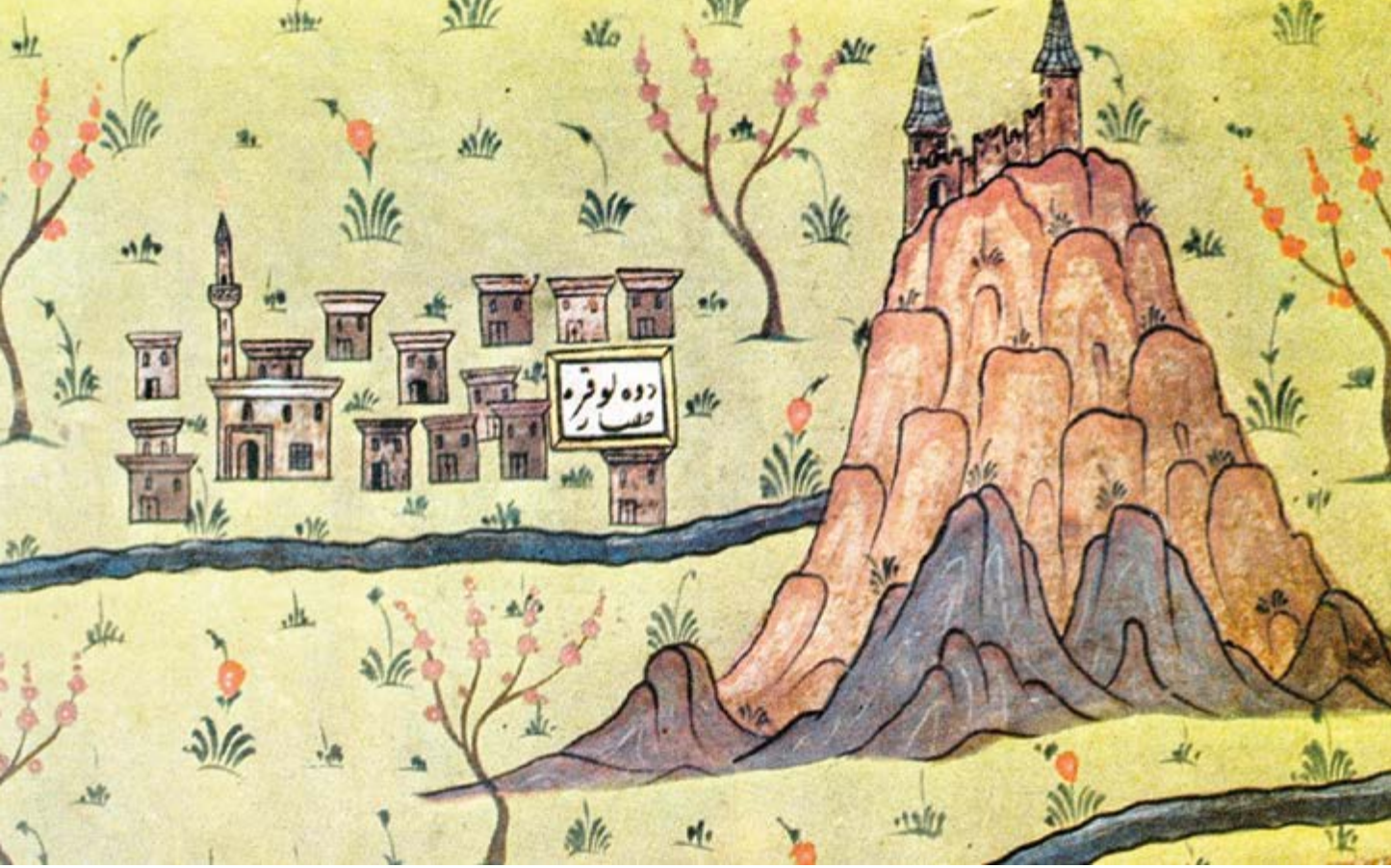
Osmanlı döneminde Yeşilhisar'da fıkıh, tasavvuf, felsefe ve edebiyat alanlarında ünlü kişiler yetişmiştir. Koyunlu Baba, Mir Atı Dede, Kocabeyoğlu Hacı Ali Rıza, Koçumzade Mehmet Efendi ve Ömer Gülşeni Dede bunlardan bazılarıdır. Osmanlı Padişahlarından III. Mustafa zamanına kadar Karaman Eyaleti'nin Niğde Sancağına bağlı bir kaza merkezi olan Yeşilhisar 1856 yılında Nahiye olarak Kayseri'ye, 1902 yılında İncesu İlçesi'ne bağlandı. O zamana kadar Develi-Karahisar adıyla anılırken isim benzerliği olan yerlerle karıştığı için 1945 yılında Yeşilhisar olarak değiştirildi, 1947 de ilçe oldu.

BUGÜN

Yeşilhisar'a girdiğinizde yaz mevsimindeyseniz ilk dikkatinizi çekecek şey Kayısı ve Elma bahçeleridir. Kayısı ve Elma ilçenin en önemli geçim kaynağıdır. Son zamanlarda Yeşilhisar karpuzu da bölgenin en aranan ürünleri arasına girmiştir. Patates ve şeker pancarı da önemli diyebileceğimiz oranda gelir ve geçim kaynağıdır. Her yıl düzenlenen Kayısı Festivali ilçenin belirgin kültürel faaliyetlerinden biridir. Yeşilhisarlılar kendilerini kayısı ile özdeşleştirirler ve bununla anılmayı övgü olarak da kabul ederler. Halk arasında İçme olarak bilinen kaplıca bölgesinin açılması Kayseri ve bölge kültürü açısından önemlidir.

Kültürel boyutu olmayan herhangi bir şehrin bırakın geçmişi bugüne bile kalma

▲ Matrakçı Nasuh'un Yeşilhisar minyatürü

ihtimali yoktur. Çünkü şehir hafızadır. Bu anlamda Yeşilhisar Kayseri'nin Kapa-

girdiğinizde de, Yeşilhisar'da taşlardan yapılmış bir mabede girdiğinizde de

Sultan Alparslan; Malazgirt'te Bizans İmparatoru Romen Diyojen'i büyük bir yenilgiye uğrattınca bütün Anadolu ile birlikte Yeşilhisar da Selçukluların eline geçti. Bu dönemde Yeşilhisar, Develi-Karahisar olarak anıldı. Tarihçilere göre Karahisar anlamına gelen Zengibar'ın Türkçe'ye tercüme edilmesi ve Derevliye'nin Develi şeklinde okunmasıyla bu isim elde edilmiştir.

dokya bölgesinde olduğu için en zengin ve şanslı merkezlerinden biridir. Soğanlı ve Erdemli gibi bölgelere gittiğinizde birden tarih öncesine giderken, şehri gezerken Necip Fazıl'ın bir süre zorunlu olarak ikamet ettiği evi gördüğünüzde birden bugüne, yakın tarihe, sanat, şiir, fikir, çile boyutuna giriyorsunuz. Soğanlı'da bir taşlara oyulmuş bir mabede

inancın ve insanın derin anlam boyutunu idrak edebiliyorsunuz.

Ulu Camii şehrin merkezinde en eski yapı.. 1323 yılında Eretna Devleti'nin hükümdarı Alaaddin Eretna tarafından yapılmış.. Restorasyonlar sayesinde hala ayakta.. İdris Camii, Hamza Paşa Camii ve Selçuklu Hamamı diğer önemli tarihi eserler..

ZENGİBAR KALESİ

Zengibar Kalesi bölgedeki en önemli tarihi yapı aynı zamanda... Kalenin M.S. VI. yüzyılda İranlılar tarafından yapıldığı tahmin edilmektedir. Daha sonra Romalıların eline geçmiştir. Türkler'in Anadolu'yu fethinden sonrada önemini koruyan Zengibar Kalesi, gerek Selçuklular ve gerekse Osmanlılar zamanında Akdeniz Bölgesi'ni, İç Anadolu Bölgesi'ne bağlayan geçitlerin güvenliği için kullanıldığı gibi bu bölgelerdeki şehirlerin güvenliği konusunda da önemli görevler üstlenmiştir. Zengibar kalesinde bizi en çok şaşırtan şey büyük kaleye giderken yolun sağ tarafında bulunan eski mezarlıktır. Müslüman Mezarlığı olduğu belli olan bölgede herhangi bir kitabe olmadığından, hangi döneme ait olduğu bilinmiyor. Kadı Burhaneddin Devleti zamanında Kadı Burhaneddin'in buraya bir medrese yaptığına dair rivayetler de var. Büyük Zengibar'ın tepesindeki duvar kalıntılarının da bir manastıra ait olduğu söyleniyor.

ERDEMLİ KAYA KİLİSELERİ

Erdemli Vadisi insanı şok eden bir güzellik... İnsanın inancı uğruna neler yapabileceğinin görüntüsü... Baskı ve zulümlerin hiçbir inancı yok edemeyeceğinin müşahhas hali... Vadi sağlı ve sollu boydan boya kaya kiliseleri ve evlerden oluşuyor. Vadi boyunca uzanan yerleşim alanında duvar resimleri de içeren on bir kilise yer almaktadır. Duvar resimlerinde Kitab-ı Mukaddes'ten sahneler var. Ayrıca bitkisel ve geometrik bazı süslemeler ile birlikte aziz, azize, melek, havari gibi tek figürler de resimlenmiştir. Yapılar mimari ile birlikte duvar resimlerinin üslup, ikonografik ve kilise içindeki dağılım özelliklerine göre 10 – 13. yüzyıllar arasında yapıldığı tahmin ediliyor.

Erdemli Köyü'ndeki kaya kiliseleri duvar resimlerinin Bizans resim sanatı açısından önemi oldukça büyüktür. Bizans resim sanatında krallığın o dönemki başkenti olan İstanbul'daki örneklerinde olan üslubunun Erdemli duvar resimlerinde de görülmesi önemlidir.

Yukarı tepeye çıkıp vadiyi seyrettiğimizde o dönem baskı altında kalan bu insanların kayaları, dağı, taşı nasıl işlediklerini ve bütün bunları yaparken tabiattaki dengeyi nasıl önemle gözettiklerini görebiliyoruz.

KEŞLİK

Keşlik Köyü'nün kuruluşu, mevcut tarihi kalıntılardan 300'lü yıllara kadar uzanmaktadır. Keşlik beyaz kayalık anlamına gelir. Türkçe kökenli bir kelime olduğunu söyleyenler bölgedeki Keşiş'in burada oturduğundan dolayı bu ismi aldığını söyleyenlerin olduğunu da belirtirler. Köyün adı ile ilgili diğer bir görüş ise Orta Asya'daki Keşlik bölgesinden gelen Türkmenlerin buraya Keşlik ismini vermeleridir. Kurulduğundan günümüze gelinceye kadar eğitim seviyesi yüksek olan bu köyün halkı aynı özelliğini bugün de sürdürmektedir. Kayseri'ye bağlı ilçelerin köyleri arasında en çok okuma yazma oranı ile belirgin bir köy olduğunu söylüyorlar. Köyde önemli miktarda mağara, sığınak, kilise ve keşfedilmeyi bekleyen yeraltı şehirleri vardır.

SOĞANLI

Soğanlı dördüncü yüzyıldan itibaren Kapadokya'daki önemli merkezlerden biri olmuş ve önemini 7 ve 8. yüzyıllarda da sürdürmüştür. Türkler, bölgeye yerleşmeden önce Doğu Roma İmparatorluğu hüküm sürmüştü; buraya yerleşen halk kayaları oyup evler, kiliseler, toplantı alanları yapmış, tarım, hayvancılık ve bağcılıkla uğraşmışlardır. Köy, Battal Gazi tarafından Bizanslılardan alınmıştır. Rivayetlere göre Battal Gazi buranın fethini sona bıraktığı için fetihten sonra köye Sonakaldı ismini vermiş zamanla da bu isim Soğanlı olmuştur.850 yıllarında Soğanlı vadisinde 200 kadar kilise ve manastır bulunmakta idi. Halen 50 kadar freskli kilise vardır. Ancak bunların 10 kadarını gezmek mümkündür. Vadide 400 kadar da kaya oyduğu vardır. Bu oyuklar bugün kullanılmamaktadır.

Tüflerin üzerinde kurulu olan Soğanlı, peri bacalarının güzelliği ile tanınır. 50'ye yakın kaya kilisesi ve mağara vardır. Mağara ve kiliselerde mezarlar, İsa Peygamber ve havarilere ait resimler bulunmaktadır. Bölgede Karabaş, Yılanlı, Kubbeli, Saklı, Geyikli, Tokalı ve Azize Barbara başta olmak üzere önemli miktarda kilise vardır. Bunların içinde 6. yüzyılda inşa edildiği tahmin edilen Karabaş Kilisesi önemli bir yere sahiptir. Kilise Roma döneminin karakteristik özelliklerini taşır. Kilise ve duvarları 11. ve 13. yüzyıllarda tekrar inşa edilmiştir. İlk olarak basit çizgiler ve motiflerle süslenmiştir. Freskler 11. yüzyılda toprak boya ile yapılmıştır. Yağlı boyanın keşfinden sonra toprak boyalar yerine yağlı boyalar kullanılmıştır. Kilise dört kısımdan oluşur. Peygamber İsa'nın doğumu, vaftizi, havlu ile kurulanması, dini mücadeleleri, çarımıha

gerilişi ve Saint Jean'in canavarı boğuşu gibi kompozisyonlar, 12 havarinin ve diğer azizlerin resimleri, Bizans ve Türk (Selçuklu) motifleri kilisenin iç duvarlarını süslemektedir. Son dönemlerde turistik bir cazibe merkezi haline geldiği ve dikkatimizi çeken Soğanlı bebeklerinin bölgenin bir sembolü olduğunu da belirtelim.

SULTAN SAZLIĞI

Sultan Sazlığı ise Erciyes'in eteğindeki rahmet... Adeta Erciyes'ten tecelli eden bereket Sultan Sazlığı üzerinden bölgeye yayılır. Yaşanan birkaç yıllık kuraklığın ardından sazlık eski görüntüsüne yavaş yavaş kavuşmaya başlamıştır. Sazlıkta yer yer kamy, kafa otu ve kındıra bulunur. Açık havalarda nilüfer ve süsen de görülür. Sazlığın merkezine doğru görülmeyecek kadar çok yüzen saz adacıkları vardır. Bunlar kuvvetli rüzgârlarla yer değiştirirler, suyun alçılmasıyla alçalır. Sazlık güney ve kuzeyde Yay Gölü ile ayrılır. Yay Gölü tuzlu bir göldür. Kuzey-batı köşesinde bu göle bağlı Çöl Gölü bulunur. Bu göl daha fazla tuz ihtiva eder, derinliği birkaç desimetreyi geçmez. Civarında bitki bulunmaz yazın kurur. Sazlık etrafı kayısı, elma, şeker pancarı, karpuz, kavun, kabak başta olmak üzere bağlar, bahçeler ve tarlalarla çevrilidir. Rüzgârın, suyun ve kuşların türküsünü dinlemenin en güzel mekânlarından birisidir.

Yeşilhisar kısaca zikrettiğimiz bu özelliklerinin ötesinde daha pek çok özelliğe sahiptir. Adana yolunda olması, Niğde ve Nevşehir ile sınır olması, Kapadokya'nın giriş kapılarından biri olması, coğrafi anlamda Erciyes ve Demirkazık ile komşu olması zikredilmesi gereken önemli özelliklerindendir. Kapuzbaşı yol güzergâhında olması da unutulmamalıdır.

Büyükşehirlerin ekonomik çekiciliğine karşılık bu tür merkezlerin coğrafi ve kültürel çekiciliğinin öne çıkarılması ve buralarda kalıcılık sağlanması, bölgedeki tarihsel dokunun korunması bakımından da çok önemli. Yeşilhisar'dan Zengibar'a doğru giderken insanların misafirperverliklerini en az 10 kere hissediyorsunuz. Eşikte oturan yaşlı nineden, dükkânının önünde ekmeği için çabalayan esnafa, cami önünde oturan yaşlı dededen, evinin önünde oynayan küçük çocuklara kadar herkes size bir şey ikram etmeye çalışıyor. İşte o zaman burada yeşil ile hisar'ın sembolik anlamını anlayabili-

yorsunuz. Bolluk ile geleneği muhafaza bir isimde nasıl somutlaşır bunu birebir yaşıyorsunuz.

Yeşilhisar'a baharda, yazda veya sonbaharda gittiğinizde emeğin sesini duyarsınız. Her tarladan, her sazlıktan, her bahçeden bir türk, bir bozlak, bir bereket sesi gelir. Her yer kayısı kokar, elma bakar. Ağaçların duldasında emeğini almanın şükürü ile yapılan sohbetler, ürün sonrası yapılacak hayır ve hasenatın da ipuçlarını taşır. Yeşilhisar'a kışın yolunuz düştüğünde ise dağların türküsünü dinlersiniz. Bir yanda karını giyinmiş Erciyes, öbür tarafta ayazını giyinmiş Demirkazık, arkada güven veren Zengibar (Karahisar) rüzgâr diliyle Yeşilhisarlılara ayazında sağladığı baharın müjdesini de verir.

Dağ, su, rüzgâr, ağaç, ırmak, toprak Yeşilhisar'da bir terkip olur. Bir tarafta tarih, diğer tarafta yaşayan ve akan hayat mekânda somutlaşır ve insana hayatı anlamlandıran o şeyi, yaşama idrakini aktarırlar. ■

Topkapı'da Bir Mimar Sinan Eseri: **Sadrazam Kara Ahmet Paşa Külliyesi**

Önder Kaya

Mimar Sinan İstanbul'un pek çok mevkiinde hatırası yaşayan bir isim. Şehre hakim noktalarda bulunan Cihangir, Süleymaniye, Şehzade camileri hep onun elinden çıkma eserler. Şehre hakim bir noktada bulunan eserlerinden biri de Topkapı'daki Kara Ahmet Paşa Camii'dir.

Kanuni devrinin kudretli vezirlerinden Kara Ahmet Paşa, İstanbul'un yüksek noktalarından birine, kendi adını taşıyan çok önemli bir külliye hediye etmiştir. Mimar Sinan yapımı olan bu eser, yazık ki Paşa'nın sebebi

hala tam olarak anlaşılamayan bir nedenden dolayı idam edilmesi sebebiyle yarım kalmış, eşi Fatıma Sultan ve Sadrazam Rüstem Paşa'nın delaletiyle tamamlanabilmiştir. Paşa'nın Rüstem Paşa-Mihrumah Sultan ve Hürrem Sultan üçlüsünün gadrine uğrayarak Kanuni tarafından idam ettirildiği biliniyor. Özellikle askeri alanda son derece mahir bir kumandan

olan Paşa, yazık ki siyasete kurban gitmiş gibi görünüyor. Kanuni Sultan Süleyman'ın Pargalı İbrahim Paşa, Rüstem Paşa gibi sadrazamları ile kıyaslandığında silik bir iz bırakması, biraz da dönem siyasetinin başat aktörlerinden biri olamamasından kaynaklanıyor olsa gerek.

Kara Ahmet Paşa'nın aslen Arnavut olduğu sanılıyor. Enderun'da yetişen

Paşa, kapıcıbaşılık vazifesinden sonra, bir dönem Yeniçeri Ağalığı da yaptı. Kanuni'nin pek çok seferine katıldı ki bunlar arasında Rodos, Belgrad, İrakeyn, Boğdan seferleri ilk akla gelenler. 1541'de Lütü Paşa'nın azli sırasında Rumeli Beylerbeyi olan Ahmed Paşa, iki yıl sonra Estergon ve İstolni Belgrad kalelerinin alınmasında gösterdiği başarılarından dolayı üçüncü vezirliğe yükseltildi. Bu dönemde Paşa'nın canına mal olacak kişi olan Rüstem Paşa da sadrazamlığa getirilmişti. 1549'da çıktığı Gürcistan seferi sırasında Çoruh boyundaki pek çok kaleyi ele geçirdi. Son derece çetin bir mevkiye bulunan Tortum kalesini iki gün gibi kısa bir sürede düşürmesi, şöhretini pekiştirdi. Bu başarısı sonrasında ikinci vezirliğe yükseldi. 1552'de çıktığı Macaristan seferinde daha önce Sokollu Mehmet Paşa'nın kuşatıp da alamadığı Temeşvar'ı zapt etti. Bu sefer sonrasında Erdel'i yeniden Osmanlı nüfuzu altına soktu.

Üst üste gelen başarılar Ahmed Paşa'nın yıldızını iyice parlatmıştı. Lakin sadrazamlıkla arasında güçlü bir engel vardı ki bu engel Kanuni'nin biricik kızı Mihrumah Sultan ile evli olan Rüstem Paşa idi. Bilindiği üzere Paşa, Şehzade Mustafa'nın katlinde meşum bir rol oynamış ve Yeniçeri Ocağı'nın öfkesini üzerine çekmişti. İşte bu ortamda Kanuni, Rüstem Paşa'yı azlederek yerine Kara Ahmet Paşa'yı sadrazam yapacaktır. Bu girişimden asıl amaç, Şehzade Mustafa'ya bel bağlayan ve onun katli sonrasında nerede ise isyanın eşiğine gelen Yeniçeri taifesinin duyduğu öfkeyi azaltmaktır. Unutmamak gerekir ki Paşa, uzun yıllar bu ocağın da ağalığını yapmış başarılı bir askerdi. Ahmed Paşa'nın sadarete geldikten sonra ilk vazifesi, talihsiz şehzadesinin cenaze namazını padişah adına kıldırarak ve sonrasında da Bursa'da defnedilmesini organize etmektir.

Paşa'nın sadarete geldiği devrede Kanuni'nin kız kardeşi Fatıma Sultan ile de evli olduğu biliniyor. Dolayısıyla

kendisi hanedanın damadı idi. Kara Ahmet Paşa'nın eşi Fatıma Sultan, Yavuz Selim'in kızlarındandır. Kendisinin en az iki ve bazı kaynaklara göre de üç evlilik yaptığı sanılıyor. İlk eşinin Teke ilinde yani Antalya ve çevresinde görev yapan Mustafa Bey adında biri olduğu bazı kaynaklarda geçer. Fatıma Sultan bu eşinin ahlaksızlıklarından bizâr olmuş ve İstanbul'a "Sultan babacığım" diye

başlayan bir mektup gönderip şikayette bulunmuştu. Tarihsiz olan bu mektup hitap şekline bakılacak olursa Yavuz Sultan Selim'e yazılmış olmalıdır. Fatıma Sultan mektubunda kocasının Elmalı kadısı Seydi Mahmud, Kethüda Davud ve Hayvan Katib adlı adamlarla birlikte içkili işret alemleri tertiplemediğini, gencecik oğlanlarla düşüp kalktığını bildirmiştir. Mektubun cevabı ve Paşa'nın akıbeti

bilinmiyor. Ancak kuvvetle muhtemel ki bu şikâyetler üzerine Mustafa Paşa'dan boşanmasına ruhsat verilen Fatıma Sultan, sonrasında Kara Ahmet Paşa ile nikâhlanmıştır. Fatıma Sultan'ın bazı kaynaklarda Kara Ahmet Paşa'dan önce öldüğü yazsa da kendisinin, eşinin katlinden bir süre sonra daha yaşadığı ve üçüncü olarak da Hadım İbrahim Paşa ile evlendirildiği yönünde kayıtlar

vardır. Fatıma Sultan'ın, Kara Ahmed Paşa'nın Topkapı'da yaptırttığı caminin epey yakınında günümüzde de faal olan bir cami inşa ettirdiği biliniyor.

Paşa'nın sadaret devresi vezirlik döneminin aksine oldukça sönük sayılır. Sadrazamlığının önemli bir kısmı Nahçıvan seferi sırasında padişaha refakat

ettirmiş kısa bir süre sonra da en küçük oğlu Cihangir'in İstanbul'dan gelen ölüm haberi ile sarsılmıştır. Tam da bu sıralarda Ahmed Paşa, ikinci vezirlikten sadrazamlığa getirilmiştir.

Nahçıvan seferi sonrasında Ahmed Paşa, Selanik tarafında çıkan Düzmece Mustafa isyanı ile ilgilenmek durumunda

Kara Ahmed Paşa, İstanbul'a döndükten kısa süre sonra bir Divan toplantısına katılmak için Topkapı sarayına geldiği sırada 22 Şaban 972'de boğdurularak öldürüldü.

etmekle geçti. Seferin hayli uzun sürdüğü ve kesin bir sonuç alınamadığı biliniyor. Kanuni, biraz da bu seferden dolayı kış mevsimini Amasya'da geçirmiş ve uzun süre başkentten uzak kalmıştır. Yine Kanuni Sultan Süleyman bu sefer sırasında büyük oğlu Şehzade Mustafa'yı tahtta gözü olduğu gerekçesi ile idam

kalmıştı. Bu havalide ortaya çıkan bir çete reisi, Şehzade Mustafa olduğunu iddia ederek etrafına epeyce bir kalabalık toplamayı başarmıştı. Yakalanarak İstanbul'a getirilen Düzmece Mustafa idam edilmiştir.

Kara Ahmed Paşa, İstanbul'a döndükten kısa süre sonra da bir Divan top-

lantısına katılmak için Topkapı sarayına geldiği sırada 22 Şaban 972'de (25 Mart 1555) boğdurularak öldürüldü. Cesedi, Topkapı Sarayı'nın dışına çıkarıldıktan sonra sarayına gönderilen üç defterdar ve bir çavuşbaşı tarafından mal varlığı müsadere edildi. Yazık ki Paşa'nın katledilme gerekçesi hakkında elde somut bir gerekçe bulunmuyor. Çağın kaynakları siyaset edilmesine gerekçe olarak sadaret yükünü kaldıramamasını, kanunları uygulamada gevşek davranmasını ve Nahçıvan seferinde orduyu layığı ile idare edememesini gösterebilir de bunlar, hele de saraya damat olan bir Paşa'nın katli için yeter sebep gibi durmuyorlar. Lakin Solakzade, Paşa'nın idamının siyasi bir takım ayak oyunlarının neticesinde gerçekleştiğini eserinde zikreder. Hatta daha da ileri giderek Hürrem Sultan'ı bu katil hadisesinden sorumlu tutar. Müverrihin bu konudaki ifadesi şu şekildedir: “Şaşılacak husus bu ki, katli değil, azlını bile icab ettirecek bir durum yok iken, bazı sahte keyfiyet ve yalanların boy-nuna asılması isnadı ile biçâre, padişah hazretlerinin hışmına uğradı. Velhasıl Rüstem Paşa'nın sadarete getirilmesi hususu, iffetli padişah hazretlerinin zevcesinin fikri olup, Ahmed Paşa'nın azli ile sağ bırakılması kendisinin sadarete getirilmesi, vaziyet ve tavırlarını şen'i bir dahl ve revâ görülmeyen bir hareket olur mülahazası ile izalesine cevaz gösterilmiştir.” Yine Peçevî ve Solakzade'deki kayda göre Paşa boğularak değil, boynu vurdurularak idam edilmiştir.

Öte yandan bunun dışında Paşa'nın idamı hakkında ortaya atılan iddialar içinde belki akla en yakın olanı, Şehzade Mustafa'ya taraftar olmasıdır. Nitekim şehzadenin boğdurulmasından kısa bir süre sonra ortaya bu sefer sahte bir Şehzade Mustafa çıkmış ve bu düzmece şehzade ele geçirildikten sonra işkenceyle konuşturulmuştu. Busbecg'in aktarımına göre bu kişi sorgulanırken, kendisinin tahtta gözü olan şehzade Bayezid tarafından tutulduğunu beyan

etmiş, böylelikle de genç şehzadeyi ciddi bir zan altında bırakmıştı. Bayezid her ne kadar Hürrem Sultan vasıtasıyla canını o anlık kurtarmış olsa da belki de olan bitenin faturası Ahmed Paşa'ya kesilmişti. Bilinen o ki Kara Ahmed Paşa'nın katli akabinde sadaret mührü yeniden Rüstem Paşa'ya teslim olunmuştur. Kara Ahmed Paşa'nın siyasi bir takım oyunlara kurban gittiği yönündeki kanaatleri güçlendiren bir diğer faktör de bazı kaynaklarda ölümü sebebiyle yarım kalan külliyesinin katline sebep olan Rüstem Paşa'nın emri ile yeniden başlatılmasıdır.

Paşa'nın adını yaşatan en önemli yadigar hiç kuşkusuz Topkapı'da yaptırdığı ve kendi adını taşıyan cami, medrese, sıbyan mektebi, çeşme ve türbeden ibaret olan külliye'dir. Külliye, Osmanlı mimarisinin zirve ismi Mimar Sinan'ın imzasını taşır. Kaynaklarda bir zaviye ve aşhaneden de bahs olunmakla birlikte bugüne ulaşan bu tarz bir yapı yoktur. Gelgelelim aşhanenin faal olduğuna dair kayıtlar bulunmaktadır. Burada hem medrese talebelerine ve külliye personeline, hem de çevredeki fakir kişilere yemek çıkarılmakta idi.

Külliye vakfiyesinde vakıf yönetiminin Paşa'nın soyundan gelen kişilerce üstlenilmesinin şart koşulduğu görülür. Mütevelli heyeti de denilen vakıf yönetim kurulunun başkanı, büyük oğul olarak belirlenmiştir. Vakfiyede dikkati çeken bir uygulama, vakfın devamının temini için işletilmek üzere 300 bin Osmanlı gümüş dirheminin bırakılmış olmasıdır. Söz konusu vakıf tarzı Kanuni döneminde sıklıkla tartışılmış ve Ebusuud Efendi'nin fetvası ile uygulanabilir hale gelmiştir. Bu tarz uygulamaya bazı ulema “faiz” olduğu gerekçesi ile karşı çıkmıştır. Bu uygulamayı savunanlar ise, uygulamanın amacının vakfın gelirlerinin devamlılığını sağlamak oluşunu, yine bu tarz bir girişimin zor durumda kalan ya da paraya ihtiyaç duyan Müslümanları tefecilerin elinden kurtarmak anlamına geleceğini

beyan etmişlerdir. Zira bu paradan yararlanabilmek için hem güvenilir bir kefil, hem de rehin bırakılacak bir mal varlığının gösterilmesi şartı aranıyordu. Alınan meblağ bir yılsonunda yüzde on fazlası ile vakıf idaresine teslim edilmek zorundaydı. Böylece bir yıl içinde vakfın nakti 300 bin gümüş dirhemden, 330 bin gümüş dirheme ulaşmış olacaktı.

cına cevap veriyor hem de kirası vakfa harcanıyordu. Muhtelif yerlerdeki bekar odaları da bekar delikanlıların konut talebini karşılıyor ve yine kiralari vakfa harcanıyordu. Vakıf mallarının daha ziyade İstanbul, Edirne, Bursa, Trablusşam gibi şehirlerde yoğunlaştığı da bilinmektedir. Külliye'nin merkezinde olan cami, dikdörtgen planlı ve kesme küfeki taştan

▲ Şehzade Mustafa boğulurken

Vakfın daha pek çok gelir kaynağı bulunmakta idi. Bu gelir kaynaklarının bir kısmı hem insanların bazı ihtiyaçlarını temin ediyor hem de vakfa gelir getiriyordu. Mesela bu şekilde vakıf malı olarak kullanılan Galata ve Karaköy'deki dokuz hücre, hem insanların iş ihtiya-

inşa olunmuştur. Yapı, zengin İznik çinilerine sahiptir. Bu çinilerin özellikle son cemaat yerinde yoğunlaştığı görülür. İç mekandaki en önemli unsurlardan biri de 16. yüzyıl işçiliğini yansıtan vaiz kürsüsüdür. Caminin loş fakat uhrevi bir havası bulunmaktadır. Cami kubbesinde

İhlas suresi yazılıdır. Camiye hem avludan hem de Yenibahçe, Vatan Caddesi cihetine bakan başka bir sokaktan giriş bulunmaktadır. Yapının tarihsel süreçte bazı deprem ve yangınlara maruz kaldığı ve ciddi

hasarlar gördüğü biliniyor. Son olarak 1894 depreminde kubbesi zarar görmüş ve akabinde tamir edilmiştir.

Caminin cümle kapısı önündeki sütunların en alt kısımlarında yer alan metal çemberler de ayrıca dikkat çekicidir. Zira bu kısımlarda belli dönemlerde cami cemaati tarafından önemli görülen bazı hadiseler tarih düşürülmüştür. Misalen bir çemberde şöyle bir ibareye tesadüf olunur: “Donanma-i Hümayun çıkdı, bugün pazar, fi 6 Şaban sene 1167” ya da “Sevidanoğlu Mehmed Efendi bile gitti, sene 1039” gibi.

Yapının medresesi aynı zamanda camiye de üç taraftan sarar. Medrese 16 medrese odası ve ortada bir dershaneden

Kara Ahmed Paşa’nın adını yaşatan en önemli yadigar hiç kuşkusuz Topkapı’da yaptırdığı ve kendi adını taşıyan cami, medrese, sıbyan mektebi, çeşme ve türbeden ibaret olan külliyesidir. Külliye, Osmanlı mimarisinin zirve ismi Mimar Sinan’ın imzasını taşır.

oluşur. Odalar murabba yani dörtgen planlıdır. Ödenen maaşlardan yola çıkılarak medresenin dönemin en yüksek seviyedeki eğitim kurumlarından biri olduğu anlaşılmaktadır. Zira müderrisler verilen ücret son derece yüksektir. Bunun dışında talebelere de iki akçe yevmiye verilmekte idi. Ancak medrese zaman içinde gerek gelir kaynaklarının azalması ve gerekse de doğal afetlere maruz kalması neticesinde atıl kalmış, 19. yüzyılda da Kafkasya bölgesinden gelen muhacirlerce işgal edilmiştir.

Günümüzde medrese odaları öğrenci yurdu olarak kullanılmaktadır.

Medrese ile ilgili olarak ilginç bir de gömü hikayesi anlatılır. 19. yüzyılda medresede okuyan ve Sarıkzade olarak namlanan bir talebe, medresenin bodrumunda bir küp gömü bulur. Küpü arkadaşlarının yardımı ile çıkarır ve içinde 1. ve 2. Ahmet dönemleri ile 2. Mahmud zamanından kalma pek çok sikke çıkar. Bu sikkeleri aralarında bölüşen kafadarların söylem ve eylemlerinde görülen değişim, kısa sürede çevredekilerin dikkatini çeker. Emin Baba isimli bir kişi, talebeleri yetkililere şikayet eder. Ancak bu şikayeti haber alan medrese talebeleri yakalanmadan kayıplara karışırlar. Muhtemelen söz

konusu sikkeler vakfın yaşaması amacı ile idareciler tarafından toprak altına gömülmüş ancak sonrasında bir şekilde unutulmuş paralardı.

Sıbyan mektebi ile türbe ise biraz uzaktadır. Sıbyan mektebi bugün “Ahi Kül-

türünü Araştırma ve Eğitim Vakfı” binası olarak kullanılmaktadır. Kara Ahmed Paşa vakfiyesinde sıbyan mektebinin inşa edilme gerekçesini, “fakir çocukları okutarak onlara Kur’an öğretimini temin etmek” olarak açıklar. Mektep hocasının on akçe, öğrencilerin de iki akçe yevmiye aldıkları biliniyor.

6 köşeli türbe içinde ise tek sanduka bulunmaktadır. Bu sanduka da Paşa’ya aittir. Türbenin inşa tarihine bakılırsa Paşa’nın ölümünden sonra mezar üzerine inşa olduğu anlaşılır. Paşa’nın hanımı Fatma Sultan’ın mezarı ise türbenin avlusundadır. Ayrıca Fatma Sultan’ın kısa bir süre önce yeniden restore edilen ve caminin Vatan Caddesi cihetine bakan köşesinde küçük bir mescidi bulun-

Halihazırda İstanbul’un ve kara surlarının en işlek noktalarından birinde olan ama aynı zamanda gözlerden uzak kalan bu Sinan yadigarı yapı manzumesi, dilerim daha nice yıllar devamlılığını sürdürür. ■

KAYNAKLAR

► Ogier Ghiselin de Busbecg; **Türkiye’yi Böyle Gördüm** (haz: Aysel Kurutluoğlu), ty.

► Feridun Emecen; “Kara Ahmed Paşa”, **DİA**, cilt: 24, İstanbul 2001, s. 357-358

► Semavi Eyice; “Ahmet Paşa Külliyesi”, **DİA**, cilt: 2, İstanbul 1989, s. 115-116

► Reha Günay; **Sinan’ın İstanbul’u**, İstanbul 2006

► Ahmet Köç-Ebul Faruk Önal; **Muhteşem Süleyman’ın Veziriazamı Kara Ahmed Paşa ve Vakıfları**, İstanbul 2013

► Ayhan Nalbandoğlu; Fatma Sultan’ın Yürekler Parçalayan Feryadı”, **Tarih Hazinesi**, yıl: 1, sayı: 2, 1 Aralık 1950, s. 113-115

► Necdet Sakaoğlu; **Bu Mülkün Kadın Sultanları**, İstanbul 2008

► Peçevî İbrahim Efendi; **Peçevî Tarihi** (haz: Bekir Sıtkı Baykal), I, Ankara 1999

► Solak-Zâde Mehmed Hemdemî Çelebi; **Solak-Zâde Tarihi** (haz: Dr. Vahid Çubuk), II, Ankara 1989

► Çağatay Uluçay; **Padişahların Kadınları ve Kızları**, Ankara 1980

► İsmail Hakkı Uzunçarşılı; “Şehzade Mustafa’nın Ölümünde Medhali Olan Vezir-i Âzam Rüstem Paşa’nın İkinci Sadaretinde Yeniçerilerin Ağalarından Şikayeti Havi Kanuni Sultan Süleyman ile Rüstem Paşa’ya Pek Ağır Mektupları”, **Belleten**, cilt: 31, sayı: 121, Ocak 1967, s. 191-200

Kayseri'nin Tarihi Fındıkları

Kahraman Gürcan

Erciyes Üniversitesi, Genom ve Kök Hücre Merkezi, Talas, Kayseri
kahramangurcan@gmail.com

Kayseri'nin taş evleri sadece o yılların mimarisini ve kent kültürünü bize aktarmıyor. Aynı zamanda, öyle ya da böyle korunurken, az da olsa o dönemin bağ-bahçe bitkilerini de günümüze taşıyor. Şehir Kültür Sanat'ın 10. sayısında, Halit Erkiletlioğlu güzel bir yazı ile Kayseri bağ yaşamında önemli olan bazı meyve türlerini, özellikle kayısı ve üzümü anlatmış. Lakin, Kayseri'de ayrıca bazı bitkiler var ki, Türkiye'nin başka bölgesinde onları Kayseri'deki gibi görmek mümkün değil. Bunlardan biri bağlardan bahçelerden kopmuş Kayserililerce pek bilinmeyen, akademik dünyadan da saklanmış,

Kayseri fındıkları. Talas, Erkilet ve Hisarcık'ın taş evlerinin bahçe duvarlarından dışarı sarkan iri meyveli, düzgün şekilli fındıklar (Foto. 1, 2, 3). Yakın zamanda ne Avrupa'dan, ne de Karadeniz'den köken alan, Kayseri'ye özgün fındıklar. Şiddetli kış soğuklarında dayanan fındıklar.

Kayseri fındığı, iri ve biçimli meyvesi, kısa boylu zürüfları ve yana doğru sarkan dallarıyla Avrupa fındığına benziyor. Fakat DNA profili yakın zamanda Avrupa kökenli olmadığını gösteriyor. Kayseri fındığı önemli bir ezberi de bozuyor; “fındık

kışın şiddetli donların olmadığı bölgelerde yetişir”. Halbuki Erciyes'in kuzey eteğindeki yüksek rakımlarda, Hisarcık'ın birçok taş evinin bahçesinde fındık yetişebiliyor. Erciyes Üniversitesi'nde yetiştirmek için dip sürgünü aldığımız bir bahçe sahibi, şubat ayında, yememiz için kendi bahçesinin fındıklarını ikram ederken, her yıl meyve topladıklarını söylüyor. Konuştuğumuz fındık sahiplerinin hemen hemen hepsinin söylediği kendilerini bildiklerinden beri bu fındıkların burarlarda olduğu. Sonradan komşudan komşuya yayılmamışlar. Donlardan dolayı 2-3 yılda bir Kayseri kayısısını yiyebildiğimizi düşündüğümüzde, yüksek rakımda her yıl ürün veren fındık daha da hoş geliyor kulağa.

FINDIK HAKKINDA GENEL BİLGİ

En az 8-10 fındık türü var, bazı araştırmacılara göre daha da fazla bu sayı. Hemen hepsinin meyvesi tüketilse de meyveler genelde ufak ve sert kabuklu oluyor. Avrupa fındığı olarak bilinen *Corylus avellana*, meyvesini tükettiğimiz, kültürünü yaptığımız fındık türü. Kültür fındığın anavatanı İngiltere'den başlar, tüm Avrupa'yı kaplar, güneyde Anadolu'dan Kafkasya'ya ve İran'a uzanır. Kuzeyde ise Norveç'e ve oradan Rusya Ural dağlarına kadar genişler. Yani yediğimiz fındık türü Avrupa merkezli olup geniş bir coğrafyada doğal yayılış gösterir. Türk fındığı dediğimizde de Karadeniz bölgesinde yetişen kültür fındığının Kuzey Anadolu koludur. Ayrıca ağaç formunda, Türk fındığı olarak anılan *Corylus colurna* türü de mevcuttur. Fındıkta, diğer türlerde olduğu gibi coğrafi uzaklık tür içinde farklılaşma ile sonuçlanmıştır. Avrupa'da kültürü yapılan İtalyan ve İspanyol fındık meyveleri iri olurken, Karadeniz fındıkları genelde daha küçük meyvelidir. Fakat ilginç şekilde, Gürcistan ve Azerbaycan fındıklarının da Avrupa fındığı gibi iri olduğunu görürüz. İtalya ve İspanyol fındıklarında fındığı kaplayan zürüflar kısa olduğundan meyve olgunlaştığında kendiliğinden züruftan dökülür. Bu nedenle makineli derime daha uygundur. Karadeniz fındığında ise züruf uzun olur ve meyve olgunlaşsa dahi züruftan çıkamaz (Foto. 4). Karadeniz'in sarp yamaçlarında böylesi daha makbul görür. Kayseri fındıklarının İspanya ve İtalya fındıkları gibi kısa zürüflü olduğuna şahit oluyoruz. Türkiye dünyada en büyük fındık üreticisi olup, toplam fındık üretiminin % 60-70'ini sağlar. İtalya %20'lik paya sahiptir. İspanya, ABD, ve Azerbaycan/Gürcistan ise geriye kalan % 10-20'lik üretimi gerçekleştirir.

DNA ÇALIŞMALARI KAYSERİ FINDIKLARININ ÖZGÜNLÜĞÜNÜ DESTEKLİYOR

Kayseri fındıklarının iki önemli özelliği var. Birincisi kısa zürüflü iri meyveleri ve ikincisi soğuk bölgelerde yetişebilmeleri. Kayseri fındıkları iri meye, kısa züruf, yana yatan dallarıyla Karadeniz fındığından daha ziyade İtalya ve İspanya fındığına benziyor. Kayseri'ye bu fındıkların nereden geldiğini bilmi-

▲ Foto. 1. Yukarı Talas'da duvar boyu uzayan fındıklar

▲ Foto. 2. Meyve olgunlaşınca kolay dökülen kısa zürüflü Kayseri fındık meyve örnekleri

yoruz ama yakın zamanda Avrupa'dan veya Karadeniz'den gelmediğini biliyoruz. Yine bildiğimiz bir şey, büyük ihtimalle de İç Anadolu kökenli oldukları. Bu argümanın desteği DNA çalışmalarından geliyor. ERÜ Genom ve Kök Hücre Merkezinde yaptığımız bir çalışmada Kayseri fındık DNA'larını dünyanın birçok ülkesinden fındık DNA'ları ile kıyasladık. DNA profileme dediğimiz bu çalışma sonucunda Kayseri fındıklarının en yakın akrabasının Bitlis/Hizan fındıkları olduğu görüldü. Kayseri dışında kültür fındığının Anadolu'da sadece Bitlis Hizan ve Van gölü civarında mevcut olduğunu biliyoruz. Kayseri kültür fındıkları Kayseri'nin yabani fındık popülasyonlarına ise yakın akraba değil. Çevril kasabasının Yamula barajına bakan Fındıklı ismiyle anılan küçük fındık ormanında yabani fındığa has ufak ve sert kabuklu meyveleri olan çalılar mevcut. Yine Turan kasabası yabani fındık popülasyonunda da ticari değerde meyve göremiyoruz (Foto. 5). DNA çalışması da Kayseri kültür fındıkları ile Çevril ve Turan yabani fındıklarının genetik olarak yakın olmadıklarını gösteriyor. Fındıkları çalışırken Hisarcık'ta bahçesine uğradığımız, mükemmel bir misafirperverlikle bize fındıkları anlatan Kadir Gümüştekin (Foto. 6), Kayseri fındıkların kökeniyle ilgili olarak oldukça rasyonel bir tezi var. Kadir beye göre fındıklar Erciyes'in kuzey cephesinin doğal florasında zaten mevcuttu. Bu fındıklar

Fındıklıların soğuk iklim kuşağında ev bahçelerinden kayısı ve erik gibi egemen ağaçların yanından yetiştirilmesi lüks meyve olarak bilinen fındığın insan diyetine girmesine imkân sağlayacaktır.

▲ 638 Hisarcık

▲ 638 Hisarcık

▲ 642 Hisarcık

▲ 642 Hisarcık

▲ 648 Talas

▲ 648 Talas

▲ Erkilet 1

▲ Erkilet 1

▲ Foto. 3. Kayseri fındık meyveleri

herhangi başka bir bölgeden getirilmedi, buraya endemik olan fındık çalılarının arasından iri meyveliler zaman içinde ev bahçelerinde yetiştirilmeye başlandı. Gerçekten de fındık Anadolu'nun birçok yerinde, vadilerde ve kuzey bölgelerde yabani fındık bulunabilir. Karadeniz'de yetiştirilen fındıkların da o bölgelerde yetiştirilen yabani fındıklardan seçildiğini biliyoruz. Ayrıca Hisarcık'ta çok küçük meyveli fındık çalılarının bulunması da bu tezi destekliyor. Kadir Bey bahçesine Karadeniz fındığını da diktiğini ama Kayseri fındığındaki verim ve kaliteyi, Hisarcık'ta Karadeniz fındığında görmediğini de belirtiyor.

KAYSERİ FINDIKLARI "SOĞUK İKLİMDE FINDIK İYİ ÜRÜN VERMEZ" EZBERİNİ BOZUYOR

Tüm dünyada fındık ekonomik olarak kışları çok soğuk olmayan, kış donlarının pek görülmediği bölgelerde yetiştirilir. Karadeniz bölgesinde kış donları görülse de İç Anadolu da ki kış soğukları görülmez. Fındık ABD'de ticari olarak Willamette ovasında yetiştirilir ki iklimi Karadeniz iklimine çok benzer, şiddetli donlar görülmez. Kayseri fındıkları ise şiddetli donların olduğu Hisarcıkta yetişip, tatminkâr bir ürün vererek, fındık soğuk bölgelerde yetişmez, yetişse de ürün vermez ezberini bozuyor. Kayseri'de özellikle Hisarcık, Yukarı Talas, ve Erkilet gibi yüksek bölgelerde karşımıza çıkıyor fındık. Anadolu'nun birçok soğuk bölgesinde yenilebilir fındık bulunabile-

▲ Foto. 4. Uzun zürufları olan meyve olgunlaşsa bile meyveler züruftan dökülmeden Karadeniz fındık meyvesi

ceğini ama bu fındıkların Kayseri'de ki gibi kültür fındıkları olmadığını tekrar not düşmek lazım.

KAYSERİ FINDIKLARININ SOYSAL VE EKONOMİK ÖNEMİ

Kayseri fındıklarından aldığımız önemli derslerden biri, Hisarcıkın iklimine benzer bölgelerde, yani soğuk iklim kuşağının kuzey bölgelerinde fındığın verimli olarak yetiştirilebileceğidir. Türkiye'nin soğuk iklim kuşağında, Edirne'den, Hakkari'ye, ev bahçelerinde hâkim ağaç türü, çoğunlukla kayısı ve erik olduğu görülür. Fındık dahil bahçe bitkileri gurubundaki bitkilerin asli değeri, bu bitkilerin ticari önemlerinden daha ziyade, insanların sağlığı ve yaşam kalitelerine olan olumlu etkilerinden gelmektedir. Fındıklıların soğuk iklim kuşağında ev bahçelerinden kayısı ve erik gibi egemen ağaçların yanından yetiştirilmesi lüks meyve olarak bilinen fındığın insan diyetine girmesine imkân sağlayacaktır. Kültür fındığının orman bitkisi olarak yetişme ihtimali de mevcuttur. Kayseri'nin Pınarbaşı, Sarız gibi ağaçsız serin bölgelerinde fındık kapama bahçe kurularak ekonomik olarak da yetiştirilebilir mi? Deneme bahçeleri kurmak için Hisarcık'ta yetişen fındıklar yeterli umudu sunuyor bize. Peki Kayseri ve Develi ovası gibi görece daha sıcak koşullarda fındıktan ürün alınabilir mi? Hisarcık ve Yukarı Talas'dan bu fındıkları ovaya indirip denemediğimiz sürece bu sorunun cevabını şuan için bilmiyoruz. Kayseri fındıkları, ayrıca Karadeniz

▲ Foto. 5. Kayseri Turan'da yamaçlarda yetişen yabani fındıklar

fındıkları için gen kaynağı olarak kullanılabilir. Halihazırda, Karadeniz'de yetiştirilen fındıkların hepsi doğal popülasyonlardan seçilmiş çeşitler. Bu nedenle genelde Karadeniz fındıklarının ağaç başına verimlilikleri ABD, İtalya ve İspanya fındıklarına göre oldukça düşük olduğu bilinmektedir. Kayseri fındıkları iri meyve ve kış soğuklarına dayanıklılıklarıyla, ıslah çalışmalarında Karadeniz fındıklarının iyileştirilmesinde kullanılma potansiyeli taşımaktadır.

KAYSERİ FINDIĞI ÜZERİNE YAPILMASI GEREKEN ÇALIŞMALAR

Kayseri fındıkları üzerine yapılacak çok iş var. Fakat meyve ağaçlarında sonuç almak, ilerleme sağlamak tek yıllık bitkilere göre yavaş olur, zaman ister, sabır gerektirir. Öncelikle şimdye kadar taş evlerin bahçelerinde gördüğümüz iyi meyve veren ağaçlardan dip sürgünü alıp kontrollü koşullarda yetiştirerek, gözlemek gerek. Ayrıca hem Kayseri ovası gibi, endüstriyel üretime uygun

▲ Foto. 6. Hisarcık'ta Kadir Gümüştekin'in bahçesinden fındıklar

koşullarda hem de Hisarcık benzeri yüksek soğuk iklim koşullarında deneme bahçesi kurup, ağaçların performanslarının kontrollü koşullarda görmek lazım. Döllenme biyolojisini çalışıp, tozlayıcı çeşitleri belirlemek bahçecilik açısından en önemli aşamalardan biri. Fındık yabancı tozlanan bir meyve türü olduğundan yakınlarında tozlayıcı çeşit olmazsa meyve vermez. Kayseri fındıkları için uygun tozayıcılar belirlenirse, şuan ki verimlerinden çok daha iyi ürün verme potansiyelleri de mevcut. Özetle; kısa ve orta vadede Hisarcık seviyesindeki kuzey bölgelerde, Kayseri ovası gibi nispeten sıcak bölgelerde ve Karadeniz bölgesinde deneme bahçesi kurup a) tozlayıcıları, b) ağaç verimlerini c) fındık meyve kalitelerini tespit etmek böylece bu fındıkların hem Karadeniz hem de İç Anadolu için potansiyellerini ortaya çıkarmak gerekiyor. Uzun vadede ise Kayseri fındıklarını Hizan fındıkları ile beraber Karadeniz'e yönelik kaliteli ve yüksek verimli fındık çeşidi geliştirilmede ebeveyn olarak kullanmak önemli olacaktır. ■

Başbakanlık
Osmanlı
Arşivlerine Göre

İncesu'nun Mısır İsyanında Tavri

Muhittin Eliaçık

Prof. Dr. Kırıkkale Üniversitesi Fen-Ed. Fak.

Mısır valisi Mehmet Ali Paşa ile oğlu İbrahim Paşa'nın 1832 yılından itibaren altı yıl kadar Anadolu'da hâkim olması Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde değişik tepkilere yol açmış, bunlar arasında bu işgale destek veren tavırlar da görülmüştür. Bu dönemde birçok iç ve dış gaileyle uğraşmakta olan Sultan II. Mahmud bir de bu büyük isyanla boğuşmak zorunda kalmıştır. Bu isyanın öncesinde Yunan isyanı çıkmış, yardıma çağrılan Mehmet Ali Paşa'ya Girit ve Suriye valilikleri sözü verilmiş; Mora, Yunanistan'da kalınca kendisi Suriye valiliğini istemiş, ancak İstanbul Hükümeti, Paşa'nın bu isteğini reddetmiştir. Bunun üzerine Paşa, Filistin'e yürüyüp Akka kalesini ele geçirmiş, üzerine gönderilen orduyu yenip Halep, Şam ve Adana'yı ele geçirmiş, ayrıca Konya'da ikinci kez Osmanlı ordusunu yenip Kütahya'ya kadar ilerlemiş ve devletler arasındaki çıkar çatışmalarından da yararlanarak yaklaşık altı yıl Anadolu'da Kütahya'ya kadar olan bölgede hüküm sürmüştür. Öte yandan bu sırada Anadolu'da devlet adına vergi toplayan ayan, mütesellim, mültezim, voyvoda gibi ehl-i vücûhun halka zorbalık etmesi ve bunlardan bunalan halkın bu sırada gerçekleşen

isyanda isyancılara itaat etme temayülü göstermesi veya şeklen de olsa tâbi olması dikkat çekicidir. İncesu ve çevresinde isyan karşısında sergilenen tavrın ise birbirinden farklı geliştiği görülmektedir.

İNCESU VE ÇEVRESİNİN MISIR İSYANINDA TAVRI

İncesu ve çevresinde Mısır isyanında farklı tavırlar sergilendiği görülmektedir. Kayseri mutasarrıfınca bu konuda şöyle denilmektedir:

İncesu kazası birkaç münferid olay dışında Mısır isyanında devlete tam sadakat göstermiş, kerhen veya şeklen de olsa Mısırlıya meyletmemiştir.

Kayseri'den Konya'ya de bütün şehir ve kasabalar Mısırlılara biat ettiğinden mutasarrıflığımız dâhilinde nasihat için ne kadar

yer gezildiyse İncesu kasabasıdan başka bir yerde ahalinin yanımıza gelmediği ve Ürgüp voyvodasının üzerinde bir hezeyannâme ele geçtiği görülmüştür.¹ Mısır'a uyanları yola getirmek için İncesu kasabasına, oradan da Ürgüp'e gidildiği, Ürgüp'te ahalinin karşı gelmesi üzerine askerî hücumla tüfek atması sonucu 40-50 kişinin ölüp birçoğunun esir alındığı, Yozgat'ın kurtarıldığı, Nevşehir ve Niğde'ye doğru hareket edileceği...² Mısırlının saldırgan hareketi sebebiyle İncesu ahalisinin müdafaaaya hazır olduğu...ilh.³

Bu yazışmalarda İncesu civarında Ürgüp, Nevşehir, Niğde gibi yerlerde Mısır isyanında gösterilen tavırlar açıklanmıştır. İsyanda gösterilen meyil ve itaatkâr tavrın Niğde mütesellimi, Nevşehir voyvodası gibi vücûh takımından şahısların kışkırtmalarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bu isyanda İncesu ahâlîsinin topluca devlete sadakat yemini etmesi ise İncesu hakkında yayılan dedikoduları önlemiş ve İncesu'da Ürgüp'teki gibi şiddetli bir muhalefet oluşmamıştır. Konuyla ilgili belgelerin özetleri şöyledir:

1. Mısır isyanından dolayı Ulukışla'da bulunan Osmanlı askerlerinin Konya'ya doğru çekilmesiyle yalan haberler dolaştığında bunlara itibar

1 Başbakanlık Osmanlı Arşivi, A. HAT Dosya no:363 gömlek:20142.

2 Başbakanlık Osmanlı Arşivi, HAT, 907/39746/J.

3 Başbakanlık Osmanlı Arşivi, HAT, 384/2061 I/C.

edilmemesi istenmiştir. Bu konuda İncesu mahkemesinde ahâlî huzûrunda okunan Osmanlı müşirinin buyuruldusu üzerine ahali topluca:

Çoluk çocuğumuzla velînimetimiz, yer-yüzünün halîfesi, dünyada Allah'ın gölgesi padişahımız efendimizin ve sancağımızın uğruna can ve başımızı fedâ edeceğiz diye yemin edilmiştir.⁴

2. İsyanı bastırmakla görevli olan Müşir Es-Seyyid Osman raporunda şöyle demektedir:

*Saltanat-ı seniyyenin gölgesinde yaşayan ahali ve fukaraya herhangi bir zarar gelmemesi en büyük gayem ise de isyanın kötü etkilerini gidermek için yola çıkıp İncesu kasabasına vardım; oradan Ürgüp kasabasına, oradan da Nevşehir üzerinden Niğde tarafına gitmek istedim; ama oraların ahalisi Mısırlı hainlerden Halid adlı şakîye uyup bozgunculuk ettiğinden, yapılan tüm nasihatlere rağmen Ürgüp kasabası ahalisi bu nasihatı kabul etmeyerek kasabadan çıktığında da aynen inatlarında ısrar ettiler. Yerlerinin sağlamlığına ve kendilerinin çokluğuna aldanarak tabya ve metrislerden bize tüfek atmaya başladılar. Bunun üzerine çaresiz kalarak askerlerime saldırı izni verdim; çeyrek saate kalmadan hepsi teslim oldu. Bunların ve diğer yerlerin Mısırlıya meyli ve Devlet-i Aliyyeye muhalefetleri Mısırlı hainlere tâbi olan Niğde mütesellimiyle Nevşehir voyvodasının neşrettiği yalancı evrâklardan kaynaklanmıştır. Düşman eline geçen Yozgad kasabası da zabtedildi.*⁵

3. Sadâret'ten Ahmed Fevzi imzasıyla rikâb-ı hümayûn kaymakamına yazılan yazıda şöyle denilmiştir:

*Sivas vâlisi Osman Paşa, Kayseri mutasarrıfı Osman Paşa'yı İncesu üzerine ve diğer Osman Paşa'yı da Hâlid adlı hain üzerine göndermiştir. İncesu, Kayseri mutasarrıfınca zabtedilmiş ise de kışın şiddetinden dolayı o bölgede muharebe yapılamadığından mutasarrıf Kayseri'ye çağrılıp kendisine artık Kayseri ve civarının muhafazasıyla uğraşması gerektiği söylenmiştir.*⁶

4. Trabzon vâlisinin mektubunda ise:

Kayseri'den Konya'ya kadar bütün şehir, kasaba ve köylerin söz ve hareketle Mısır hainlerine biat ederek devlete ihanet ettikleri, ancak bu meyillerinin kerhen ve şeklen bir meyil olabileceği düşünülerek onların pek de suçlanamayacağı belirtilmiş; Kayseri'ye geldiğinde ise İncesu kasabası ahalisinin

Mısır isyanı, Osmanlı Devleti'nin çeşitli dertlerle boğuştuğu, yeniçeri ocağının lağvedilip, yerine kurulan yeni ordunun bir anda çok büyük dertlerin içine düştüğü bir zamanda çıkmış olup Anadolu'da devlete ciddi bir tehlike olmuştur.

*dışında kendisine hiçbir yakınlığın gösterilmediğini, dolayısıyla bu durumun, civar ahalisi hakkındaki biat hükmünü pekiştirdiğini söylemiştir. Kayseri'den hareketle Niğde ve Bor taraflarına gittiğinde de sağda solda bulunan kazâ ahâlîlerinin itaata başlaması gerekirken İncesu'nun ötesinde hiçbir ferdin kendisini karşılamaya rağbet göstermediğini belirtmiştir. Ürgüp'e girildiğinde ise öldürülen voyvodanın üzerinde ve konağında ahaliyi saptırıcı evrâkın ele geçirildiğini bildirmiştir.*⁷

Yukarıdaki belgelere göre İncesu kazası birkaç münferid olay dışında Mısır isyanında devlete tam sadakat göstermiş, kerhen veya şeklen de olsa Mısırlıya meyletmemiştir. Niğde, Nevşehir, Ürgüp ve Konya'ya doğru diğer yerlerde görülen muhalefet ise büyük ölçüde mütesellim, voyvoda gibi vücûh taifesinin kıskırtıcı ve yalan haberlerinden oluşmuştur. Mısır isyanı, Osmanlı Devleti'nin çeşitli dertlerle boğuştuğu, yeniçeri ocağının lağvedilip, yerine kurulan yeni ordunun bir anda çok büyük dertlerin içine düştüğü bir zamanda çıkmış olup Anadolu'da devlete ciddi bir tehlike olmuştur. O sırada Anadolu'da zayıf devlet otoritesinin boşluğuyla birçok uygunsuzluk yapan ehl-i vücûh da cirit atmaktadır. Böyle bir dönemde Anado-

lu'da isyancılara meyil gösterildiğine şahit olunmuştur. Bu itaatler çoğunlukla korkuyla oluşmuşsa da isyanı bastırmakla görevli memurlara rağbet edilmemesi de dikkat çekici bir durumdur. Böyle bir ortamda İncesu müslim ve gayrimüslim ahalisinin topluca devlete sadakat yemini etmesi ve isyancılara şeklen de olsa itaat etmemesi, görevli memurlara destek ve saygı göstermesi çok anlamlıdır. ■

4 BOA, HAT 384/20611-C
5 BOA, HAT 907/39746-J
6 BOA, HAT 348/19754
7 BOA, HAT 363/20142-A

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

2. HİKÂYE YARIŞMASI

KONU: SERBEST

SEÇİCİ KURUL

Prof. Dr. Atabey Kılıç

Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi

Ali Haydar Haksal

Hikayeci - Yedi İklim Dergisi Genel Yayın Yönetmeni

Necip Tosun

Hikayeci - Eleştirmen

Cemal Şakar

Hikayeci

Aykut Ertuğrul

Hikayeci

Özcan Ünlü

Yazar - Şair

Nurkal Kumsuz

Hikayeci

İmdat Avşar

Hikayeci

Salih Özgöncü

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı

Son Katılım Tarihi
22 NİSAN 2018

Ödüller

Birincilik Ödülü
7.000 TL

İkincilik Ödülü
6.000 TL

Üçüncülük Ödülü
5.000 TL

Mansiyon (3 Adet)
1.000 TL

Detaylı bilgi için kayseri.bel.tr

ya da 0(352) 207 16 37

Talha Uğurluel: “Kayseri Annelerimizin Şehri”

Mustafa İbakorkmaz

- Hocam sizi ilgiyle takip ediyoruz. Çünkü tarihe sanatla birlikte bakıyorsunuz. Böyle olunca ortaya çok farklı bir bakış açısı çıkıyor. Biz Kayseriliyiz, ama belki Kayseri’yi sizin kadar tanımıyoruz. Hem şehirlerimizin bilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönleriyle Kayseri hakkında neler söylersiniz?
- Şöyle söyleyeyim, ben tarihteki Kayserili annelerimize hayranım. Bazen gittiğim yerlerde konusu açılınca, Kayseri’ye gidin ama Kayserili anaları sakın görmezlikten gelmeyin diyorum. Kim bunlar; Alaeddin Keykubad’ın hanımı Mahperi Hunat Hatun. Kayseri merkezine yaptırdığı muhteşem camii, medrese ve

hamamıyla, Turasan Velî Hazretleri adına vakıf kurup Tekke Dağı'nın başında ayağa kaldırdığı tekke binalarıyla, bağışladığı vakıf arazileriyle hatırlıyoruz kendisini. Sonra Gülük Camii'ni yaptıran Atsız Elti, ya da bir başka annemiz Gevher Nesibe. Biliyorsunuz Alaeddin Keykubad'ın halası, Gıyaseddin Keyhüsrev'in kız kardeşidir. II. Kılıçarslan'ın kızıdır. Ya da Kayseri'de Eretnaoğulları Beyi'nin hanımı Doğa Hatun. Onu da yaptırdığı medrese ile hatırlıyoruz. Şu an Köşk Mahallesi'nde bulunan Köşk Medrese'yi Doğa Hatun yaptırıyor. Kendisinin türbesi de

medresenin içinde bulunuyor. Ya da Alaeddin Keykubad'ın kızı Şah Cihan Hatun. Seyyid Burhaneddin Hazretleri'nin kabristanlığının önünde yolun ortasındaki Döner Kümbet'te yatan Şah Cihan Hatun'dur.

Bu insanlar hep Kayseri'de yaşamış, Kayseri'de eserler bırakmış, yine Kayseri'de medfun olmuş çok kıymetli annelerimiz. Onun için Kayseri bu hanımlar yönüyle muhteşem. Bugün bir kaşığa kırk mantı sığdıran annelerimiz tarihte de o şefkat yönleri ve hamaratlıklarıyla medeniyetin kuruluşuna katkı vermiş, devleti ve dünyayı yönetmişler.

Mesela Doğa Hatun Kayseri valisiymiş. Eretnaoğlu Beyliği'nin hükümdarıymış. Kayseri'den devlet yönetmiş. Bunları bilmiyoruz. Bilmediğimiz zaman da tarihte bizim kadınlarımız hep kafes arkasındaydı, ikinci plandaydı masallarına, bu uydurma yabancı, oryantalist masallara inanıyoruz.

Kayseri, bu oryantalist masalları yerin dibine sokan çok esaslı bir Selçuklu şehri. Onun için bunları gençlerimize, özellikle Kayseri'de okuyan gençlere, sonra da Türkiye'nin dört yanındaki gençlere anlatmamız lazım.

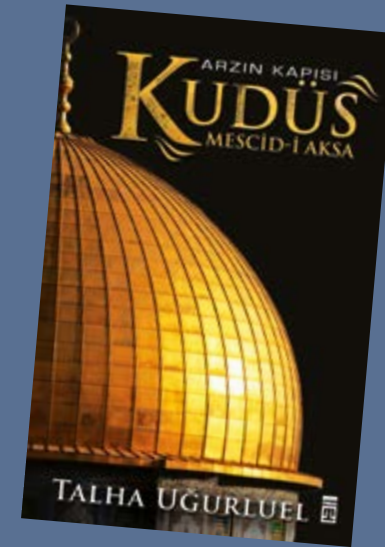
■ **Siz bunları anlatınca benim aklıma da Ahi Evran ve hanımı Fatma Bacı geldi.**

- Moğol istilasında Bacıyan-ı Rum ne kadar uğraştı, mücadele etti. İbn-i Bibi tarih kitabında Moğolların Kayseri'yi kuşatması ve işgalini ne güzel anlatıyor. Çok güzel bir ifadesi var. Kayseri'nin kadınlarını Hazreti Meryem'e ve Hazreti Asiye'ye benzetiyor. İbn-i Bibi'nin, "Hazreti Meryem ve Hazreti Asiye timsali kadınlarımızın, o istilacı Moğolların elinde dudakları yarıldı, ciğerleri çıkarıldı" diyerek olan biteni üzümlerle anlatıyor. Moğollar Kayseri'de direnişle karşılaştıkları için inanılmaz katliam yapmışlar. Halen hafızamızda o acı olaylar.

■ **Hocam bir de Selçuklu döneminde Kayseri'nin farklı bir yönüyle önemli ve ünlü olduğunu görüyoruz. Kayseri o dönemde bir ilim şehri imiş. Makarr-ı Ulema diye bir namımız varmış. Bu konu yeniden canlandırmak istediğimiz ama çok da fikir sahibi olmadığımız bir konu. Bu konuda da bir kaç püf noktasına değinirseniz belki üzerine gideriz.**

- Şöyle söyleyeyim. Mesela Kayseri, mesela Aksaray... Bunlar Selçuklu döneminin ilim irfan şehirleriydi. Baktığınız zaman büyük alimlerin neşvünema bulduğu yerler olduğunu görürsünüz. Zaten Kayseri

sokaklarında gezerken onlarca Selçuklu medresesiyle karşılaşılıyor. Önce Danişmentliler buraya el atıyor. Onlardan kalan Cami-i Kebir halen duruyor. Ama ne yazık ki medresesi bugüne ulaşmamış. Buradan sizin aracılığınızla dile getirmek istiyorum. Kayseri'de iki şeyi çok istiyorum. Birincisi Cami-i Kebir'in kible duvarı önünde bir park var. Orada kazı yapıp yıkılmış olan o Danişmentli medresesinin temelleri ortaya çıkarılmalı. Ya da

dekonstrüksiyonla ayağa kaldırılmalı. İkincisi de Köşk Medrese. Eretnaoğullarının yaptırdığı bu medrese uzun yıllardır Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün deposu olarak kullanılıyor. Bu eserler bu halleriyle yakışık almıyor. Köşk Medrese'nin de bir an önce boşaltılıp restore edilerek halka açılması gerekiyor. Köşk Medresesi ortasında yer alan kümbetle de diğer medreselerden ayrılan bir yapıya sahip. Bu eserler yeniden hayatımızın içinde yer almalı.

Seyyid Burhaneddin, Turasan Velî gibi onlarca büyük zat var Kayseri'de. Yine Ahi Evran Zaviyesi bulunuyor. Biz bunların sadece bir kaç tanesini biliyoruz. Geçmişte böyle büyük zatların yüzlercesi varmış. Bu büyük zatlar geçmişte insanların ruhlarını şekillendiriyorlarmış. Nitekim zalim Moğollar Kayseri'deki zulümlerinden sonra çok değil yarım asır geçmeden Anadolu'da, Kayseri'de, Konya'da, Aksaray'da Amasya'da, Kırşehir'de, Niğde'de Müslüman oldular. Geldikleri yere geri dönmediler. Türkleştiler ve hala bizim aramızdalar. Bu da bizim ilimde, sanatta, kültürde ne kadar ileri olduğumuzu gösteriyor.

■ **Hocam, bir de Kayseri modernleşen bir şehir olarak biliniyor. Ticari yönüyle çok tanınıyor ama bize Selçuklu'nun bıraktığı estetik bir miras var. Elimizden geldiği kadar bunlara da sahip çıkıyoruz. Yeni ve modern Kayseri gelişmeye devam ederken geleneksel estetikle nasıl bir ilişki kurtmalı?**

- Bakınız aklın yolu bir. Yahya Kemal 1910'lu yıllarda diyor ki, "Şu Suriçi İstanbul'a ellemeyin" diyor. Burası böyle kalsın diyor. Ama ne yazık ki Yahya Kemal'i ve onun söylediklerine benzer şeyleri söyleyenleri dinlemiyoruz. Menderes döneminde yeni şehri eski şehrin üzerine kuruyoruz. Kayseri şu anki haliyle İstanbul'a göre bir nebze daha iyi durumda. Çünkü şehrin göbeğine devasa gökdenler dikilmemiş. İç kale duruyor. Hatta geçen gelişimde izinli olarak girdim ve İç Kale'yi gezdim. Fatih Mescidi orada duruyor. Sonra dış

kale duruyor. Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın Vezir Hanı restore ediliyor. Burada yapılacak şey şu. Eskiye ait ne varsa ortaya çıkarılıp son bir yüzyılın pejmürde, gecekonduvaryapılarının hepsinden o eski şehri arındıralım. Yeni yapacağımız her şeyi dışarıya yapalım. Eskiye ortada muhafaza edelim.

Ben Kayseri'ye devamlı tur düzenliyorum. Ama mesela Ankara'ya tur düzenlemiyorum. Düzenlediğim zaman kimse gelmiyor. İnsanlar Ankara'da tarihe dair görmeye değer ne var diyorlar. Çünkü Ankara'nın canına okumuşuz. Mahvetmişiz. Şimdi orada da güzel şeyler olmuyor değil. Oluyor. Ama Kayseri çok güzel. Ben Kayseri'de antik Roma'yı buluyorum. Hristiyan Roma var. Danişmentlileri buluyorum. Selçuklu var. Her bir köşede hem de. Osmanlı Mimar Sinan ile zaten var. Mimar Sinan'ın memleketi burası. Kayseri'de turizme hitap eden çok şey var. Kıymetini bilmek ve sahip çıkmak lazım. Çok güzel şeyler olduğunun farkındayım. Mesela yıllar önce Kayseri envanteri diye bir kitap yapıldı. Üç cilt. Ben deli bir adamım. O üç ciltlik envanteri aldım. Tuğla gibi üç kitapta yer alan eserler arasında gezmedik hiçbir yer bırakmadım. Tek tek hepsini dolaştım. Kayseri'ye bu kadar meraklıyım yani. Bu yönde yapılan çalışmaların devamını getirebilirsek Kayseri'nin yıldızı zaten çok parlak ama daha da parlayacak.

■ **Geçtiğimiz yıllarda İl Kültür Müdürlüğü'nün hazırladığı Kültür Envanteri'nin tasarımı yapmıştım. Belediyenin hazırladığından farklı bir kitaptı. Bir dahaki görüşmemizde**

inşallah sizin için o kitabı bulalım. Orada da yararlanacağınız bilgiler olacaktır muhtemelen.

- Kayseri'de yaşlı bir amca vardı. Devamlı türbeleri gezer, temizliğini bakımını yapardı. Ben o amcayı gördüm ama konuşmaya fırsat bulamadım. Vefat etmiş, öğrenince de üzüldüm. Bana, o amcanın peşine takılacaktın seni mezar mezar gezdirecekti, kimse-nin bilmediği yerleri öğrenirdin

Mescid-i Aksa'nın avlusunda Dulkadiroğullarından Nasuriddin Mehmed Bey'le eşi Mısri Hatun'un yaptırdığı Gadiye Medresesi var. Aynı karı kocanın bir de Kayseri'de yaptırdıkları Hatuniye Medresesi var. Böyle bir bilgiye, belgeye dayanarak Kayseri ve Kudüs kardeş şehir olarak ilan edilmeli diye düşünüyorum.

dediler. Ben bu tarz insanları severim. İnşallah bir gün sizinle birlikte Kayseri'yi gezmek isterim. Birlikte Kayseri'yi gezeriz ve bir de şehri sizin gözlerinizle görürüz..

- **İnşallah hocam memnuniyet duyuyorum. Hocam, sizi dinlerken aklıma bir konu daha takıldı. Bizim şehir olarak bir de yer altında arkeolojik**

bir mirasımız var. Mesela şu anda Alaeddin Keykubad'ın sarayında bir kazı gerçekleştiriliyor. Bu tür çalışmaların turizme ve kültüre katkısı hakkında ne dersiniz?

- Bir kere tarihî açıdan o sarayın taşıdığı büyük bir önem var. Bu saray Alaeddin Keykubad'ın vefat ettiği yer. İnsanların böyle bir yeri merak etmesi elbette çok doğal. Bir de orada çok güzel bir göl var. Şeker Fabrikası ne olur bilmiyorum. Belki fabrikanın o bahçe kısmı çevrilip halka açık bir doğal park haline getirilebilir. Ben şahsen oraya bayıldım. Düşünebiliyor musunuz? Orada bir göl var. Sarayın bahçesinde. Kayseri'nin göbeğinde bu kadar güzel bir göl var. Üstelik içinde kuğular yüzüyor. Sazlar, salkımsöğütler... İnanılmaz. Böyle bir yer tabiat tarihi parkı olsa tadından yenmez.

Bir an evvel kazı tamamlanmalı. Restorasyon, dekonstrüksiyon ne yapılacaksa bir an evvel yapılmalı. Sonra güzel ve ortama uygun bir çevre düzenlemesiyle orası halka açılmalı. Bu gerçekleşirse müthiş bir proje hayata geçmiş olur.

- **Biraz evvel Kayseri'ye turlar düzenlediğinizden bahsetmişsiniz. Sizinle birlikte Kayseri'ye gelenler, gezip dolaştıktan ve sizin şehirle ilgili anlattıklarınızı dinledikten sonra Kayseri'ye nasıl bakıyorlar?**
- Örnek vereyim. Sizin bir meslek liseniz var. Bahçesinde bir kümbet var. Sırcalı kümbet. Kümbetin üst katı cenaze odasıdır. Sırcalı Kümbet özellikli bir yapı. Böyle birçok özellikli yapılarınız var sizin. Ben bir grubu getirdiğim zaman önce en eski eserleri tanıtarak başlıyorum. Mesela geçen

sene bu vakitler benim Kudüs kitabım çıktı. Kudüs'ü gezerken bir şey farkettim ve bunu Kudüs kitabında da yazdım. Mescid-i Aksa'nın avlusunda Dulkadiroğullarından Nasuriddin Mehmed Bey'le eşi Mısri Hatun'un yaptırdığı Gadiye Medresesi var. Aynı karı kocanın bir de Kayseri'de yaptırdıkları Hatuniye Medresesi var. Çoğu Kayserili bu medreseyi bilmiyor. Çevresindeki çarşıda babası esnafılık yapan ve çocukluğu orada geçen Kayserililer'den burayı hiç bilmeyenlerle karşılaştım. Üzücü bir durum. Cami-i Kebir'in hemen arkasında bulunan Hatuniye Medresesi bugün manifatura dükkanı olarak kullanılıyor. Bunu da herkes bilmiyor. Böyle bir bilgiye, belgeye dayanarak Kayseri ve Kudüs kardeş şehir olarak ilan edilmeli diye düşünüyorum.

- **Hocam, sizi daha fazla yormayalım. Bu güzel sohbet için teşekkür ediyorum. Söylemek istedikleriniz varsa onları da dinleyerek sohbetimize son verelim.**
- Sohbetin arasında kaynayıp gitmesin diye son olarak yeniden belirtmek istiyorum. Köşk Medrese vakıfların deposu olmaktan çıkarılıp restore edilerek halka açılmalı. Cami-i Kebir'in kiblesinde yer alan Danişmendli medresesi kazı yapılarak yeniden ortaya çıkarılmalı. Bunlar benim Kayseri'den özel isteklerim. Sohbetiniz için ben de size teşekkür ediyorum.■

TALHA UĞURLUEL KİMDİR?

Manisa Demircili olan Talha Uğurluel, 1997 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nin Tarih bölümünden mezun oldu. 8 yıl özel radyolarda tarih programları yaptı. Yerli ve yabancı dergilerde yayınlanmış birçok makalesi olup, Çanakkale Savaşları ve Gezi Rehberi, Dünyaya Hükmeden Sultan, Sarayın Kutsalları, Kanuni'nin Akıl Oyunları, Tarih Tıbbı Konuşturdu, Mekanlar ve Olayları ile Hz. Muhammed'in Hayatı ve Balkanların Başkenti Edirne adlı kitapların yazarıdır. Ayrıca Çanakkale, Edirne, Kanuni ve Mekke Medine tarihi ile ilgili cd çalışmaları mevcuttur.

İki yıl imaj kitap çalışmaları yapmış olup, Mukaddes Emanetler, Timur'un Tüzükatı, Barbaros Hayreddin Paşa'nın

Hatıratı ve Harp Mecmuası, editörlüğünü yaptığı eserlerden birkaçıdır. Muhtelif turizm acentalarında AR-Ge Yönetmenliği yapan Uğurluel, iki dilde profesyonel Turist Rehberliği yapmakta olup, yerli ve yabancı gruplar ile Türkiye ve dünyanın birçok ülkesine kültür gezileri düzenlemektedir.

Amerika'dan Yemen'e, Vietman'dan Bosna'ya birçok ülkede gerçekleştirdiği eğitim seminerlerine Türkiye içinde de hız kesmeden devam etmektedir.

Habertürk Öteki Gündem programının danışmanlığını sürdüren Uğurluel, TRT Radyo 1'de 4 yıldır devam eden Konuşan Tarih programını da sunmaktadır.

Halen Gazi Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümünde akademik çalışmalarını sürdürmektedir

Kayseri'yi
Fotoğraflayanlar

Albert Louis Gabriel

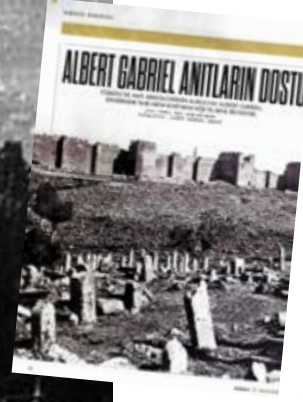

Fransız sanat tarihçisi ve arkeologu (Cerisieres, Haute-Marne 1883-Bar-sur-Aube 1972). Ecole Nationale des Beaux-Arts'da mimarlık, Sorbonne'da edebiyat öğrenimi yaptı. Millî Eğitim Bakanlığı'nın isteği üzerine Anadolu'nun çeşitli bölgelerindeki Türk eserlerini inceleyen Prof. Gabriel, 1930-1941 yıllarında da İstanbul Arkeoloji Enstitüsü müdürüydü. Çalışma hayatının önemli bir kısmını ülkemize ayıran Gabriel, 1926-1930 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi kürsüsünün başına geçmekle kalmadı, adı daha sonra Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü olacak

▲ Kale | Güney cephe perde duvarları ve kuleler

İstanbul Fransız Arkeoloji Enstitüsünü kurdu. 1930-41 arasında Anadolu ve İstanbul'daki önemli tarihi yapılar hakkında monografiler hazırladı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Fransa'ya dönerek Sorbonne'da İslâm sanatı tarihi okuttu. Tekrar Türkiye'ye dönerek araştırmalarına devam etti, ikinci defa İstanbul Arkeoloji Enstitüsü müdürlüğüne getirildi (1945-1956). Daha sonra Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde fahri profesör olarak görev yaptı. Fransa'ya döndüğünde, İslâmî Doğu Sanatları Tarihi dersleri verdi.

1908-1959 yılları arasında ülkemize kırkın üzerinde seyahat düzenleyen Gabriel, Türk hükümetinin isteği üzerine 1925'ten 1960'lara dek tarihi yapıların araştırılması, korunması ve restorasyonu üzerine pek çok çalışma yapıp raporlar hazırladı. Zamanla genç Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa arasında entelektüel bir köprü oluşturan ve pek çok Türk araştırmacının Fransa'da eğitim görmelerini sağlayan Gabriel, İstanbul'da sayısız konferans verdi, yazılar yayımladı. Özellikle de Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun dergisinde. İstanbul'un ilk nazım planının hazırlayıcısı olan Henri Prost, Gabriel'i "Fransa'nın Türkiye'deki gerçek büyükelçisi" olarak tanımlamıştı.

Albert Gabriel Türkiye'nin mekân hafızası bakımından önemli eserler bıraktı. Bugün bu eserler hala tarihçilerin önemli başvuru kaynaklarındandır. Mimari çizimler, Amasya'dan Mardin'e Bursa'dan Diyarbakır'a çektiği 50 adet 30x40 boyutunda fotoğraf; Türkiye, Yunanistan, Ortadoğu ve Avrupa'yı betimleyen sulu boyalar, Rodos adası ile ilgili sulu boyalar ve büyük boyutlu boyalı desenler; Boğaziçi yalıları, Mardin,

Anadolu camileri ve medreselerini betimleyen desenler; Güzel Sanatlar Okulu'na yaptığı eserler, çalışmaları sırasında kullandığı malzemeler başta olmak üzere pek çok malzeme, Anadolu ve Türkiye tarihi açısından önemli bir yere sahiptir.

Prof. Albert Gabriel'in başlıca eserleri: Selçuk Mimarisi; Monuments Turcs d'Anatolie (Anadolu'da Türk Anıtları) 1931-1934;

Voyages Archeologiques dans la Turquie Orientale (Doğu Türkiye'de Arkeoloji Gezileri) 1940;

Châteaux Turcs du Bosphore (Boğaziçi'nde Türk Sarayları) 1943;

Niğde Tarihi; Türkiye, Sanat ve Tarih Memleketi (1955);

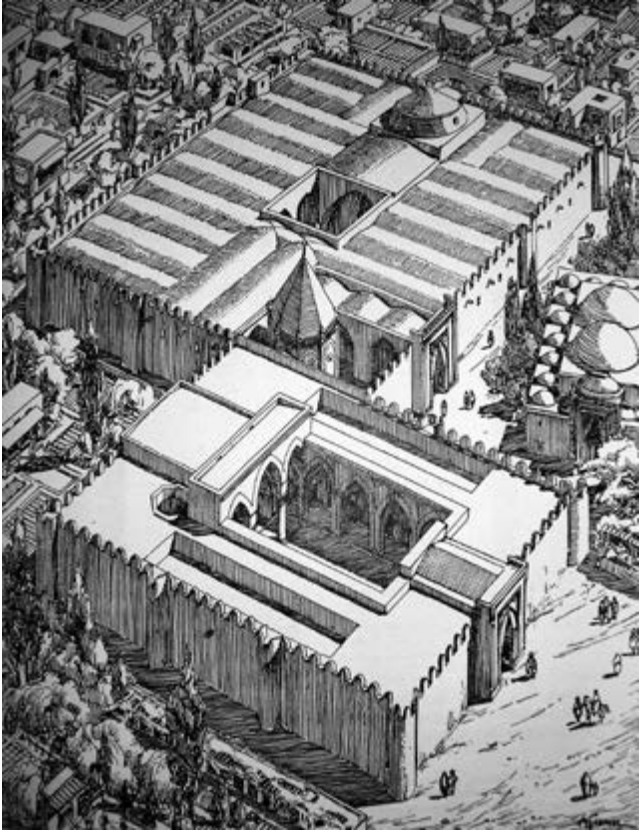
Une Capitale Turque: Brousse (Bir Türk Başkenti: Bursa) [1958].

Albert Gabriel Kayseri ile ilgili çizim ve fotoğraflarını 1931-34 yılları arasında çizmiş ve çekmiştir. Dönemin Kayseri şehircilik anlayışını yansıtmaması bakımından önemlidir. Ağırlıklı olarak Selçuklu Mimarisi ile ilgili eserleri çekmesine rağmen, geniş aç şehir fotoğrafları, Kayseri'nin o günkü şehir yapısı ile ilgili önemli bilgiler ve görüntüler vermektedir. ■

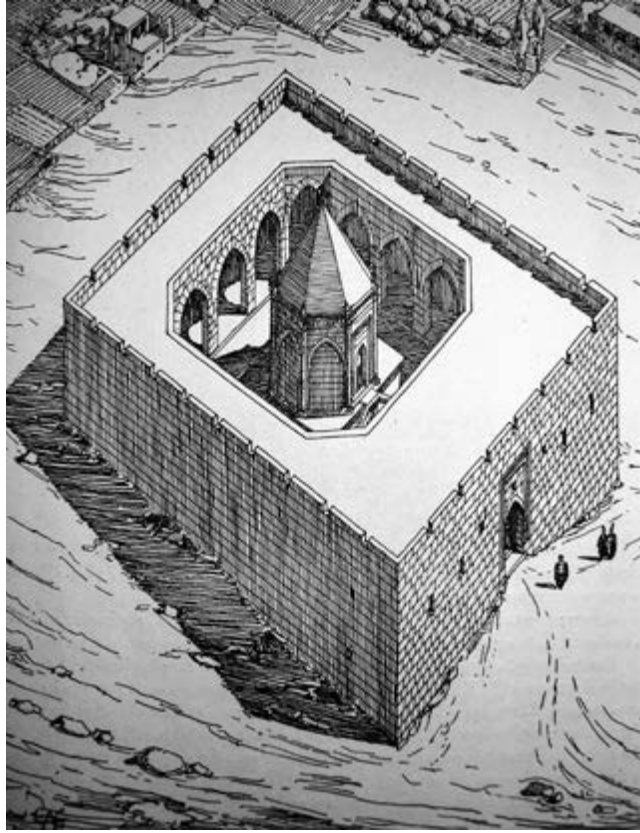
Fotoğraflar Albert Gabriel'in Monuments Turcs d'Anatolie (Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1980) adlı eserinden alınmıştır.

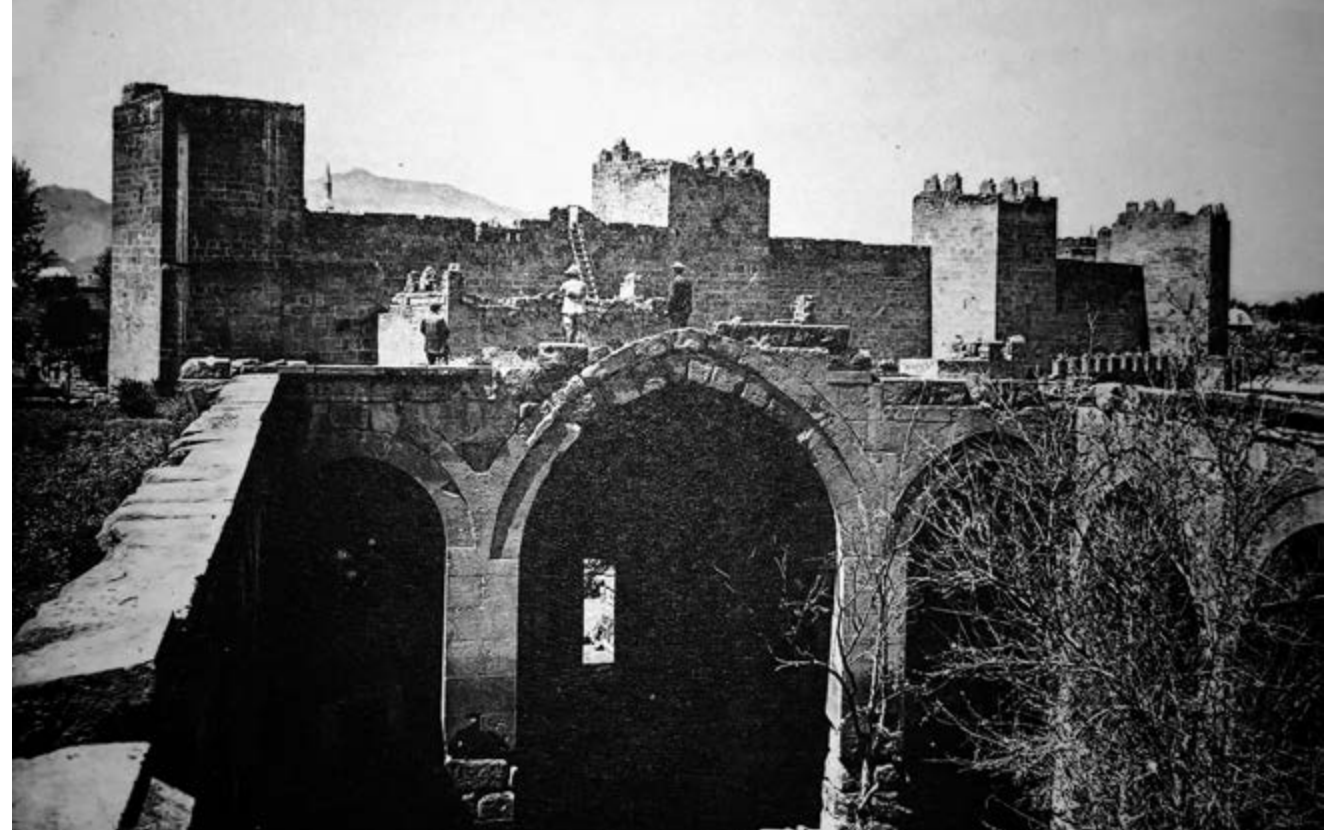
▲ Hunat Hatun Külliyesi

▲ Köşk Medrese

▲ Han Camii Kumbeti

▲ Hunat Medresesi ve Kayseri Kalesi

▲ Vezir Hanı

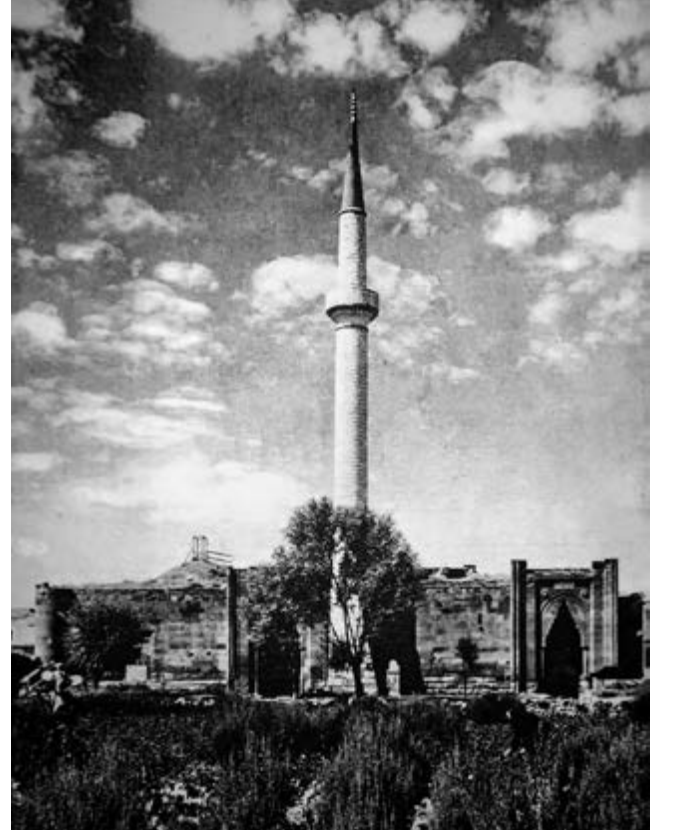
▲ Sahabiye Medresesi

▲ Kurşunlu Camii

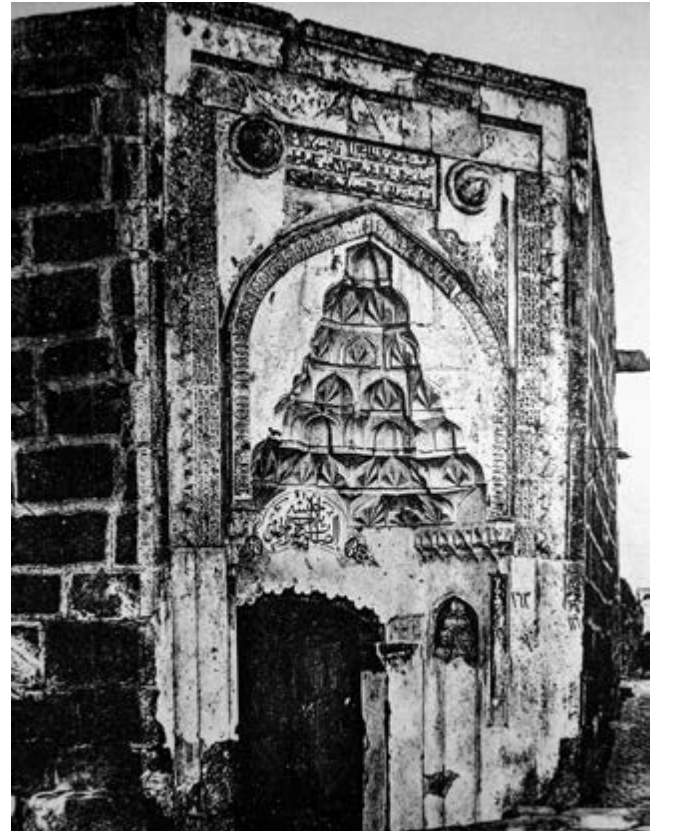
▲ Ulu Cami

▲ Hacı Kılıç Medresesi ve Camisi

▲ Hacı Kılıç Medresesi'nin Kapısı

▲ Gülük Camii

FOTOĞRAF ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Dursun Çiçek

Tabiat ve insan fotoğrafçı için bir avlanma sahası haline gelebilir mi? Ya da fotoğrafçı ile avcı arasındaki ayırt edici unsurlar nelerdir? İçinde yaşadığımız yüzyılın özellikle son dönemlerinde cevabını vermekte ve bulmakta en çok zorlandığımız sorudur bu. Çünkü fotoğrafın neliği ve kimliği ile ilgili hala doyurucu cevaplar bulamadık. İçinde yaşadığımız tüketim toplumunda fotoğraf bugün ağırlıklı olarak yarışmaların, hırsın, öfkenin, kazanmanın, üstün olma ve hükmetme duygusunun belirleyici unsur haline geldiği bir alandan başka bir şey değildir. Sadece tabiata değil, insana bile bir fotoğraf nesnesi olarak bakan fotoğrafçı, tabiatı, insanı ve hayatı gerçekliğinden kopararak kendi simülasyon alanında yaşamını sürdürmeyi tercih etmekte veya böyle bir durumu yaşadığının farkına bile varamamaktadır.

Fotoğraf ve etik konusu fotoğrafın tüketilme boyutuna gelmesi ile birlikte gittikçe önem kazanmaya başlamıştır. Fotoğrafın bizatihi kendisinin bir simülasyon olup olmadığı tartışılırken bugün fotoğrafın simülasyonunun fotoğrafın önüne geçtiği çok açık ve nettir. Dolayısıyla bugün fotoğrafın neye araç olduğundan çok fotoğrafçının fotoğrafa neyi sakladığı, fotoğrafla neyi örttüğü önem kazanmaktadır...

Kenya-Somali sınırında fotoğrafını çektiğimiz insanlarla yaptığımız sohbetlerde özellikle beyazların kendilerini bir vitrin malzemesi gibi gördüklerini hatta daha da ötesi çoğunun bir avcı gibi davrandıklarını söylediklerinde Sontag, Barthes gibi insanların kaygılarını çok daha iyi anlamıştım. Gerçekten de Sontag görüntü şokuna uğratılmış bir dünyada insanların görüntüyü tükettiklerinden kaygılanıyor ve insanların saldırgan eğilimlerini silaha sarılmaktan çok fotoğraf makinesiyle dışa vurmaya başladıklarını belirtiyordu. Özellikle Afrika’da insanların artık safarilere tüfeklerle değil fotoğraf makineleri ile gittiklerinin altını çiziy-

yordu.. “Biz insanlardan korkunca ateş eder, nostalji duyunca fotoğraf çekeriz...”

Gerçekten de insana, tabiata, eşya ve hadiselerle onu tüketecek, onu yok edecek, tanımlayacak bir tavır ile bakan bir insanın avını arayan aslandan veya avcıdan ne farkı vardır? İşte tam da burada insana, tabiata, eşya ve hadiselerle bir aidiyet duygusu ile bir tecelliyi, güzelliği, hakikati, değeri, anlamı hissetme kaygısı ile bakan insan birincisinden ayrılır... Birincisi öldürür, tüketirken, ikincisi var

Fotoğrafın ve görüntünün belirlediği insan ve dünya yapaydır, ancak tabiatla aidiyet ilişkisi içinde olan insanın ve tabiatın belirlediği fotoğraf gerçekliğe daha yakındır.

kılar, varlığa süreklilik kazandırır, onu hissettirir... Birincisi varlığı yok ederken, ikincisi kendini var olana katar... Boyun eğdirdiği tabiata hakim olarak onu istismar eden, onu nefsi, maddi çıkarları için kullanan bir zihniyetle, içinde yaşadığı tabiatla bir aidiyet idraki içinde yaşayan insanın zihniyeti, dünyayı anlama ve algılama biçimi arasındaki fark ve çatışmadır altını çizmeye çalıştığımız...

Sontag’ın dediği gibi fotoğraf bilinci ve vicdanı uyandırdığı kadar onu yok etme tehlikesini de içinde taşır. Alışmaya alışan insanın her şeyi sıradanlaştırdığı ve düzleştirdiği bir çağda yaşıyoruz. Öyleyse tabiata fotoğraf için baktığında insan önce fotoğrafı aramaz. Tabiatla karşılaştığı bir manzarayı, bir insanı, geleneksel bir unsuru, bozulmamış bir değeri görmeden ve anlamadan fotoğraflamak onu tüketmektir. Amacı sadece fotoğraflamak ve baktığı şeyi suret haline getirmek olan bir insan için zaten başka bir amaç da olamaz. Ancak fotoğrafı bir murada amaç kıldığında fotoğraf anlam kazanabilir.

Fotoğrafta gördüğü ekinini biçen bir insanı oryantalist bir bakış açısına

sahip insan, “ilkelliğin bugüne kalmış tezahürü” olarak görür. Arka planda modern hiçbir unsurun olmaması, en gelişmiş diyebileceğimiz unsur olan evin bile ağacın, yeşilin, dağın yani tabiatın gölgesinde, içinde ve bütünlüğünde kalmış olması, ekinini biçen insanın elinde hiçbir modern veya gelişmiş alet olmaması söz konusu sanıyı daha da kuvvetli hale getirir. Hatta böyle bir kadraj birileri için geri kalmış bir dönemin yansıması/kesiti olarak değerlendirilir. Böyle bir fotoğraf

arkeolojik bir bulgu veya müzeli bir nesne gibi değerlendirilir.

Oysa tabiat bilincini yitirmemiş, insan idrakini her an yaşayan ve eşya ve hadiselerle ilgili bütünlüğünü yitirmemiş bir insan burada fitri olanı görür. Dağ, dağdaki rahmet kar, yeşil tabiat, yeşillikler arasındaki ev, bu görüntü içinde sesi hissedilen kuşlar dahil tüm hayvanlar, o evin önünde bir toprak parçası, o toprak parçasına ekinini ekmiş bir insan ve onun en insani çabası görünür bakıldığı zaman. Dolayısıyla birinci bakış açısı ile bu bakış açısı arasında en ufak bir bağ söz konusu değildir.

Fotoğrafın ve görüntünün belirlediği insan ve dünya yapaydır, ancak tabiatla aidiyet ilişkisi içinde olan insanın ve tabiatın belirlediği fotoğraf gerçekliğe daha yakındır. Bu anlamıyla görmek ve bakmak düşünmenin en önemli unsurlarından biridir. Fotoğrafı bir düşüncenin unsuru olarak gördüğünüzde size katacağı çok şey vardır. Ancak fotoğrafı bizatihi amaç olarak kabul ettiğinizde bir süre sonra sadece tabiat değil, insan, zihniyetiniz, beklentileriniz ve geleceğiniz de fotoğraflaşmaktan kurtulamayacaktır. ■

Trajedi ve Komedyâ*

İsmail Doğu

Çok yanlış bilinen ve yanlış kullanılan trajedi kelimesi, şiddet ve keder içeren tabii ya da suni felaketlerin insana indirdiği darbelerle hiç alakası olmayan, belirli bir döneme, belirli bir alana, belirli kişilere has biçimde geliştirilen özel bir anlam dağarcığıdır.

Kadim medeniyetlerde insan, tabiatın kopmaz bir parçası olarak algılanıyordu. Tabiatın bir özeti mahiyetinde görülen bu canlı türü, tabiatın ve dolayısıyla kendisinin yaratıcısını da kalbinde taşıyordu. Birlik ve bütünlük içerisinde, ama asla statik olmayan bir biçimde tabiat, tüm yapılarıyla birbirine bağlı olduğu için bir-biriyle iletişim halinde olan ve bu iletişim sebebiyle de bir etkileşim sağlayan bir yapı olarak nitelenmekteydi. Bu yapı sürekli bir şekilde devinim içindeydi ve buna bağlı olarak da değişim geçirmekteydi. Merkezde hiçbir varlık yoktu. Dolayısıyla merkez ve çevre ayrımı, aynı şekilde de özne-nesne ikilemi bulunmamaktaydı.

Batı'nın ayrılışı, işte tam bu noktada başladı. Her şeyden önce Avrupa dediğimiz Batı, her ne kadar kadim medeniyetlerden yararlanmışlarsa da, Yunan düşüncesiyle kesin bir tercih yaparak, dünyanın geri kalan kesiminden kopup ayrıldı. İnsanı merkeze alarak, tabiata aitliğini terk edip, tabiatı kendine mal etti. İçkinliğin yanında olan aşkın boyutunu kaybetmeyi göze alan bu düşünce sistemi, kendi aşkını ilân etti. Bu tek boyutlu insan, artık her şeyin ölçütü oldu. Bu “başarısını” da bilgiyi elde etmesine ve kontrol altına almasına bağladı. Bunu böyle yapmasının temel nedeni ise varoluşuna kattığı anlamdır. Şeytanın ayartması, onu sonsuzluk arzusunun, dolayısıyla da bunu yaşamak ve yaşatmak için bilgiyi elinde tutarak iktidarı kazanmasına zemin hazırlamıştır. Ancak bunun o kadar da kolay olmadığını bildiği için de, bir döneme kadar, trajediyi doğurmuş ve oynamıştır.

Grek “deha”sının bir buluşu olan trajedi, Batı geleneğinin ayırt edici bir özelliğidir. Trajik sanatın ilk eseri olan Homeros’un *İlyada* ve *Odessa* destan-

ları ile ardından özellikle de Sopokles tarafından geliştirilen *Antigone* gibi tiyatro eserleri, insana dünya üzerinde istenilmeyen bir misafir gözüyle bakan bir gerçeklik fikrinin dramatik temsili, dahası sınavıdır. Bu sınav, başka yönüyle bir savunma mekanizması geliştirerek başkaldırı içerir. Zira Cennet’ten kovularak “kapı dışarı edilen” insan, bir bakıma “yabancılaştırılmış” ve kendi haline bırakılmıştır. “Düşüş” ya da daha sert bir ifadeyle “fırlatılış” olarak gördükleri bu konum karşısında aşağılanan insan, yeniden ayağa kalkmalı ve kendi ayakları üzerinde dimdik durmalıdır.

Trajedi burada başlar; zira trajedi, iki almaşıktan birini tercih etme durumunda kalınmakla birlikte, hangisi seçilirse seçilsin, sonuçta bir ıstırap içinde kalma durumunu hep yaşamaktır. Bu iki almaşık, sanıldığı gibi biri iyi diğeri kötü olan birer seçenek değildir. Öyle olsaydı seçim de kolay olurdu, gereğini yerine getirmek de. Bu iki almaşık, eşdeğere sahip bir şekilde, her ne kadar iyi ve kötünün ötesinde algılanmaktaysa da, insanın tercihi bakımından sonuçta her ikisi de aslında iyi birer seçim olarak karşımıza çıkar. Başka bir açıdan, bu iki almaşığın iyi ya da kötü olması, seçimi yapan kişilerin, buna rızaiyeti ile alakalıdır. “Nedir bu iki almaşıklık?” diye sorulacak olursa, meraklı okuyucuları daha da bekletmeden ve kestirmeden şöyle söyleyebiliriz: Ölümlü ya da ölümsüz olma, kaderini birinin eline verme ya da kaderini kendi eline alma. Kısaca Tanrı’ya soyunma ya da kul olarak kalma. Tüm ölümsüzlük düşüncelerinin altında yatan gizli gerçek, işte bu trajediyi yaşatma durumudur. Bu yüzden trajedi sadece Yunan’a özgü olarak doğmuş ve tüm kadim medeniyetlerden ayrılmıştır. Artık sıra, şeytanın kıyamete kadar insanlığı kandırma ve kendine bağlama dönemine gelmiştir. Bu açıdan, birlik ve bütünlük düşüncesini parçalayan, insanı tabiatından koparan düşünce, rahatlıkla trajedi olarak açıklanabilir ve trajedi asla insanın başına

gelen musibetlere indirgenemez. Zira trajedinin kahramanlarına dikkat edilirse, onlar sıradan insanlar değil, soylulardır. Hiçbir trajedi anlatımında “esas oğlan”, sıradan bir halk adamı değil, Kral ya da Kral soyundan gelen “kahramanlar”dır. Bir acı, bir musibet vardır elbet. Ama Krallar ve soylular, bunu bile isteye, konumlarının gereği olarak yaparlar. Zira onlardır yeryüzünün tanrıları. Tanrılığın gereği olarak da, yeryüzünde huzuru ve barışı sağlamak adına, tüm insanlık için bir adanma ve gereğini yapma icraatı kaçınılmazdır. Soyluluk, sorumluluğu getirir ya da diğer bir deyişle sorumluluk, soylulara aittir. Bu da bilgi ve güçle elde edilir. Bu yüzden de tüm Krallar, aynı zaman da hem bilge hem de zengin (olmak zorunda) dır. Öyle ya, mucize ile lanet içiçedir. Mucize gösterebilecek insanların yaşamı, her zaman yalnız ve acılar içindedir. Batı düşüncesinin ve sanatının temelinde bu yatar.

Bunun karşısında ise komediya vardır. Komediya, Kralların ve soyluların harcı değildir. O, sıradan insanların oyunudur. Bu yüzden de, trajediden tam ters biçimde, komedinin aktörleri ve aktrisleri asla soylu ve yönetici değil, sıradan halk adamlarıdır. Onlara yaraşır bu oyun biçimi, onlar oynar ve eğlenirler. Zira onların ölümsüzlük derdi yoktur. Az ve sıradan yaşamları bile bir lütuftur. Onlarca yığın içinde doğar ve ölürler. Ne doğduklarında ne de öldüklerinde adları bilinmez, kimse de hatırlamak istemez. Ancak Krallar ve soylular, tarihi yazan değil yapan kişilerdir. Bu yüzden de hep uzun yaşamak ister ama daha çok da ölseler bile hep anılmak isterler. Ölümsüzlük arzusu, insanın Tanrı karşısındaki konumlama ve kaderini kendi eline alma şeklinde düşünüldüğünde, aslında yapılması planlanan, yeryüzü cenneti oluşturma (ütopya) idealidir. Tanrının göksel egemenliğine karşın, yeryüzünde egemen olma, istediği tarzı yaratma ve sürdürme çabasıdır. Öyle ki, Tanrı yıkarsa yeryüzünü, insan tekrar

yapar; hem de en iyi şekliyle. Tanrı bozuk yaparsa, insan onu tamir eder. Bütün bu çaba ve arzu, kendisinden esirgenen bilgiyi çalarak, istediği tarzda kullanma ve dolayısıyla kendini tanıyarak kendini hem açma hem de aşma serüvenidir. Pek tabidir ki bu hal, yalnızca ölümsüzlük peşinde koşanlara yakışır. O da krallar ve soylulardır.

Trajedinin çıkış noktası her ne kadar bu düzlemde gerçekleşmiş ve böyle devam etmişse de, bu sonuçta bir döneme kadar devam etmiş ve sonra da trajedi son bulmuştur. Batıda trajedinin son bulması, onun Tanrılık düşüncesinden vazgeçmesi değil, artık ona alışması ve onla yaşamasındandır. Artık olaya iki almaşık olarak bakmamakta ve seçilen karşısında bir acı duymamaktadır. Yine krallara ve soylulara bağlıdır bu konu; ama artık eskisi gibi iki almaşık ve derin bir acı içinde değil, tek ve mutlu sonuç bahşeden bir boyut üzerinden yürütmektedir, uzunca bir süredir. Tanrı-insan denklemi önce insan-Tanrı denklemine dönüşmüş, sonra da sadece insan kalmıştır geriye. Hatta bundan sonra bir trajedi başlayacaksa, bu yine Tanrı ile kapışma/güreşme (İsrail) neticesinde değil, insan ile makine ya da robot (ya da yapay zeka) arasında oluşacaktır. Durum ne olursa olsun, yine insanın varoluşu olayına atıf yapılarak, bilgiyi elde edip sonsuzluğa erme arzusu hep baki kalacaktır.

Ölümsüzlüğe sahip olma arzusu, Batı düşüncesinde ve sanatında görüldüğü gibi trajik bir anlatım olarak karşımıza çıkmaktadır. Hem bir imge ve kahraman oluşturma bakımından sanatçının tanrılaşması hem de içerik ve biçim açısından sanat eserinin yaratıcılığı, ölümsüzlük düşüncesinin tabi bir sonucu olarak karşımıza çıkar ve dayatılır. Batı sanat algısı ve yapıtlarında bireyselliğin doğuşunun temel nirengi noktası da bu algıdan kaynaklanmaktadır. Her ne kadar tahrif edilmiş bir Hristiyanlık olsa da, adına “ortaçağ” denilen dönemin sanat algısında bu ölümsüzlük ve tanrılaşma

isteği nispeten yoktu. Lakin Rönesansla başlayan ve Aydınlanma ile noktalanın modern dönem, kendini Antik Yunan’a nispet etti ve ara dönemi paranteze alarak geçiştirdi. Öyle ki bu parantez dönemini dahi “ortaçağ” ismiyle nitelen-direrek, karanlık bir dönem imgesi yarattı. Bununla aslında yeniden doğuş fikrini ortaya çıkartmak ve pagan dönemdeki gibi katarsizme ermek istedi. Zira Antik Yunan için trajedi bir katarsist (arınma) niteliği taşımaktaydı. Bu arınma, tanrıdan kopuşun ve bir başka açıdan da insanı tanrı yerine koyarak tanrı-insan imgesini yaratmanın suyunu taşımaktaydı. Bunun neticesi de ütopyayı doğurmaktı.

Ütopya, orada olmayan yer demektir. Olmayan yerle kastedilen, insanın kendi cennetini kendisi yaratmadır. İnsan düşmüşse madem ve yeryüzü onun için trajik bir mekânın adı ise o halde yeryüzünü cennete çevirme işi ona ait olmalıdır, o üstlenmelidir. O güne kadar hakikat düşüncesinin merkezinde, bir şekilde de olsa, Tanrı fikri yatmaktayken, artık merkeze sanatçı adında yeni bir seçkin sınıf alındı. Böylelikle sanat, tanrının yarattıklarını taklid eden değil, yeni baştan ve kendine özgü bir şekilde yaratan bir tinsel bir olgu haline geldi. Bu böyle bir yaratma şekliydi ki, Tanrıdan bile daha mükemmel olabilmekteydi. Yaratılıştta var olan kusurlar, ressamların ve heykeltıraşların eliyle kusursuz hale getirilebilmekteydi. İnsanların kaderi ve hayatın akışı, romancıların, tiyatro ve yönetmenlerin eline verilerek, onlardan en güzel bir sonuç beklenmekteydi. Mimarlar, yıkılamaz olanları inşa edercesine, insana hizmet eden değil, insanı ezen bir pozisyonunda muhteşem anıtlara dönüşmekteydi. Kısacası sanat dinin yerini alırken, sanatçı da tanrısal-laştı. Bunun sonucunda da her sanatçı, kendi sanat uygulamaları çerçevesinde yarı-tanrı figürünü kusursuz biçimde oynamaya başladı. Çünkü birey icat edilmiş, toplumun karşısına dikilerek bir ayrıştırma sağlanmıştır. Sanatçı

kimliği, bireyin kendini tüm yeti ve yetenekleriyle göstermesini sağlamıştır. Bu sistemde ideal olan, yaratıcı işbirliği değil, bireysel yaratımdır. Varoluş amaçları da bizatihi kendileridir. Onun için de Batı sanatı, realistik ve natüralistik çizgilerle en mükemmelini yakalama istenci içinde hareket etmiştir. Öyle ki evrende görülen kusurlar, resim ve heykellerinde, şehir ve ev mimarisinde, şiir ve öyküsel anlatımlarında, tiyatro ve film gösterimlerinde giderilerek okuyucu/seyirci için en mükemmel çizgiler yakalanacaktır. Yaşamamış olsa dahi yaşanabilir kılma adına bireyin tüm imkân ve yetenekleri kullanılarak özgürlüğün dibi bulunacaktır. Yaşanılan dünyayı cennete çevirmek her halükarda elindedir ve mümkündür. Tanrı yıkarsa sanatsal yapıtlarıyla yeniden kurgular ve yapar. Bu anlayış, insanın kaderini eline alması ve istediği cihette yönlendirme-sine matuftur.

Ama böyle midir, böyle mi olması gerekir? Elbette hayır...

Şeytan, azgınlaşın demektir. Azmak, büyüklemenin bir işaretidir. Az kökünü düşünürsek, az-mak eyleminde, gizli bir biçimde, az olmayı benimsememe ve aza kanaat etmeme yattığını görürüz. Dolayısıyla azan insan, azlığını çoğaltmak isteyen anlamında menfi bir çağrışım yapar. Bu ise büyüklemenin tam adıdır. Arapçada müstağnilik, zenginleşmek fiilinden doğar ve azgınlaşmayı çağırıştırır. Bu anlam, aşağı yukarı, Türkçede kullanılan ve biraz önce bahsi geçen az kelimesiyle çok kelimesi arasındaki sıkı ilişkiyi hatırlatır. Arapça olan kibir kelimesinin, tıpkı Türkçede kullanılan büyükleme kelimesinde olduğu gibi çoğalmaya işaret ederek kendini yüceltme anlamını çağrıştırdığı, artık aşıkârdır. Bununla varmak istedi-

ğimiz nokta şudur: Yaratmak arzuların sapmasıdır. İnsanın kendisini tanırlaş-tırması ve tabiata istediği gibi hâkim olmasıdır. Zira böyleli bir adım, insanı tabiattan koparır ve tabiata hükmetmeye çalıştırır. Şeytanın Âdem’e yasak ağaca yaklaştırma ve o ağacın meyvesinden tattırma çabasında kulağına fısıldadığı söz, hem yasağın konulma nedenini hem de yediğinde elde edeceği kazanımı belirten bir vaaddir aslında. Bu fısıltı, Kur’ani ifadeyle bir ayartmadır. Ayartmayı, bir aydınlanma formülüyle yapar: sonsuzluk ve kapital. Bu vaad, aslında öyle bir aldatmacadır ki, yediğinde elde edeceği bir kazanım değil, bilakis kaybedeceği bir değerdir. Yani aslında kendisine vad edilen, zaten kendisinde mündemciştir. Âdem ve eşi zaten Tanrı’dan olma hasebiyle hem sonsuzdur hem de mülk sahibidir. “Kendi ruhumdan üfledim” ayeti ile açık ve net bir biçimde sonsuzluk içinde olan bir varlığın, sonsuzluk vaadiyle kan-dırılarak utanmazlığını ortaya dökmesi oldukça ironiktir. Yine aynı şekilde, ahseni takvim üzere yaratılan bir insan için, göklerin ve yerin melekû-tundan daha güzel hangi mülk olabilir, tüm melekler ona secde ederken başka hangi mülk onu tatmin

edebilir? Böylesi bir aldanış biçimi, ancak müstağnileşen ve müstekbirleşen insan için muhakkak ve müstahaktır.

Bu yüzden de kadim sanatlar ve özellikle de Müslüman zihnin inşa etmeye çalıştığı sanat anlayışı ve yapıtları, asla trajediye dayanmaz ve asla bir ütopya üretmez. Bu ifade, tabiatı aynen taklid etme anlamını da taşımaz pekâlâ. Zira tabiat ortada iken ne diye aynısı taklid edilsin? Bu tekrardan başkası değildir ve asla sanat olarak da telakki edilmez. Bunun yerine öne sürülen ve uygulanagelen sanat, tabiatın birlik ve bütünlüğünü esas alan, bu anlamlı güzelliği bozmaya çalışan insanlara karşı “dur” ihtarını/ikazını koyan bir anlayışı esas alır. Böylelikle yaratılışa, yaratılışın ahenk ve güzelliğine katılır. Tasavvuf literatüründe çokça kullanılan seyr-u süluk ifadesi hatırlanacak olursa, aslında kişinin yaşam serüveni, Allah’tan gelme ve yine O’na dönme ameliyesi

içerisinde bir yol alma (seyr) ve bir yol tutma (süluk) hadisesidir. Müslüman sanatçı, işte bu seyr ile süluk içinde olan ve mesleğini en güzel bir biçimde gerçekleştiren kişidir. ■

Alkademi Günlikti

Şehir Akademi Güz dönemi-nin ilk konferansı, 4 Kasım 2017’de Orta-doğu Teknik Üniversite-si’nden hemşehrimiz, Prof. Dr. Vacit İmamoğlu tarafından verilmişti. Konusu da Ev ve Anlamı idi. Günlük tutmaya sonradan karar verdiğim için bu konferans hakkındaki düşüncelerimi kaleme almakta geç kaldığımı biliyorum. Fakat, geri dönüp notlarıma bakarak bu konferansa da dönüş yapmam gerekecek. Bu gerekliliği hissettiren ise, güz döneminin ikinci konferansı olan Selçuklu Mimarisinde Anlam başlıklı konferans oldu. 9 Aralık 2017 tarihinde Prof. Dr. Ali Uzay Peker, “Döner Kümbet örneği üzerinden bir okuma denemesi, Selçuklu Mimarisinde Anlam” başlıklı bir konferans verdi. Milli Mücadele Müzesi’nin tarihi atmosferi içerisinde, Büsam seminer salonu izleyiciler tarafından tamamen dolmuştu. Önce Dursun Çiçek, Prof. Dr. Ali Uzay Peker hakkında kısa bilgiler verdi. Ali Uzay Hoca’nın akademik kariyerini özet bir şekilde öğrenmiş olduk. Toplantıya katılan akademisyenler veya mimarlık öğrencileri için belki bilindik bir isimdi. Fakat ben Ali Uzay Peker’in çalışmalarını ve kimliğini bu konferanstan önce bilmiyordum. Dursun Çiçek açılış konuşmasında Büsam’ın Ali Uzay Peker’i Döner Kümbet üzerine yazdığı yazılar aracılığıyla tanıma

fırsatı bulduğunu söyledi. Vacit İmamoğlu gibi hemşehrimiz olmasa da, Döner Kümbet’le ilgili çalışmaların-dan dolayı Ali Uzay Hocayı Kayserili kabul ettiğini söyledi. Kaldı ki Prof. Dr. Ali Uzay Peker, Döner Kümbet üzerine yaptığı çalışmalarla, fahri hemşehrlik unvanını gerçekten hak ediyor.

Prof. Dr. Ali Uzay Peker’in konferansı başlamadan önce konusundan elbette haberdardım. Fakat bir dinleyici olarak çok da ilgi alanıma girmeyen bir konuyla karşı karşıya olduğumu düşünüyordum. Çünkü Kayseri’de yaşayan biri olarak Döner Kümbet’in mimari açıdan özellikli olduğunu bir çok defa duymuştum. Kayseri için sembol yapılardan biri olduğunu anlamak için Kayserili olmaya da gerek yoktu. Döner Kümbet önemli ve sembolik bir tarihi eser. Benim bütün birikimim ve düşüncem bundan ibaretti. Mimari ilgi alanım değildi. Tarih özellikle merak ettiğim, araştırma gereği duyduğum bir alan değildi. Mimari okuma nedir ne değildir hiç anlamadığım gibi ilgimi de çekmiyordu. Böyle bir konferansı dinleyerek bir çok bilgi edinebilirdim. Elbette bunun farkındaydım, ama ilgimi çekmeyen bir konuyu dinlerken sıkılacağımı düşünüyordum. Kaldı ki, akademik bir formasyonum, mimariyle ilgili amaçlarım, tarihle ilgili aşırı merakım olmadığı için böyle düşünmem çok doğaldı.

Konferans başladığında ise deyim yerindeyse beynimden vurulmuşa döndüm diyebilirim. Çünkü orada gözümün önünde durduğu halde atladığım, göremediğim bir detay vardı. Bu detayı kaçırmış olduğuma inanmadım. Bu resmen bir körleşmeydi. Belki de bilgisizliğin, cahilliğin yol açtığı bir önyargı da olabilir. Mimari ve tarih konusunda cahil olduğumu zaten itiraf etmiştim.

Prof. Dr. Ali Uzay Peker’in daha ilk cümleleriyle birlikte körlüğümü fark ettim. Üstelik, bütün ilgim konferansa yöneldi. Neler söyleyeceğine odaklandım. Baştan sona ilgiyle dinledim.

Prof. Dr. Ali Uzay Peker Konferansı 9.12.2017

Ama neden konferanstan önce bu duygu ve düşünceleri yaşadım? Çünkü iddialı olmasam da kendi hayat maceramda okumak önemli bir yer tutuyor. Kitaplar çok, hayat kısa. Bunu bildiğimden öyle her kitapla vaktimi harcamak istemem. Oku nereye kadar. Başım göğe ermeyecek. Zaten bunları kendi kendime söylemesem de dışarıdan sürekli duydum. Belki bu tip eleştiriler işe yaramıştır. Bu sayede okurken, kitabın faydasını gözetmeyi öğrendim.

Bana göre kitaplardan faydalanabilmek için insanın, kendine, hayata dair soruları olmalı. Bu soruların, onlardan doğan sorunların oluşturduğu merak alanları olmalı. Sorularıma cevap aramak, merak ettiğim konularda merakımı gidermek, bu arada da bir şeyler öğrenmek için okurum. İşte böyle bir okuma macerasında son beş altı yılımı ayırdığım bir konu vardı. Nasıl oldu da böyle bir soru sordum şimdi hatırlamıyorum. Ama sanki bir bataklığa girmiş gibiyim. Anlam nedir diye merak ettim. Yıllardır bunun cevabını arıyorum.

İşte, Ali Uzay Peker’in konferans konusunda fark etmediğim, beni beynimden vuran, tüm ilgimle dinlemeye yönel-meme sebep olan şey buydu. Nasıl oldu da fark etmedim diye hayıflanıyorum. Çünkü konferansın afişinde Döner Kümbet, Selçuklu mimarisi ifadeleri “Anlam” kelimesine nispeten daha küçük duruyordu.

Konferansın daha hemen başında Hoca; anlam konusunun aslında çok geniş bir konu olduğundan, anlam deyince inanılmaz bir boyutla karşı karşıya olduğumuzdan bahsetti. Bu yüzden anlayabilmek için bazı temel kriterler oluşturmamız gerektiğini söyleyince irkildim. Çünkü ben bir bataklığa girdiğimi düşünüyör, içinden çıkamadığım için kendimi çaresiz hissediyordum. Fakat hoca; anlam konusunun geniş ve çok katmanlı bir konu olduğunu, insanların eğitimine, dünya görüşüne ve iktidarların yüklediği anlamlara göre değiştiğini söyledi. Anlamı belirleyen bir çok etken ve değişken olduğunu duyunca rahatladım. Meselem çözülmemiş olsa bile, zihnimden hızla geçen bir çok şey en azından doğru yolda olduğumu söyledi.

Peker, anlamın, insanın yaşadığı çağda, evrenle kurduğu ilişkilerle, dinî görüşlerle, bilgi seviyelerinin o günde bulunduğu duruma göre değiştiğine dikkat çekti. Anlamın ne olduğuna ilişkin değişik yorumlar bulunduğu da. Çünkü anlam konusunun

çeşitli disiplinleri ilgilendiriyordu. Bundan sonra, kendisinin anlam anlayışının kozmoloji üzerine temellendiğinin altını çizdi. Çünkü anlam anlayışları, farklı düşünsel dayanaklara sahip olarak değişiyor. Günümüzde dünyada ve Türkiye’de egemen olan anlam anlayışının siyasi tarih üzerine temellendiğini belirtti. Kendisinin ise, kozmolojiyi esas almasının sebebini gayet güzel açıkladı. Peker, tarih içerisinde incelediği dönemin kozmoloji anlayışına vakıf olduğunda, eserleri ortaya koyan düşüncenin de anlaşılabilceğini vurguladı. Düşününce bazı sorunları varmış gibi görünse de bu bakış açısı makul. Çünkü Peker’in bakış açısına göre, farklı anlamlandırmaları bir bütünlük içinde değerlendirmek gerekir. Bunu da kozmoloji sağlar. Kozmoloji çeşitli bilimlerin; astronomi, felsefe, din bilim gibi farklı bilim dallarının birbirleriyle ilişkili olarak evrenin yapısına dair kavramların bütününden oluşan bir alandır. Eğer anlam bir bütünsel, anlamı idrak etmek için bütünü parçalarına ayırmamak gerek.

Daha başta böylesine derin ve ufuk açıcı bir konferans benim için akademik bir toplantı olmanın ötesine geçti. Sembollerin, motiflerin, kavramların zihniyetlere göre nasıl şekillendiğini ve değiştiğini bir kez daha düşünme fırsatım oldu. 13. yüzyılı ve bu dönemde oluşan mimari eserlerle, yine aynı dönemlerde yaşayan İbn-i Arabi, Mevlana, Yunus Emre gibi isimlerin ilişkilerini fark ettim. Onların arkasında duran, içerisinde düşüncelerinin geliştiği zihniyet dünyasını anlamaya çalıştım. Taşa işlenmiş bir motifle Arabi’nin görüşleri, Yunus Emre’nin şiirleri arasındaki ortak noktaları kavrama fırsatım oldu.

Prof. Dr. Ali Uzay Peker’in konferansı başta da dediğim gibi benim için hiç ummadığım düşünsel kapıların açılmasına sebep oldu. Şaşırdım, hayret ettim, “Yarabbi hayretimi artır” diye dua ettim içimden. Sonra duamın neredeyse peşin peşin kabul olduğunu gördüm. Şehir Akademi’deki hemen her etkinlik insanın hayretini artıracak, zihin dünyasında parçalara ayrılmış duran bilgileri, merakları bir kümbetin anlamını okurken aydınlatarak birleştirecek etkiye sahip. Demek ki, neymiş, Döner Kümbet orada duran bir taş yığını değilmiş. Okumayı bilene çok şey anlatıyormuş.

Şehir Akademi’nin Güz Dönemi dersleri tamamlandı.

Akademi Günlüğü

Hemen ardından bahar dönemi hazırlıkları başladı. Yoğun toplantılar, fikir fırtınaları gerçekleşti. Şehir Akademi'nin amaçları doğrultusunda neler yapılabileceği üzerine görüş alışverişleri oldu. Teklifler, yeni düşünceler değerlendirildi. Bahar dönemi boyunca Cuma akşamları devam edecek seminerler programlandı. Belki en önemlisi Bahar dönemi için yeni atölyeler açılmasına karar verildi. Devam eden atölyelerle birlikte atölye sayımız 14'e çıkmış oldu.

Yrd. Doç. Dr. Faruk Karaarslan: Akif Emre'nin İzinde İslam Coğrafyası, Nihal Karaarslan: Mekan Okumaları, Yrd. Doç. Dr. Aylin Yonca Gençoğlu: Sosyal Bilimlerde Saha Araştırması, Dursun Çiçek: Görsel Düşünme, İlyas Aslan: Etimolojik Kur'an Kavramları: M. Mahmud El Huseyin: Pratik Arapça atölyelerini bahar döneminde de devam ettirecek.

Yeni açılan atölyeler ise şunlar; Prof. Dr. Ali Uzay Peker, Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu: Selçuklu Okumaları, Dr. Savaş Barkçin: Medeniyet Okumaları, Doç. Dr. Davut İltaş: Mecelle Okumaları, Dr. Abdülkadir Dağlar: Hüsn-ü Aşk Okumaları, Yusuf Yerli: Şehir Okumaları, Mehmet Çetinkaya: Basın Dili Arapçası, Yrd. Doç. Dr. Muhammed Esat Altıntaş: Akademik Yazım Teknikleri, Hasan Ali Yıldırım: Film Okumaları...

Seminerler ise, Varlık: Prof. Dr. Ahmet Kamil Cihan, Bilgi: Yrd. Doç. Dr. Faruk Karaarslan, Değer: Yrd. Doç. Dr. A. Yonca Gençoğlu, Mekan: Prof.

Dr. Köksal Alver, Zaman: Prof. Dr. Celaleddin Çelik, Siyaset: Doç. Dr. M. Hakkı Akın şeklinde ilerleyecek.

FİLM AKADEMİ

Türk sinemasının yeniden canlanması, dizilerin bir furya haline gelmesi insanların ilgisini bu alana doğru çekiyor. Ama iyi bir sinema izleyicisi olmak gerçekten takdir edilen ve yükselen değer haline geldi. Bir sinema kültürü oluştu diyebiliriz. Fakat sinemanın teknik yönü çok pahalı. Eğitimi ve uygulaması ise hem çok zor, hem de ekip ve ekipman gerektiriyor. Peki sinemacı olmak isteyen ne yapacak. Üstelik Kayseri için bütün sanatlardan daha çok taşra iken.

İşte Büsam'ın Film Akademi çalışması Kayseri için umulmadık bir çıkış beklenmedik bir gelişme oldu. Beştepeler'deki Kayseri Evi'nde faaliyetlerine güz dönemi itibarıyla başlayan Film Akademi, Kayseri'deki sinema meraklılarına bulunamayacak bir fırsat sundu. Film Akademi, güz dönemi boyunca; kısa film yapımı, belgesel yapımı, senaryo yazarlığı, kamera önü oyunculuk dersleri verdi. Dönemin başında mülakatla akademiye kayıt olan 62 kişi bu eğitimleri alanında uzman, saha tecrübesi olan hocalardan aldı. Hafta sonlarında gerçekleştirilen bu eğitimleri düzenli olarak takip eden 55 kişi akademiye tamamladı. Eğitimlerin hemen ardından, film akademi

öğrencileri bitirme projesi olarak 4 belgesel, 6 kısa filmin senaryosunu yazdı, çekimlerini gerçekleştirdi. Bir tane de uzun metraj film senaryosu tamamlanmış oldu.

Beştepeler'de hafta sonu verilen derslerden ayrı olarak, hafta içlerinde Türk sinema endüstrisinin tanınmış isimleri, sinemanın duayenleri atölye çalışmaları yaptılar. Burçak Evren, Semir Arslanyürek, Ertuğrul Karşoğlu, Murat Ünal, Gökçe Özyol, Volkan Öncel, Erdem Dinçol ve Sinan Sertel film akademi öğrencileriyle atölye çalışmaları yaptılar. Ehline malumdur, sinema öğrenmek isteyenlerin arayıp bulamayacakları isimlerdi bunlar.

Sinema bir sanat olarak birkaç ayda öğrenilebilecek bir konu değil elbette. Teknik ve teorik eğitimlerin yanı sıra, saha tecrübesi ve pratik olmazsa olmaz. Film Akademi bunun da farkında. O yüzden bahar döneminde ve sonrasında çok daha önemli etkinlikler gerçekleştirmenin planlarını yapıyorlar şimdiden. Katılan öğrencilerin görüşlerine de vakıf ama yerim daraldı. Ona belki daha sonra detaylı değinirim.

Son olarak Film Akademi'nin benim için önemli yanına da değineyim. Bir belgeselde rol almak gibi bir şansım oldu. Film Akademi olmasaydı bir belgeselde rol almak gibi bir hatıraya sahip olmam imkansızdı. Merak eden olursa biraz beklesin, bu defa figürasyonda değil, başroldeyim... ■

Kayseri Büyükşehir Belediyesi ve
Türkiye Yazarlar Birliği Kayseri Şubesi İşbirliği ile

YAZARLIK OKULU

Eğitimler 10 Şubat 2018 - 20 Mayıs 2018
tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.
Ücretsizdir.

Başvurular:
25 Ocak 2018 - 9 Şubat 2018 arasında
www.tybkayseri.com adresinden
yapılacaktır.

Detaylı bilgi için 0352 207 16 37

Tavlusunlu Hicrânî Mehmet Selim Karaca ve Şiirleri

Sait Özer

HAYATI

Mehmet Selim Karaca 1916 yılında Kayseri'nin Tavlusun köyünde doğdu. İlkokuldan sonra eğitimini İstanbul Pertevniyal Lisesinde sürdürdü. Kayseri Lisesi'nden mezun oldu. 1942'de girdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümünü bitirdi. Uzun süre değişik okullarda öğretmenlik yaptı ve 1979'da emekli oldu.

Lise döneminde yazı ve şiir yazmaya başlayan Mehmet Selim Karaca; Murad İğneci, Selim Demirhan, Cemaleddin Erkan, Selçuk Selman ve Tavlusunlu Hicrânî gibi takma adlarla gazete ve dergi sayfalarında kendine yer edindi. Şiirlerinden bir kısmı bestelenen Mehmet Selim Karaca, 1984'te vefat etti.

ESERLERİ

Düzyazı: “Kayseri Fıkraları” (1944), “İzahlı Edebî Sanatlar Antolojisi”, “Hürriyet Şehitlerine Ağıtlar”, “Mehmet Âkif ve Fikret”.

Şiir: “Dertli Dertli” (1962), “Sevmek” (1962), “Kör-düğüm” (1970).

EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Aşkın düştüğü gönüllerdeki sancısı ortak olsa da târifi ve tasviri başka başkadır. Her kalbe farklı bir sûrette giren aşkın açtığı yara umûmiyetle onulmazdır. Âşık, içine düşeceği sıkıntıların farkındadır ancak yine de kendini aşkın cezbeden çekiciliğinden kurtaramaz. İşte Hicrânî de aşkın büyüüne kapılan âşıklardandır. O, Yûnûs Emre'nin: “Biz sevdik âşık olduk sevildik mâşuk olduk /Her dem yeni dirlikte sizden kim usanası” mısralarındaki tazelenmeyi şu mısralarda dile getirir:

*Aşk!... Evet aşk!... Bu tılsım, bu en tesirli büyü
Birden fırlatıp attı kalbimdeki örtüyü.*

(Sevmek s.73)

*Yeniden dünyaya geldim,
On sekiz yaşıma bastım yeniden
Âşık oldum...*

(Sevmek s.53)

Ancak her aşkta olduğu gibi Hicrânî'nin aşkında da muzdarip âşık, çile çeken âşık, ağlayan hep âşık, bunları yaptıran da mâşuk (sevgili) dir. Öyle bir hâle düşer ki âşık, sabır artık tükenmiştir ve ölümü istemekten aşka çâre kalmamıştır.

*Hicrânî, kalmadı sabra mecâlim,
Öldür bir an evvel, lutfeyle biraz!..*

(D.D.s.39)

Âşığı ölümün eşiğine sürükleyen sevgili aslında pek çok kötülüğü hak eder. Âşık bu noktada gelenekten ayrılır, sevgilinin ölümle dahi olsa gösterdiği iltifatı reddeder ve eline bedduâ kılıcını alır:

*Bir güler yüz görmiyesin,
Bahçeden gül dermiyesin,
Muradına ermiyesin
Sen de bir gün perişan ol!*

(D.D. s.55)

Perişan ol, der demesine de bunu dili söyler. Ya gönül, ya gönül buna razı mıdır? Yukarıdaki sözlerinden rücû eder ve sevgiliye şöyle seslenir:

*Yiğit sevdiğine bedduâ etmez,
Kömür gözlüm bahtiyar ol inşallah!
Hayalın kalbimde yer etti, gitmez,
Kömür gözlüm bahtiyar ol inşallah!*

(D.D. s.56)

Elbette asıl olan gönlün ne dediğidir. Sevgiliyi kendisinden daha çok düşünen âşık, nasıl onun mutsuz olmasını isteyebilir. Sevgilinin ayağına diken batsa bunu kalbinde hisseden âşık, kendi helâkine razıdır ama asla sevgilinin incinmesine razı değildir. Söz buraya gelmişken XVIII. yüzyıl Divân şâirlerimizden Nedim'in şu mısralarını hatırlamamak olmaz:

*Güllü dibâ giydin amma korkarım âzâr eder
Nâzeninim sâye-i har-ı gül-i dibâ seni*

(Nazlım! Gül desenli bir elbise giymişsin ama korkarım, kumaştaki gülün dikeninin gölgesi seni incitebilir.)

İşte âşğın tavrı budur.

Hicrânî’nin şiirlerinde şekille ilgili olarak şu tespitleri de paylaşmak gerekir. Hicrânî şiirlerinde hece ölçüsü ve serbest ölçüyü kullanır. Bizim incelediğimiz şiir kitaplarından “Dertli Dertli”de serbest ölçüyle yazdığı şiiri bulunmazken; “Sevmek”te birkaç şiiri dışında heceyle yazdığı şiiri bulunmamaktadır. Sâde ve samimî bir üslûpla karşılaştığımız Hicrânî, şiirlerinde daha çok hecenin kısa ölçülü şekillerini kullanmıştır.

Hicrânî şiirlerinde sadece aşkı ve aşkın verdiği ızdırabı işlememiştir. Mazi, sosyal temalar, sıla hasreti gibi pek çok tema onun şiirlerinde yer almıştır. Hicrânî şiirlerinde Kayseri’ye de yer vermiş, köyünü, Erciyes’i değişik vesilelerle şiirine konu etmiştir. Gurbetteki kişinin yüreğini sızlatan, gözlerini nemlendiren ve hele bu kişi bir de şâirse ona duygularını mısralarla terennüm ettiren sıla hasretidir. Hicrânî, “Sıla Hasreti” adlı şiirinde memleket özlemini dile getirir:

*Gurbet kadehinden içti içeli
Gönül arzuluyor bizim illeri,
Mihnet kapısından geçti geçeli
Gönül arzuluyor bizim illeri.*

(D.D. s.30)

Özlenen yer şâirin baba ocağı, doğup büyüdüğü, türküler söylediği, dövene bindiği Tavlusun’dur.

Köyüm

*Tavlusun’da doğup büyüdüm.
Çoktan beri yok gördüğüm.
Şimdi ne hâldedir acep,
Benim küçük,
Benim güzel,
Benim şirin köyüm?*

(Sevmek s. 16)

“Tavlusun Yolları” adını verdiği şiir aşkın mekânı, mekânın aşkı hatırlattığı güzel bir şiirdir. 7’li heceyle yazılan şiirde akıcı bir mâni üslûbu vardır. Şiirde sevdiği başkasına yâr olan âşğın pişmanlığı görülür.

Tavlusun Yolları

*Tavlusun yolları ince,
Vuruldum seni görünce.
Yüreğime kan uyuştu
Sen ellere söz verince.*

*Tavlusun’a gidemedim,
Sevdiğimi diyemedim.
Kaçtırdım yârımı elden
Doyasıya sevemedim.*

*Tavlusun yolları yonca,
Sevdiğim kız henüz gonca.
Yüreğimden vurdu beni
Başkasına yâr olunca.*

(D.D.s.32)

“Tekir Yaylası’ndan efil efil esen Erciyes’in rüzgârı’ bazen şâire sevgilisinden haber getirir, onu rahatlatır. Yapılan bu yardımın yanı sıra Erciyes’in ak başıyla şâirin aklaşmış başı; Erciyes’in yalnızlığıyla şâirin yalnızlığı ortaktır. Bütün bu yardım ve benzerliğe rağmen şâir anlaşılamamaktan yakınır ve terk-i diyâr etmek ister. “Yol Ver Erciyes” şiiri bu duyguların ifade edildiği lirik bir şiirdir.

Yol Ver Erciyes

*Çok iller dolaştım, çok dağlar aştım
En sonra gelip de sana ulaştım.
Burada anlayan yok derdimi, şaştım.
Yol ver, gideceğim, yol ver Erciyes!*

...

*Sevgiden bahsettim şehvet sandılar,
Göğsüne takılan göze kandılar;
Yandılar Hicrânî, bunda yandılar,
Yol ver, gideceğim, yol ver Erciyes!*

(D.D. s.25)

Bugün pek de hatırlanmayan Hicrânî hakkında onu daha yakından tanıtacak başka yazıların da kaleme alınması temennisiyle sözlerimizi noktalıyoruz.

KAYNAKÇA

- Kalkan, Emir, Çağlar Boyunca Kayseri Şairleri, Kayseri 1998.
- Karaca, Mehmet Selim, Dertli Dertli, İstanbul 1962.
- Karaca, Mehmet Selim, Sevmek, İstanbul 1962.
- Satoğlu, Abdullah, Kayseri Şâirleri, Ankara 1970.
- Satoğlu, Abdullah, Kayseri Ansiklopedisi, T.C.Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2002.
- Sivacı, Ahmet, Kayseri Güldestesi, Kayseri 2000.
- Yahyabeyoğlu, Asım - Abdullah Satoğlu, Kayseri Erciyes ve Çevresi Üstüne Yazılmış Şiirler Antolojisi, İstanbul 1958.

Kayseri
Büyükşehir
Belediyesi

BEŞİNCİ ULUSAL FOTOĞRAF YARIŞMASI

mutfağı zengin şehir

Konu: Kayseri'nin Gurme Atlası

Ödüller

Birincilik: 6000 TL

İkincilik: 5000 TL

Üçüncülük: 4000 TL

Mansiyon (3 Adet): 2000 TL

Sergileme (50 Adet): 250 TL

Son Katılım
26 Mart 2018
Pazartesi

Detaylı bilgi için www.kayseri.bel.tr

Asırlık Bir Çınar

Cemal Cebeci
Hocamız

Abdullah Özgönüller

Kayseri Develi ilçesinde ilim erbâbı ve meşhur bir âlim olan müftü Numan Cebeci'nin oğlu olarak 1919 yılında dünyaya gözlerini açan Cemal Cebeci Hocamız, o günün şartlarında büyük sıkıntılarla okumuş ve Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Öğretmenliği bölümünden mezun olmuştur.

Merhum Başbakan Adnan Menderes'in talimatıyla 1951 yılında ülkemizin yedi büyük şehrinde açılan İmam-Hatip okullarının bir tanesi de Kayseri'de açılmıştır. Kayseri'nin büyük âlimlerinden olan Hacı Hüseyin Aksakal Hocaefendi'nin büyük gayreti ile açılan bu okul Kayseri Taşcıoğlu Hafız Kursu'nun tek katlı ek binasında eğitim-öğretime başlamıştır. 30 Ekim 1951 Salı günü saat: 10.'da yapılan bir merasimle İmam-Hatip Okulunun resmi açılışı yapılmış ve Kayseri Lisesi Edebiyat Öğretmeni Nihat Çetin Bey İmam-Hatip Okulu'nun Müdürlüğüne görevlendirilmiştir. 1947 yılı Mayıs ayında Kayseri Erkek Sanat Enstitüsü

edebiyat öğretmenliğine atanan Cemal Cebeci Hocamız bir süre sonra bu okulda müdür muavinliği görevine başlamış ve daha sonra müdür baş muavini olarak idâri görev üstlenmiştir. İmam-Hatip Okulu müdürlüğünde görevli Nihat Çetin Bey'in üniversiteye asistan olarak

atanması üzerine 1953 Nisan ayında Kayseri İmam-Hatip Okulu Müdürlüğüne atanmıştır. Gazi Paşa İlkokulu karşı-sındaki arsa üzerinde Kayseri halkının yardımları ile inşa edilen iki katlı binanın yapımında gece gündüz demeden çalışan ekibin koordinatörlüğünü yapan Cemal Cebeci Hocamız başta Merhum Mustafa Başyazıcı Bey olmak üzere Kayseri'nin manevi sahada temel taşı olan Abdullah Saraçoğlu ve Mehmet Çorakçı Hocalarımız ile birlikte kurdukları dernekle okulun tüm ihtiyaçlarını gidermekte seferber olmuşlardır. Eğitim öğretim binasının yanında aynı arsa üzerinde yatılı bir pansiyona da çok âcil ihtiyaç olması sebebiyle büyük bir gayret ve çalışma ile iki katlı pansiyon binası yapımına da başlanmıştır. Çünkü çevre il ve ilçelerden gelen öğrencilerin kalacağı yer bakımından pansiyon binasının yapımı çok önemli ve zarûrî idi. Pansiyon binasının tamamlanmasından sonra o yıllarda illerinde İmam-Hatip Okulu bulunmayan (Sivas,

Tam on sene Kayseri İmam-Hatip Okulu müdürlüğü görevini yapan ve örnek bir neslin yetişmesine rehberlik eden Cemal Cebeci hocamız, okuldaki tüm öğretmenlerin özel saygı duyduğu ve her birinin gönlünde “Müdür Bey” olarak yer almış özel bir sevgiye sahipti. Bu hayırlı çalışmaların sonucunda Ankara’ya Millî Eğitim Bakanlığı Din Eğitimi Dairesine şube müdürü olarak atandı.

Ordu, Samsun, Amasya, Çorum, Niğde, Nevşehir, Kastamonu, Çankırı, Afyon, Kütahya,) illerinden gelen öğrenciler için bu pansiyon binası çok önemli bir ihtiyacı karşılıyordu.

Ben aslen Kayseri Talas ilçesinde Yahyabeyoğulları ismiyle maruf bir ailenin ferdi olmakla beraber babamın görevi gereği Kütahya'da büyüdüm. İlkokulu okuduktan sonra Kütahya Mollabey Kur'an Kursunda hafızlığımı bitirdim. 1960-1961 eğitim öğretim yılında da Kayseri İmam Hatip Okulu birinci sınıfına kaydoldum.

Talas'da anneannem ve başka akrabalarımız da olmasına rağmen pansiyonda kalacaktım. Beni okula kayıt için merhume annem yanımda gelmişti. Annem Cemal Cebeci hocamızdan benim için yakın ilgisini talep edince, Cemal hocamızın cevabı çok duygulu ve güven verici olarak anneme büyük etki bırakmıştı.

“Siz merak etmeyin, içiniz rahat olsun, Hafız Abdullah artık bize emânettir!” demişti.

Böylece Kütahya'dan Kayseri

İmam-Hatip Okulunun kapısını ilk çalan ben olmuştum. Bir sene sonra yine bir hafız arkadaşım ile beraber dört arkadaş daha getirdim. Ertesi sene, yedi hafız arkadaşım geldi. Bu hafız arkadaşlarımdan bir tanesi Fransa'da Çalışma Ataşeliği nezdinde görev yaparken şehid edilen Tecelli Arı idi.

Dördüncü sene ise tam 40 kişilik bir öğrenci grubu Kütahya'dan Kayseri İmam-Hatip Okulu'na kaydolmuştu. Pansiyon binasının ne kadar önemli bir ihtiyacı karşıladığını belirtmek için Kütahya örneğini zikretmek istedim.

Okulun ana kapısından içeri girince sağ koridorun bitiminde yaklaşık yüz kişilik bir salon yatılı öğrencilerin namaz kılması için mescid olarak ayrılmıştı. Tam üst katında da konferans solunu vardı. Cemal Cebeci hocamız, pansiyonun arka tarafında tek katlı mütevâzî bir lojmanda oturuyordu. Bu vesile ile yatılı öğrencileri kontrol bakımından çoğu kez okulda bulunuyor ve mescidde yatılı talebelerle beraber cemaatle namaz

kılıyordu. Hocamız hafız öğrencileri çok severdi. O bakımdan hafız olanlar mescidde sıra ile namaz kıldırırlardı. Büyük sınıflardaki ağabeylerimiz de sıra ile mescidde cuma vaazı yapar ve cuma namazı kıldırırlardı.

Yatılı öğrenciler için görevli nöbet tutan öğretmenler var olmasına rağmen, o da sanki nöbetçi öğretmen gibi çoğu kez öğrencilerle beraber yemekhânedeki yemek yer, sık sık akşam yapılan mütâlâa çalışmalarını kontrol ederdi. Yatılı öğrencilerin içinde köylerden gelen öğrenciler çok olması sebebiyle, yemekhânedeki özellikle sabah kahvaltısında öğrencilerle beraber olur ve çatalla zeytinin nasıl alınacağını ve çekirdeğinin nasıl çıkarılacağını bizzat kendisi yaparak gösterirdi. Sabah namazı için nöbetçi öğretmenden önce yatakhaneye gelir ve her koşu girerek bir baba şefkatiyle namaza kalkmaları için dâvudî bir sesle şöyle seslenirdi; “Oğlum, haydi namaza kalkın! Haydi namaza!” Tüm yatılı öğrenciler sabah namazı için kalkar ve müdür bey ile hep

beraber mescidde cemaatle sabah namazı kılınırdı. Daha sonra kahvaltı saatine kadar mütâlâa yapılırdı.

İşte bu eğitim ve terbiye sistemi ile okuyan Kayseri İmam-Hatip Okulu öğrencileri, geleceğin Türkiye'si için büyük ümitlerle ve büyük hedeflerle yetiştiriliyorlardı. Bu okullar, o zamanki bazı art niyetli kişilerin dediği gibi imam yetiştirmeyecek, dîni ilimlerle diğer müspet ilimleri birlikte okuyan, dînin emrettiği hükümleri kendi özel hayatında yaşayan ve üniversite mezunu olduktan sonra da devletine hizmet etmek

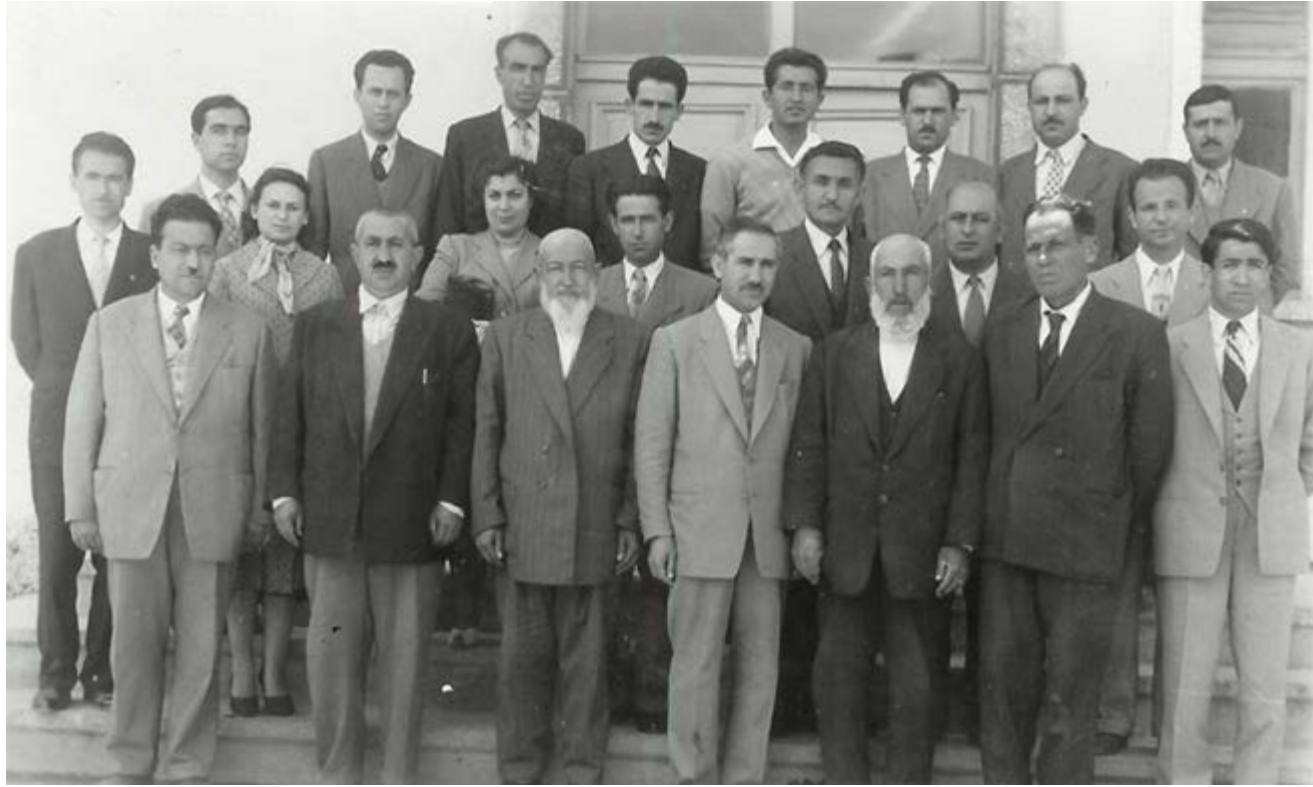
Bu hayırlı çalışmaların sonucunda Ankara'ya Milli Eğitim Bakanlığı Din Eğitimi Dairesine şube müdürü olarak atandı.

09 Kasım 1962 Cuma sabahı okulun bahçesinde büyük bir hüznün vardı. Bahçede adım atacak yer yoktu. Kayserili hayırseverlerin bir çoğu, öğrenci velileri hocamızı uğurlamak için toplanmıştı. Kısa ve öz sözlerle yaptığı konuşmadan sonra tüm öğrencilerle gruplar halinde fotoğraflar çekildi. Bahçede toplanan velilerle tek tek tokalaştı. Ve ayrılık vakti gelince, tüm öğrenci ve öğretmenlerin sevgi gösterileri ile Kayseri'ye veda ederek

Ankara'da görev yaptığı süre içinde değişik sivil toplum kuruluşu ve dîni özelliği olan derneklerde aktif görevlerde bulunmuş ve emekli olduktan sonra da bu faaliyetlerini uzun süre devam ettirmiştir.

Hani derler ya "karıncayı bile incitmez!" diye!

İşte Cemal Cebeci hocamız hayatı boyunca karıncayı bile incitmeyen, tüm hareket ve davranışlarında çevresindeki lere zarâfet ve nezâket örneği olan ve tüm yaşantısında İslâm'ın emir ve yasaklarını uygulayan numune bir büyüğümüzdü.

için Anadolu'nun her bölgesinde görev almaya hazır olan ecdâdına lâyık nesiller yetiştirecekti. Ve aynen böyle de oldu.

Tam on sene Kayseri İmam-Hatip Okulu müdürlüğü görevini yapan ve örnek bir neslin yetişmesine rehberlik eden Cemal Cebeci hocamız, okuldaki tüm öğretmenlerin özel saygı duyduğu ve her birinin gönlünde "Müdür Bey" olarak yer almış özel bir sevgiye sahipti.

İmam-Hatip Okulu'ndan Ankara'ya nakli mekân etti. Elbette Ankara'da yapacağı hizmetler ülkedeki tüm İmam-Hatip Okulları için olması bakımından çok önemli idi ve öyle de oldu. Daha ileri senelerde Devlet Plânlama Teşkilatı gibi devletin değişik kurumlarında da görev yapmıştır. 1973 seçimlerinde Kayseri Milletvekili olarak seçilmiş ve bir dönem Parlamentoda da görev yapmıştır.

Akrabalık vesilesi ile ailece çok daha yakinen tanıdığımız Cemal Amcamıza olan hayranlığımız kelimelere sığmayacak kadar engin ve özeldi. O, her yönüyle büyük ve küçük herkes için müstesna bir kişiliğe sahipti.

Kıymetli eşi Sabiha Yengemizin Âhirete irtihâlinde sonra oğlu Murat Cebecinin yanında kalmaya başladı. Yaklaşık on beş sene Murat'ın evinde

ŞEHİR AKADEMİ BAHAR DÖNEMİ BAŞLIYOR!

YENİ ATÖLYELER Selçuklu Okumaları

Prof. Dr. Ali Uzay Peker
Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu
Prof. Dr. Vacit İmamoğlu
Yrd. Doç. Dr. Mustafa Önge
Yrd. Doç. Dr. Çağla Caner Yüksel
Mehmet Çayırdağ

Medeniyet Okumaları

Dr. Savaş Ş. Berkçin

Mecelle Okumaları

Doç. Dr. Davut İltaş

Hüsn-ü Aşk Okumaları

Dr. Abdülkadir Dağlar

Şehir Okumaları

Yusuf Yerli

Akademik Yazım Teknikleri

Yrd. Doç. Dr. Muhammed Esat Altıntaş

Film Okumaları

Hasan Ali Yıldırım

SEMINERLER

Vartık: Prof. Dr. Ahmet Kamil Cihan

Bilgi: Yrd. Doç. Dr. Faruk Karaarslan

Değer: Yrd. Doç. Dr. A. Yonca Gençoğlu

Mekan: Prof. Dr. Köksal Alver

Zaman: Prof. Dr. Celaleddin Çelik

Siyaset: Doç. Dr. M. Hakkı Akın

DEVAM EDEN ATÖLYELER

Mekan Okumaları

Nihal Karaarslan

Sosyal Bilimlerde Saha Araştırması

Yrd. Doç. Dr. Aylin Yonca Gençoğlu

Akif Emre'nin İzinde İslam Coğrafyası

Yrd. Doç. Dr. Faruk Karaarslan

Görsel Düşünme

Dursun Çiçek

Etimolojik Kur'an Kavramları

İlyas Aslan

Basın Dili Arapçası

Mehmet Çetinkaya

Pratik Arapça

M. Mahmud El Huseyin

Son Müracaat
20 Şubat 2018

Kayıt olmak için
www.kayseribusam.com
Telefon: 0352 666 38 55

bu hayatın acı ve tatlı günlerini yaşarken, ara ara iki kızının yanlarında da kalıyordu. Cuma günleri telefonla konuşmamızın sonunda her zaman dua talep ederdi.

Ankara’da bulunan Kayseri İmam-Hatip Okulunun ilk mezunları ağırlıklı olmak üzere, her ay oturma dediğimiz toplantılar yapılır ve bu toplantılara Cemal Hocamız mutlaka katılırdı. Bu toplantılarda dîni ağırlıklı ve ilmî özelliği olan konular işlenir ve her toplantı, önceden okunan hatm-i şerîfin duası ile sona ererdi.

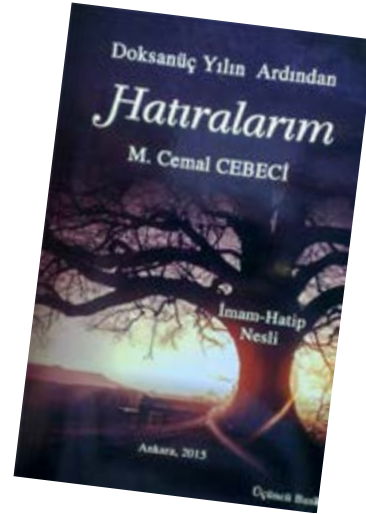
Akraba ilişkilerinde çok ayrı bir meziyete sahip olan Cemal Amcamız, büyük küçük ayırt etmez ve Ankara’da yaşayan 50 kişiye yakın akraba ile bir araya gelmekten ayrı bir mutluluk duyardı. Her ailenin acı ve tatlı günlerinde mutlaka onlarla beraber olurdu.

2017 yılında 98 yaşını yaşarken bile aile ziyaretlerini asla

Cemal Cebeci hocamız hayatı boyunca karıncayı bile incitmeyen, tüm hareket ve davranışlarında çevresindekilere zarâfet ve nezâket örneği olan ve tüm yaşantısında İslâm’ın emir ve yasaklarını uygulayan numune bir büyüğümüzdü.

ihmal etmiyordu. 28 Mayıs Pazar günü Ağabeyi Merhum Eyüb Cebeci’nin kızı Şerife’yi, Ankara Oran semtindeki oğlunun evinde ziyarete gideceğini öğrenince biz de gittik. İki saati aşkın bir süre beraber olduk ve özel sohbet ettik. Yaşının çok ileri seviyede olmasına rağmen her konuda bilgi sahibi olduğunu konuşmalarından çok rahat bir şekilde anlıyorsunuz. Bu birlikte sohbet ettiğimiz son görüşme oldu. Ama Cuma günleri yaptığımız telefon görüşmelerimiz devam ediyordu. Bu arada yine oğlu Murat Cebeci’nin yanında kalıyordu. Bir vesile ile Ramazan öncesi Kayseri’nin ilk mezunlarından olan Mehmet Solmaz ile telefonda görüşürken, Solmaz Hoca kendisine şu açıklamayı yapıyor;

“Hocam geçen sene de Ramazan’da maşallah oruç tuttunuz. Allah Kur’ân-ı Kerim’de oruç tutmayı emrediyor ama aynı âyetin devamında oruç tutamayacak olanları da açıklıyor. Malum yaşıınız itibarıyla bu sene oruç tutmasanız uygun olur diye düşünüyorum. Tabii karar sizindir” deyince, cevap olarak, “herhalde bu sene senin dediğin gibi yapmam lazım” diyor ve bir aylık fidyesini Ramazan’ın ilk günlerinde hemen ödüyor! 98 senelik yaşamında ilk defa Ramazan’da oruç tutamamanın tedirginliği yanında diğer ibâdetlerinde en ufak bir ihmal söz

konusu değildi. Beş vakit namazını vaktinde kılıyor, Kur’ân-ı Kerîm’i okuyor, özel tesbihlerini çekiyor ve diğer nafîle ibâdetlerini noksansız uyguluyordu.”

18 Haziran Pazar akşamı bir gelini, “Babacığım, çok az yemek yiyorsun, vücut direncin zayıflıyor, yarın doktora gidelim de bir serum yapılsın,” verdiği cevap çok önemli! “Kızım ben iyiyim, merak etme, hele sabah ola, hayrola, doktora gitmeye de gerek yok. Serum olacaksa evde de olur. Beni hastaneye filan götürmeyin sakın, ben ölecek isem evimizde öleyim.” der. Sanki manevi bir işaret gelmiş gibi aralarında böyle bir vedâ konuşması geçer. Herkes istirahata çekilir ki sahura erken kalkılmaktadır.

19 Haziran Pazartesi sahur vakti saat 02.20... Yüce Yara-dan’a ruhunu teslim eder. Mübârek Ramazanın 24. günü sahur vaktinde dünyaya vedâ! Cenaze namazı 20 Haziran Salı günü öğle namazını müteâkiben Hacı Bayram Camii’nde kılındı ve asrî mezarlıktaki eşinin yanında ayrılan yere defnedildi.

İşte asırlık bir çınar, Cemal Cebeci hocamız 98 yaşında Hak’ka yürüdü!

Muhterem hocamız, ruhun şâd, mekânın cennet olsun!.

انا لله وانا اليه راجعون

Allah’tan geldik, Allah’a gidiyoruz!

(Bakara: 156)

FİLM AKADEMİ BAHAR DÖNEMİ BAŞLIYOR!

Kısa Film Atölyesi

Akif Kaya

Kerim Abanoz

Belgesel Film Atölyesi

Hasan Basri Özdemir

Kerim Abanoz

Senaryo Yazarlığı

Osman Yalçın

Kerim Abanoz

Kamera Önü Oyunculuğu

Kadir Turna

Seminerler

Burçak Evren

Ertuğrul Karşioğlu

Semir Aslanyürek

Volkan Öncel

Faysal Soysal

Murat Ünalmiş

Semih Kaplanoglu

Sinan Sertel

Musa Ak

Ayhan Ergürsel

Mehmet Bozdağ

Uğur İçpak

Son Müracaat
20 Şubat 2018

Kayıt olmak için

www.kayseribusam.com

Telefon: 0352 666 38 55

Kayseri’de Sosyokültürel Hayat Bir Şehrin Hafızası

Mustafa İbakorkmaz

Büyüyenay Yayınları ilginç kitaplarla yayın dünyasında hızla yerini aldı. Geçmişin tozlu raflarından indirilen, unutulmuş ama unutulmaması gereken kitapları bize yeniden kazandırmasıyla tanıdık ilkin. Sonrasında edebiyat, tarih, sosyoloji gibi farklı disiplinlerde de okurun ve ilgisinin kütüphanesinde olmazsa olmaz kitaplar peş peşe gelmeye başladı.

Bu kitaplardan biri de Şehir Kitapları dizisinin dördüncü kitabı olarak yayımlanan Bir Şehrin Hafızası/Kayseri’de Sosyokültürel Hayat adındaki kitap. Şehir ve medeniyet üzerine okuma macerası olanlar için ayrı bir değer taşımakla birlikte, Kayseri’yi konu edindiği için bizi ayrıca ve özellikle ilgilendiren bir kitapla karşı karşıyayız. Çünkü Kayseri, her ne kadar bazı kitaplara konu olsa da bir kütüphanede Kayseri üzerine yazılmış kitaplar henüz ciddi bir yekun tutacak boyutta değil. En azından Kayseri’nin tarihini, mimarisini, kültürünü dikkate aldığımızda nicelik bakımından bir azlıktan ve bir yetersizlikten bahsetmek içi boş bir şikâyet olmayacaktır. Çünkü Kayseri’den söz ederken, antik dönemlere uzanan, birçok medeniyet için merkez olmuş bir coğrafyadan bahsediyoruz. Hititler, Asurlular, Sümerler, Roma, Bizans, Selçuklu, Beylikler dönemi ve Osmanlı... Bunların her birinin ayrı ayrı bu güne kadar uzanan kalıntıları ve etkileri var hayatımızın içinde.

Şöyle kabataslak geriye doğru göz atınca, ipek yolunun bir durağı olmak, haçlı seferlerinin ve Moğol istilas/katliamının sembol şehirlerinden olmak, kayserle birlikte anılmak, fethin kapısı olmak, âlimlerin karargâhı olmak gibi bin bir çeşit maceranın yaşandığı bir coğrafyadan, bir kaderden bahsediyoruz Kayseri deyip geçerken. Öte yandan bu gün geldiğimiz nokta itibarıyla bunların

hiçbiri neredeyse göze görünmüyor, insanların zihninde makyavelist bir tüccar karikatürüyle, mantı, sucuk, pastırmadan ibaret görünen bir imajla anılıyor. Ki bu dün olduğu gibi bugün de reva değil aslında.

Geriye doğru göz atınca, ipek yolunun bir durağı olmak, haçlı seferlerinin ve Moğol istilasının sembol şehirlerinden olmak, kayserle birlikte anılmak, fethin kapısı olmak, âlimlerin karargâhı olmak gibi bin bir çeşit maceranın yaşandığı bir coğrafyadan, bir kaderden bahsediyoruz Kayseri deyip geçerken.

Editörlüğünü Faruk Karaaslan ve Derviş Dereli’nin yaptığı Bir Şehrin Hafızası, Kayseri’nin aslında nasıl bir şehir olduğunu anlatan ve yeniden hatırlatan bir kitap. Bu yönüyle şehrin maruz kaldığı kimi haksız önyargıların aşılması adına çok büyük önem taşıyor. Diğer bir yönüyle ise Kayseri hakkında oluşan bu ön yargılarda Kayserililerin üzerine düşen hangi görevleri yerine getirmediğini de bizzat Kayserililere göstermesi açısından değeri var.

Faruk Karaaslan, giriş yazısında “**Bir şehri müşahade etmek, hafızasını tutmak her şeyden önce insanın kendi dünyasına, evrenine, benliğine şahit olmasıdır. Kendi hikâyesini anlama çabasıdır. Bu sebeple**

şehri anlamak insanı anlamaktır” diyor. Ben de bu kitabı baştan sona okurken bu şehirde doğup büyüyen bir insan olarak hem kendi hikâyemi anlama çabasına, hem de şehrin hikâyesini anlama çabasına giriştim. Kaldı ki, bu kitabı edinip okumak gerçekten böyle bir çabaya doğal olarak yol açıyor. Bunun sebebine ayrıca değinelim.

Kitap, rahmetli Akif Emre’ye ithaf edilmiş ve onun Şehrin Hafızası başlıklı makalesiyle başlıyor. Bu ithaf yalnızca rahmet-i Rahmana kavuşan bir hemşehriyi anmak babında değil. Kitabın girişini okuduğumuzda, geçtiğimiz yıl aramızdan ayrılan Akif Emre’nin bu kitabın oluşma aşamasında önemli katkıları olduğunu görüyoruz. Kitabın yazılış hikâyesi Akif Emre’nin hem bu dünyada bıraktığı son izlerden biri, hem de şehre karşı bir hemşehri olarak borcunu fazlasıyla eda eden bir yazı olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla bir vefa gösterisi olarak Akif Emre’nin anılması doğal ve işin doğrusunu söylemek gerekirse Akif Emre’nin Şehrin Hafızası başlıklı makalesi, kitaba isim babası olma noktasında isabetli bir karar verildiğini her haliyle gösteren bir yazı.

Akif Emre’nin bizzat adını koyduğu ve oluşuma önemli katkı sunduğu Düşünen Şehir dergisinin ilk sayısında yayınlanan Şehrin Hafızası yazısı baştan sona şehrin anlamı ve ruhunu, hayatını-mematını ve yeniden dirilişini dert edinen bir yazı. Daha ilk cümlesinde insanı duraksatıyor ve uzun düşüncelere sevk ediyor. Diyor ki; “**Bir şehir içinde yaşayan insanların aynasıdır.**” Buradan hareketle belki şunu düşünebilir ve cüret ederek söyleyebiliriz. Öyleyse, yani şehir insanların aynasıysa, bir şehir içinde yaşayan insanların aynasıdır. Eğer bu sonuca varacaksak hemen peşinden şehre yani Kayseri’ye bakarak kendimizi şunu sormaktan kaçınamayız.

Bu gün şehir nasıl bir şehir ve biz nasıl insanlarız? Bu soru yazının devamında daha da büyüyor. Çünkü Akif Emre’ye göre şehrin ruhu ve şehrin anlamı vardır. Bir şehir bu ruhla ve anlamı oluşturan zihniyetle kurulur. Bu ise medeniyeti ortaya çıkarır. Çünkü şehir medeniyettir, şehirli olmayı da zihniyet ve medeniyet algımız şekillendirir. Bir şehri kuran ruh, anlam ve zihniyet eğer yaşatılmazsa ölür. Yerini başka bir şey, başka bir ruh, başka bir anlam ve zihniyet işgal eder. Akif Emre; **“zamanı aşan şehirler kendini yenileyip yeniden doğan şehirlerdir.”** der, hemen ardından bir başka motto ile **“şehirleri diriltten ait olduğu medeniyettir.”** yargısıyla bizleri karşı karşıya getirir. Bunu takip eden cümlelerde ise kendimizle ve kentimizle (şehrimizle veya ruhumuzla) hesaplaşmamız için bir başka önemli sözüyle irkilmemize yol açar. **“Hafızası olmayan şehirler taş yığınının ibarettir.”** Emre’ye göre şehrin anlamını ve değerini kaybetmesi mimari açıdan çürüme, insani açıdan yığınlaşmaya yol açar.

Kitap, Akif Emre’nin böylesine önemli ve altı çizilip üzerine, başımızı ellerimiz arasına alarak düşünülmesi uyarılarla başlıyor.

Şehrin Hafızası, 13 yazarın 13 yazısından oluşuyor. Yazar ve yazı diyorum ama daha doğrusu akademisyen ve makale demek. Ama yazılardaki edebi zevki bir yana bırakıp akademik dilin ürkütücülüğü ile okurların gözünü yıldırmamak için böyle bir vurgu da yapılmalı diye düşündüm.

Biraz önce şehrin hikâyesiyle birlikte kendi hikâyemi de anlama çabasına girdiğimi, Şehrin Hafızası kitabının buna doğal olarak yol açtığımı ve ayrıca değineceğimi belirtmiştim. Şimdi o noktalara değinelim. Mesela Celaleddin Çelik’in yazısı ile Akif Emre’nin yazısı arasında düşünsel bir akrabalık hemen dikkatimi çekti. Çelik’in yazısı adeta Emre’nin altını çizdiği hususların sosyolojik olarak açınlanması, üstelik benzer

bir zihniyet çerçevesinden konuları ele alması bakımından benim için önemliydi. Yani şehrin tarih içerisinde oluşan anlamı ve kimliğiyle bu günkü durumunun değerlendirilmesi bakımından... Oluşan farkın bize getirdiği maliyetler açısından. Çelik’in makalesinde modern dünyada egemen hale gelen zihniyetin, geçmişte şehirleri kuran zihniyetleri devre dışı bıraktığını, tedavülden kaldırdığını, kadim şehirlerin bile moderniteye ayak uydurarak yenik düştüğünü gerekçeyle birlikte görebiliyoruz. Kayseri’nin sosyolojisinde önemli bir yer tutan yerli-köylü ikilemi üzerinden sosyal hayatı anlamaya yönelik birçok ipucu

Şehir medeniyettir, şehirli olmayı da zihniyet ve medeniyet algımız şekillendirir. Bir şehri kuran ruh, anlam ve zihniyet eğer yaşatılmazsa ölür. Yerini başka bir şey, başka bir ruh, başka bir anlam ve zihniyet işgal eder.

da bulunuyor. Bununla birlikte “Şehir Kültüründe Gelenek ve Anlamın Değişimi” gibi önemli alt başlıklarla günümüz Kayseri’si ile hafızamızdaki şehir arasındaki farklara da dikkat çekiyor. Kültür, gelenek, anlam ve bunların değişiminin sebepleri ve sonuçları hakkında hem bilgi sahibi oluyor, hem bugün yaşadığımız sorunları yeniden göz önüne getiriyor ve geleceğe yönelik kaygılar geliştirebiliyoruz. Kaldı ki, kaygı geliştirmek, şehrin kaderi açısından ve üzerimize düşen görevleri hatırlatması bakımından çok önemli. Kayseri’nin yerlisi bir okur olarak Celaleddin Çelik’e şahsen sorulması gereken sorular da birikiyor zihnimde.

Bu da kitabın, şehir hayatıyla ve okurla ne derece hayati ilişkiler kurduğunun bir göstergesi sayılabilir.

Kendi hikayemle kitap arasında bağ kurmama ve düşüncelere dalmama sebep olan yazılardan biri de Dursun Çiçek’in Erciyes Dağı’nın Kayseri Kültürü ve Toplumsal Hayatına Etkisi başlıklı yazısıydı. Şahsi okuma maceramda, İslam, dinler tarihi, mitolojiler ve edebiyat önemli bir yer tutuyor. Dağın Ontolojik Anlamı alt başlığında, Nur Dağı’ndan Tur Dağı’na, Cudi’dan Uğur’a, oradan Olimpos’a veya Tanrı Dağı’na, Himalayalardan And Dağları’na insanlık tarihinde dinlerin dolaşmasıyla insanların varoluş tahayyüllerinde dağların yerini toplu ve özet halde yeniden gözden geçirme fırsatı buldum. Çiçek’in bu yazısında okur olarak ilgilendiğim tüm konular Erciyes ve dağ bağlamında adeta bir araya geldi.

Çocukluğumdan beri kableyi gösteren bir pusula gibi karşımda duran Erciyes’i bir kez daha düşündüm. Çocukluğum Erciyes’in eteklerindeki bağlarda geçmişti. O günlere gittim. “Yılan çıyan, önüme çıkarsan Muhammed şefaatten mahrum kal” diye tekerlemeler söyleyerek, içimde bir tedirginlikle ve haşyet duygusuyla gezdiğim dağlar bayırlar geldi geçti gözlerimin önünden. Çeşit çeşit elmalar, cevizler, kirazlar, kayısılar, üzümler... Bunların her birinin hamlıktan olgunluğa geçişi, her birinin toplanma, devşirilme günleri. Pekmez kaynatmalar, kayısı kurutmalar, bağ başaklamalar... Neler neler, en çok da soğuk, buz gibi sular. Arklardan coşarak gelen, kuyulardan çekilen, bahar aylarında derelerden akan seller...

Bir de şunu düşündüm, bir çok romana, öyküye, şiire konu olan Erciyes çok şeye benzetilmiştir. En çok da beyaz duvaklı bir geline. Ama ben kimselere söylemesem de Erciyes’i tennuresi etrafa savrulan bir Mevlevi dervişine benzetirim. Ki onun eteklerinde Rical-i Gayb buluşmuş. Onların çok hikâyelerini dinledim. Ama en çok da Hak’tan aldığını Halka nasıl dağıttığını bilirim.

Üçüncü ve son olarak, Metin Eken’in Yusuf Yerli ile Kayseri’de İslamcı Yayımcılık Deneyimi Üzerine yaptığı söyleşiye de değinmeliyim. Kayseri’de kitap ve yayıncılık denilince akla doğal olarak edebiyat ve akademik kitaplar geliyor. Şehirde akademik ve edebi çevrenin önemli bir kısmı kendi dar muhitlerinde yaşıyorlar. Bu durum Kayseri’de gerçekleştirilen önemli etkinliklerin gözden kaçmasına ya da görmezden gelinmesine yol açıyor. Yusuf Yerli ile yapılan röportaj bu açıdan önemli. Çünkü bu röportajda, Yusuf Yerli’nin daha bilinir olan gazetecilik ve televizyonculuk dışında yaptığı asıl önemli işleri görme fırsatı buluyoruz. Özellikle Rey Yayıncılık tecrübesi bağlamında, Esat Ayata ve Akabe Kitabevi, Aydın Karakimseli ve Yusuf Kaplan gibi isimlerden haberdar olmak gibi bir kazanım söz konusu. Rey Yayıncılık, Kayseri’deki ilmi hayat ve yayıncılık hayatı açısından gerçekten önemliydi. Rey Yayıncılık tecrübesi süresince, Türkiye Yazarlar Birliğinden ödül almaya kadar uzanan bir çizgide birbirinden önemli kitaplar yayınlandı. Yusuf Kaplan’ın Enformasyon Devrimi Efsanesi, Dursun Çiçek’in Postmodernizmin İslamcılar Üzerine Etkisi, Leonard Binder’in Liberal İslam, Yusuf El Kardavi’nin Sünneti Anlamada Yöntem gibi kitaplarıydı bunlar. Hemen hemen tamamı döneminin çok sonrasında tartışılacak konuları ele alıyordu. İmam Gazali’nin Mustasfa adlı kaynak kitabı da Rey tarafından yayınlanmıştı. Bence yaptığı en önemli hizmetlerden biri de Nizar Kabbani’nin şiirlerini İşgal Altında kitabıyla ilk kez Türkçe’ye kazandırmasıdır.

Rey Yayıncılığın benim hayatımda önemli bir yeri vardı. En yakın dostum Mehmet Uçar, Rey Yayıncılığın dizgi mizanpaj işlerini yapardı. Sim işhanının teras katı benim için adeta bir okul gibiydi. Sık ziyaret ederdim. O dönemde biz Mehmet’le bir ajans ve Yediharf Yayıncılığı kurduk. Rey Yayıncılığın kitap kapaklarının birçoğu bizim ajansımızda hazırlandı.

Rey kapandıktan sonra ajansımızın bir odası, biz de kapanana kadar Rey’in kitaplarına depo olmuştu. Şimdi şöyle bir bakıyorum da, Yusuf Yerli’nin yayıncılık hayatını neredeyse hemen peşinden takip etmişim. Site Ofset’te, Kayseri Gündem Gazetesi’nde (Bu arada Metin Eken’in bir önceki yazısında bahsettiği Kayseri Cuma Gazetesi’nde de çalışmıştım) Yusuf Yerli’nin peşinden çalışmışlığım var. Birlik FM’de program yapmışlığım da. Yusuf Yerli’yle yapılan röportajı okurken lokumculuktan gazeteciliğe geçişe bakıp kendi pastırmacılıktan tasarımcılığa geçişimi hatırladım. Sonra hacı hacıyı bulur Mekke’de, derviş dervişini bulur tekkede misali dönüp dolaşıp yine aynı mekânda ve imkânda buluştuk. Su testisinin nasıl olup da su yolunda kırıldığına, hal diliyle yapılan bir duanın kabulüne şahitlik ettim. Üstelik yıllarca peş peşe sürdürdüğümüz yolculuğun bir yerinde Yusuf Yerli ile yollarımız yeniden kesişti. Belki çok daha önce gerçekleşebilecek kaçınılmaz bir sondu bu bizim için.

Sonuç olarak Şehrin Hafızası kitabı baştan sona kendi hafızamla ilişkiler kuran, geçmiş, bu günü ve geleceği uzun uzun düşünmeme yol açan bir kitap oldu. On üç ayrı yazarın bulunması, bütün yazılara ayrı ayrı değerlendirme konusunda zorluk çıkardı. Bu nedenle kitabı diğer yönleriyle de tanıtmak yazı açısından bir hacim sorunu oluşturdu. Sinemada filmin sonunu söyleyen teferrifatçı konumuna düşmemek için yazıya burada son veriyorum. Ama şu bilinmeli ki, Şehrin Hafızası gerçekten hem bir hafızayı kayıt altına almış. Bununla birlikte hem de okuru, kendi hafızasına yönlterek çoğalan bir anlam dünyasıyla karşı karşıya getiriyor. Kitabı hazırlayan ve yazan herkes ayrı ayrı teşekkürü hak ediyor.

KİTABIN İÇİNDEKİLER...

- Giriş, Faruk Karaarslan/Mustafa Derviş Dereli
- Şehrin Hafızası, Akif Emre
- Kayseri’de Sosyo-Dini Kültür ve Şehir Dindarlığı, Celaleddin Çelik
- Kayseri’de Siyaset Kültürü – Muhafazakarlaşma, Protestanlaşma ve Siyasal Oportünizmin Kısacasında Kayseri, Faruk Karaarslan
- Kayseri’de Göç ve Kimlik, Abdulvahap Taştan
- Erciyes Dağı’nın Kayseri Kültürü ve Toplumsal Hayatına Etkisi, Dursun Çiçek
- Taşrada Mekan İmgesi: Kayseri, İbrahim Nacak
- Zaman ve Mekan Bağlamında Modern Şehirlerde Gündelik Hayatın Dönüşümü: Talas Örneği, Mustafa Derviş Dereli
- Modern Kapitalizmin ve Alışveriş Merkezlerinin Gölgesinde Kayseri Kapalı Çarşısı ve Esnafılık, Aylin Yonca Gençoğlu
- Kayseri’nin Düşünce Hayatında Söğüt Fikir Kulübü, Abdullah Ömer Yavuz,
- Kayseri’de İslamcı Yayımcılık Kültürü, Metin Eken
- Kayseri’de İslamcı Yayımcılık Deneyimi Üzerine: Yusuf Yerli ile Bir Söyleşi, Röportaj: Metin Eken
- Kayseri’de Yerli ve Yabancı Öğrenci Olmak, Sedat Demir/Veysi Uludağ/ Adem Menekşeoğlu/ Numan Yıldız
- Kayseri Üzerine Yapılmış Çalışmalar Bibliyografyası, Şeyma Tamer

Aside

HAZIRLANIŞI

Şerbeti için derin bir tencerede su ile şekeri karıştırın. Kısık ateşte arada bir karıştırarak 10 dakika kaynatın. Pekmezi ilave edip birkaç dakika daha kaynatın. Ocaktan alıp kenarda bekletin. Çukur bir tencerede tereyağını ve sıvı yağı un ile karıştırın Kısık ateşte, un pembeleşinceye kadar sürekli karıştırarak kavurun. Kenarda bekleyen şerbeti una yavaş yavaş döküp (topaklaşmaması için önceden şerbetin yarısını dökün) karıştırın. Kalan şurubu da ekleyip kısık ateşte birkaç dakika daha pişirdikten sonra ocaktan alın. Kaselelere paylaşın. Üzerini ceviz içi ile süsleyip ılık servis yapın.■

Malzemeler

3 bardak su
4 su bardağı toz şeker
1 çay bardağı pekmez
300 gr tereyağı
4 çorba kaşığı sıvı yağ
2 su bardağı un

Üzeri İçin:

2 çorba kaşığı ceviz içi

afiyet olsun...

YILIN EN HAVALI HAVUZ PARTİSİ

ERCİYES KAYAK MERKEZİ
MAGNA APEX PLAYGROUND

17 ŞUBAT CUMARTESİ 13.00

Sıra dışı aracınla buz gibi havuza atlayacak kadar cesursan:

redbull.com/karhavuzu

Son başvuru: 7 Şubat

Kültürden...

Mehmet Akif Ersoy, Ölümünün 81. Yılında ERÜ'de Anıldı

Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy, ölümünün 81. yıldönümünde Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Veterinerlik Fakültesi tarafından düzenlenen konferansla anıldı.

Veterinerlik Fakültesi tarafından Mehmet Akif Ersoy'u Anma Haftası etkinlikleri kapsamında "Mehmet Akif Ersoy Perspektifinden Günümüz Sorunlarına Çözümler" konulu bir konferans düzenlendi. Sabancı Kültür Sitesi'nde düzenlenen konferansa, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Abdullah İnci, Veteriner Fakültesi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Hastanesi Başhekimisi Doç. Dr. Ali Cesur Onmaz ile çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı.

Konferansın açılış konuşmasında Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Abdullah İnci, ölümünün 81. yıldönümünde milli şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u saygı ve rahmetle andıklarını söyledi.

ERSEM Yabancılar Türkçe Öğretim Programı'nda eğitim gören misafir öğrencilerinin İstiklal Marşı'nı söylemesinin ardından konferansın konuşmacısı Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan ise, "Mehmet Akif Ersoy Perspektifinden Günümüz Sorunlarına Çözümler" konulu konferansında Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un hayatını anlattı.

Sarıkamış Şehitlerimizin Anısı Erciyes'te Yaşatıldı

Sarıkamış Harekâtı'nın 103. yılında, Allahuekber Dağları'nda kara kışa yenik düşen 90 bin vatan evladı Erciyes'te anıldı. Vali Süleyman Kamçı, milletvekilleri ve beraberindeki protokol üyeleri ile binlerce Kayserili, 'Sarıkamış Ruh'u'nda buluştu.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın öncülüğünde Kayseri Valiliği ve Büyükşehir Belediyesi'nin işbirliğinde tarih bilincini artırmak ve vatan savunmasında çekilen sıkıntıları gençlerin yerinde görmeleri amacıyla gerçekleştirilen Sarıkamış Şehitleri'ni Anma Yürüyüşüne, Vali Süleyman Kamçı, Kayseri milletvekili İsmail Tamer, Garnizon Komutanı Tuğgeneral Ercan Teke, 12. Hava Ulaştırma Üs Komutanı Tuğgeneral Selçuk Aygün, Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, Vali Yardımcıları Baha Başçelik, Dr. M. Hüseyin Nail Anlar, ilçe kaymakamları, ilçe belediye başkanları, Gençlik ve Spor İl Müdürü Murat Eskici ve kamu kurum ve kuruluşlarının bölge ve il müdürleri ile her yaştan binlerce vatandaş katıldı.

Sarıkamış Harekâtı sırasında şehit düşen Mehmetçikleri 103'üncü yılında anmak için ellerinde Türk bayrakları ile toplanan vatandaşlar Erciyes Dağı'nın Tekir Yaylası girişinde anma yürüyüşüne başladı.

Erciyes Dağı'nın beyaz gelinliğiyle, şanlı bayrağımızın al rengi ve ay yıldızının bütünleşerek Sarıkamış ruhunun yeniden yaşatıldığı ve o dönemde kullanılan atlı birlikler ile askeri kıyafetlerin canlandırıldığı yürüyüşte, dev Türk bayrağı dalgalandırıldı. Vali Kamçı ve beraberindekiler ile yürüyüşe katılan binlerce Kayserili dev Türk bayrağının arkasında yaklaşık 2 kilometre yürüyerek kayak pistlerinin bulunduğu bölüme ulaştı.

Vali Kamçı, yürüyüşün ardından yaptığı konuşmasına, 1. Dünya Savaşı sırasında, 22 Aralık 1914 ile 5 Ocak 1915 tarihleri arasında gerçekleştirilen Sarıkamış Harekâtı'nın, on binlerce vatan evladımızın, bir bıçak kadar keskin olan ayaz ve bir kurşun olup yağan kara yenik düşerek şehadete yürüdüklerini, tarihimizin en acı hatıralarından biri olduğunu ifade etti.

Sarıkamış'ta, bedenleri buz tuttuğu halde, üstün bir cesaretle son nefeslerine kadar mücadele eden kahraman ecdadımızın aziz hatıralarını yaşatmak üzere, bugün tüm yurttan çeşitli etkinlikler düzenlendiğini ifade eden Vali Kamçı, şunları kaydetti:

"Biz de bu kapsamda, ilimizde çeşitli anma programları ve etkinlikler düzenliyoruz.

Sarıkamış, memleketimizin dört bir yanından gelerek, kutsal bildiği değerler uğruna canını feda etmekten çekinmeyen, vatan sevdasıyla vazifeye koşan Mehmetçiğin ölümsüzlük destanıdır. Şüphesiz Sarıkamış'ta şehit olan ecdadımız, Türk milletinin vatan, millet ve bayrak için ölümü göze almaktan çekinmeyeceğinin, en bariz örneğini sergilemişlerdir."

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik ise yaptığı konuşmasında, "103 yıl önce Sarıkamış'ta sadece düşman ile değil doğanın en zor şartları ile müca-

dele edilerek bir destan yazılmıştır. Bu destan bazı kaynaklara göre eksi 40 derecede yazılan bir destandır. Üstelik şimdi bizim üzerimizdeki modern kıyafetler olmadan o zor şartlarda kahramanların yazdığı bir destandır" ifadesini kullandı.

Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Murat Eskici ise, "103 yıl önce Sarıkamış'ta donarak şehit olan 90 bin kahramanı yad etmek, gençliğin şühehanın izinde olduğunu göstermek için buradayız. Bizim tarihimizde zaferler kadar acılar da oldukça büyük yer tutar. Yemen'de kızgın çöllerde, Çanakkale'de derin sularda vatanı için yitip giden Anadolu çocuklarının hikayesi buradadır" diye konuştu.

Şampiyonlar Zirvesi

Dünyanın sayılı kış turizm merkezlerinden birisi olan Erciyes, pek çok branşta önemli şampiyonalara da ev sahipliği yapıyor. Erciyes'te yapılan 2018 CEV Kar Voleybolu Avrupa Turu'nun şampiyonları belli oldu.

2018 CEV Kar Voleybolu Avrupa Turu, 11 ülkeden 38 takımın katılımıyla 12 Ocak Cuma günü başladı. Bayanlar ve erkekler kategorisinden birbirinden çekişmeli maçlara sahne olan müsabakalara Türkiye'nin yanı sıra Rusya, Slovakya, Belçika, Çekya, İsviçre, İtalya, Romanya, Letonya, Polonya ve Sırbistan'dan takımlar katıldı.

Şampiyonayı, CEV Avrupa Voleybol Konfederasyonu Teknik Delegates Anton Fitchenger, Türkiye Voleybol Federasyonu Başkanvekili Alper Sedat Aslandaş, Erciyes A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Murat Cahid Cıngı ve Kayseri Gençlik ve Spor Hizmetleri İl Müdürü Murat Eskici de takip etti.

Müsabakalar sonrası bayanlarda şampiyonluğu Aleyna Vence ve Buğra Eryıldız'dan oluşan Türk takımı kazandı. Bayanlarda ikinciliği Rusya'dan Ekaterina Syrtseva ve Ksenia Khakimzanova, üçüncülüğü ise Slovakya'dan Anna Dostalova ve Michaela Knoblochova elde etti.

Erkeklerde ise Taras Myskiv ve Ruslan Daianov'dan oluşan Rusya takımı birinci, Dündar Yıldırım ve Emirhan Ulutaş'tan oluşan Türk takımı ikinci, Valeriy Durnin ve Ivan Golovin'den oluşan Rusya'nın ikinci takımı ise üçüncü oldu. Müsabakalar sonrası derece alan takımlara kupaları, madalyaları ve hediyeleri verildi.

Büyükşehir'den 5. Fotoğraf Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin 5'incisini düzenlediği Ulusal Fotoğraf Yarışması başladı. Amatör ve profesyonel herkesin katılabileceği yarışmada konu "Kayseri'nin Gurme Atlası" olarak belirlendi.

Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığınca düzenlenen Ulusal Fotoğraf Yarışması'nda Kayse-

ri'nin birbirinden güzel lezzetleri ön plana çıkarılacak. 26 Mart 2018'de başvuruların son bulacağı yarışmada 1'inciye 6000 TL, 2'inciye 5000 TL, 3'üncüye 4000 TL ödül verilecek. Yarışmada ayrıca mansiyon ödülleri 2000 TL, sergilenmeye değer 50 esere verilecek ödül ise 250'er TL olarak belirlendi.

Fotoğraflar www.kayseri.bel.tr adresinden yönlendirmeler izlenerek gönderilebilecek. Yarışma sonuçları 9 Nisan 2018'de açıklanacak.

Türkiye'nin En Girişimci ve Yenilikçi Üniversiteleri

"Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi" sıralaması belirlendi. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2017 yılı "Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi" açıklandı. Bu endekse göre üniversiteler girişimcilik ve yenilikçilik performanslarına göre değerlendiriliyor. Farklı kategorilerde toplanan ve işlenen verilerle üniversiteler, bilimsel ve teknolojik araştırma yetkinliği, fikri mülkiyet havuzu, işbirliği ve etkileşim, girişimcilik ve yenilikçilik kültürü ile ekonomik katkı ve ticarileşme boyutları ele alınarak sıralanıyor.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2017 yılı "Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi" sıralamasında yer alan en girişimci ve en yenilikçi ilk 50 üniversitesinin içerisinde Türkiye'nin köklü

ve isim yapmış üniversiteleri yer alıyor. Sakıp Sabancı Üniversitesi 1. olurken, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi gibi üniversitelerin yer aldığı 2017 endeksinde şehrimizden iki üniversite

de üst sıralarda yer aldı. Abdullah Gül Üniversitesi 11 basamak yükselerek 12. sıraya yerleşti. Erciyes Üniversitesi ise 18. sıraya girerek Türkiye'nin en önemli üniversiteleri arasında yerini aldı.

"Yılkıların Senfonisi" Adlı Fotoğraf Sergisi Açıldı

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel Sanatlar Bölümü tarafından "Yılkıların Senfonisi" konulu yılkı atlarının fotoğraflarından oluşan serginin açılışı yapıldı.

Sabancı Kültür Sitesi Sergi Salonu'nda düzenlenen serginin açılışına, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Abdullah İnci ile çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı. Açılıшта Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Abdullah İnci, serginin hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür etti.

Fotoğraf sanatçıları Uğur Aydın, Mustafa Kütük, Ayten Mermi, Mehmet Özçelik, Ümrân Tunçoğlu, Ali Korkmaz, Nimet Gönenç Çınaroğlu ve Yüksel Yılmaz'ın fotoğraflarından oluşan sergi, 30 Aralık Cumartesi gününe kadar ziyaretçilere açık kaldı.

"Tarihe ve Çevreye Saygılı Proje"

Mimarlar Odası Kayseri Şubesi ile Anadolu Yapım Müteahhitleri Federasyonu, Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'i ziyaret etti. Ziyarette Sahabiye Projesi ile ilgili görüşler belirtildi ve Büyükşehir Belediyesi ile mimarların aynı görüşleri taşıdığı dile getirildi.

Mimarlar Odası Kayseri Şube Başkanı Eda Velibaşoğlu ve Anadolu Yapım Müteahhitleri Federasyonu Genel Başkanı Ali Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik ile bir süre görüştü. Mimarlar Odası Şube Başkanı Velibaşoğlu, projeleri Kayserili mimarların yapması ve Sahabiye Projesiyle ilgili görüşlerini dile getirerek Sahabiye Kentsel Dönüşüm Projesi'nde Şehir Tiyatrosu binası ile çevresindeki tarihi binaların korunması konusundaki hassasiyetlerini anlattı.

Büyükşehir ile Mimarlar Aynı Görüşte

Başkan Mustafa Çelik de konuşmasında dile getirilen hususlarla ilgili mimarlarla aynı görüşü paylaştıklarını ve bu doğrultuda çalıştıklarını söyledi. Projelerin Kayseri'de yapılması konusunda hemfikir olduklarını ifade eden Başkan Çelik, "Dışarıya yaptırdığımız bir tek proje var. Diğer projelerinin tamamını tasarım kabiliyetinin artması için şehirdeki mimarlarımıza yaptırdık. İnşaat, makine mühendisleri ve elektrik mühendislerinin hazırladığı projelerde de aynı şekilde hareket ediyoruz" dedi.

Mimarlar Odası'nın Şehir Tiyatrosu

binası ve çevresindeki tarihi eserlerin korunması ile ilgili görüşleri üzerine de vilayet binası, tiyatro ve o bölgedeki tarihi binaların korunacağını daha önce açıkladıklarını hatırlatan Başkan Çelik, "Bu tür kentsel dönüşüm projelerinde merkeze yakın bölgede yüksek katlılar arkaya doğru alçak katlılar tercih edilir. Biz tam tersini yapıyoruz. Orduvi ve belediyemiz arasında 12 tane tarihi eser var. Şu an yüksek katlı binalar nedeniyle bu eserler saklı durumda. Yeni projede bu arayış biz bir iki katlılarla geçiyoruz. Sonra 5-6 katlılar ve onların arkasında yüksek katlılar var. Böylece tarihi eserlerin hepsi ortaya çıkacak. Projemizdeki bir başka özellik de yeşil alan hassasiyetimizle ilgili. Sahabiye'de şu anda 510 dönümlük alandaki yeşil alan miktarı sıfır metrekare. Yeni projede 350 dönümlük yerde park ve rekreasyon alanımız var. Bölgedeki yoğunluğu azaltmak için resmi kurumların hepsini dışarıya çıkarıyoruz" dedi.

Sahabiye Kentsel Dönüşüm Projesi'ni hazırlarken proje yarışması açtıklarını ve defalarca duyurular yaparak herkesi projeye katkı vermeye davet ettiklerini de hatırlatan Başkan Mustafa Çelik, geçen yıl yaptıkları yuvarlak masa toplantılarını da anımsatarak yapılacak çalışmalar hakkında ilgililerin görüşlerini aldıklarını kaydetti.

Ziyarette Mimarlar Odası Şube Başkanı Eda Velibaşoğlu, Başkan Mustafa Çelik'e "Kent Tartışmaları" toplantısı sonrası çıkarılan kitabı hediye etti.

SAVAŞ Ş. BARKÇİN, BÜSAM SEMİNERİ'NE KATILDI

"Mekânı Şekillendirmek Kendini Şekillendirmektir"

Büyükşehir Belediyesi Stratejik Araştırma Merkezi (BÜSAM) bünyesindeki Şehir Akademi'de seminerler devam ediyor. Seminere Savaş Ş. Barkçin katıldı.

Şehir Akademi tarafından düzenlenen seminere katılan Savaş Ş. Barkçin, "Gelecekte Geleceğe Biz ve Dünya" konulu konuşmasında zamanın ve mekanın önemini vurguladı.

Dünyanın insanoğlu için en büyük mekan olduğunu dile getiren Barkçin, "Mekânı şekillendirmek kendini şekillendirmektir" dedi ve İngilizlerin bu konuda mekânı ve zamanı kendilerine göre nasıl şekillendirdiklerini anlattı. Dünya haritasını izleyicilere gösteren Savaş Barkçin, "1880'lerde dünya haritasını çizen kişi merkeze İngiltere'nin başkenti Londra'yı koymuş. Bu harita Japonya hariç tüm dünyada kullanılıyor. Dünya resmini çizen dünyanın da kontrolünü elinde tutuyor. Sadece mekânın merkezine değil zamanın merkezine de kendilerini koymuşlar. Tüm saatleri Londra saatine göre ayarlıyoruz" dedi.

Yarıyıl Tatilinde Bilim Kampı

Kayseri Bilim Merkezi'nde sömestr tatili boyunca Bilim Kampı açıldı. İkişer gün olarak yapıldı.

Geleceğin bilim insanlarını yetiştirmek ve bilimi çocuklara sevdirmek hedefiyle kente kazandırılan Kayseri Bilim Merkezi, sömestr kamplarıyla, öğrencilere bilimle iç içe, nitelikli zaman geçirebilecekleri keyifli bir tatil hediye etti. Kayseri Bilim Merkezi'nin çocukların bilime ve teknolojiye olan ilgilerini arttırmak ve

yeteneklerini keşfetmelerini sağlamak adına özel olarak hazırladığı bilimsel kamplar, birçok farklı ilgi alanına hitap ediyor.

İki gün süren bilim kamplarında Güneş Saati, Davinci Köprüsü, Maglev Treni gibi 10 farklı tematik atölye etkinliği gerçekleştirildi. Yarıyıl tatili süresince 4 dönem boyunca gerçekleştirilen Sömestr Bilim Kamplarına 9-13 yaş aralığındaki öğrenciler katıldı. Kamplarda bilimin eğlenceli haliyle tanışan olan öğrenciler, dokunarak ve uygulayarak öğrendiklerini pratiğe dökme fırsatı yakaladılar.

Astronomi Okulu İlk Mezunlarını Verdi

Kayseri Bilim Merkezi, bilimi genç beyinlerin ilgi alanı haline getirmek için çalışmalarını sürdürüyor. Bu kapsamda açılan Astronomi Okulu ilk mezunlarını verdi. Astronomi Okulu mezunları Kayseri Bilim Merkezi'nde düzenlenen törenle sertifikalarını aldı.

Kayseri Bilim Merkezi'nin 5 Kasım - 24 Aralık 2017 tarihleri arasındaki açtığı Astronomi Okulu'nda; yıldızların oluşumlarından, evrenin derinliklerindeki galaksilere kadar geniş bir yelpazede uzman eğitimciler tarafından eğitim verildi. Astronomi Okulu'nda atölye ve etkinliklerle uygulamalar yaparak astronominin büyülü dünyasında keyifli ve eğitici bir yolculuğa çıkan 11-15 yaş grubundaki 37 öğrenci, 8 hafta süren okuldan mezun oldu.

Büyükşehir Belediyesi Etüt Projeler Daire Başkanı Ahmet Bahçecioğlu, astronomi okulunun ilk öğrencilerinin sekiz hafta gibi kısa bir sürede önemli bilgilerle donatıldığını belirterek, "İleride inşallah bilim adamları olunca astronomi okulunun mezuniyet belgesine bakarak bu yola böyle çıkmıştık diyeceksiniz" şeklinde konuştu.

Daha sonra Kayseri Bilim Merkezi'nin astronomi okulunun ilk mezunları olan 37 öğrenciye Etüt Projeler Daire Başkanı Ahmet Bahçeci ve Bilim Merkezi Müdürü Suat Şahin tarafından sertifikaları verildi.

Bilim Merkezi Mars'ı Tanıtıyor

İnsanoğlunun koloniler kurmak için araştırma ve planlar yaptığı Kızıl Gezegen, Anadolu'nun bilim merkezi olan Kayseri Bilim Merkezi'nde tanıtılıyor. "Mars'la Yüz Yüze" sergisi bu ay sonuna kadar gezilebilecek.

Yüzyıllar boyunca Mars hakkında çok fazla kehanet yazıldı. Artık günümüzde bu gezegeni ziyaret etmek hayal değil ve bunu yapmaya insanlık çok yakın görünüyor. Kızıl Gezegen'i keşfetmek ve orada bir koloni kurmak için artık elle tutulur planlar yapılıyor. Kayseri Bilim Merkezi de "Mars'la Yüz Yüze" sergisiyle insanoğlunun Kızıl Gezegen ile ilgili merakını gideriyor.

Kayseri Bilim Merkezi açıldığı günden bu yana ziyaretçilerine Mars'ın sırlarını sunuyor. Topraksız ortamda bitki yetişir mi? Mars ortamında yürüyüş nasıl hissettirir? Dünya dışında nasıl bir görünüşünüz olur? Astronotlar ne ile beslenir? Uçaklar Dünya'da mı yoksa Mars'ta mı daha kolay uçar? Astronotlar Dünya'ya döndüklerinde neden tekerlekli sandalye kullanır? Bu ve bunun gibi pek çok soru Kayseri Bilim Merkezi'ndeki Mars'la Yüz Yüze Sergisi'nde cevap buluyor. Mars'la Yüz Yüze sergisi bu ay sonuna kadar Kayseri Bilim Merkezi'nde ziyaretçi kabul etmeye devam edecek.

Bilime İlgiyi Artırdı

Kayseri Bilim Merkezi, Büyükşehir Belediyesi ve TÜBİTAK tarafından 52 milyon liralık yatırımla kuruldu. Anadolu Harikalar Diyarı içerisinde 50 bin metrekare açık, 10 bin metrekare de kapalı alanda kurulu olan Bilim Merkezi birbirinden farklı sergi alanlarıyla ve düzenlenen etkinliklerle Kayseri ve çevre illerdeki bilim meraklılarının ilgi odağı oldu.

Kayseri'nin cazibesini artıran en önemli yatırımlardan biri olan Bilim Merkezi, bugüne kadar 150 bin kişi tarafından ziyaret edildi. Bilim Merkezi'nde bir yıl içinde yaklaşık 15 bin ziyaretçinin katılımıyla iki ayrı bilim şenliği, yaz bilim kampları, geçtiğimiz günlerde ilk

mezunlarını veren astronomi okulu, astronomi bilim kampı, öğretmenlere yönelik eğitim çalışmaları ve 40 farklı içerikle açılan hafta sonu atölyeleri gibi etkinlikler yapıldı.

Bilimle Dolu Bir Yıl

Bilim Merkezi'nin en dikkat çekici bölümlerinden birisi olan ve 14 metre çaplı kubbesi, 109 koltuk kapasitesiyle Türkiye'nin en büyük planetariumu olan gökevinde de eğitim ve eğlence amaçlı pek çok film gösterildi.

Gökyüzü gözlemleri, şehir içi ve şehir dışından okul ziyaretleri gibi etkinliklerle bilimle dolu bir yıl geçiren Kayseri Bilim Merkezi, bu süreçte Kayseri ve çevre illerden gelen yaklaşık 150 bin kişiyi ağırladı.

Lise Öğrencilerine Astronomi Bilgileri Verildi

Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Fen Fakültesi tarafından lise öğrencilerine yönelik "Nötron Yıldızları, Karadakiler ve Kütleçekim Dalgalarının Gözlenmesi" konulu konferans düzenlendi. Sabancı Kültür Sitesi'nde düzenlenen etkinliğe; Fen Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Gökhan Koçak'ın yanı sıra çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı.

Konferansın açılış konuşmasında Fen Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Gökhan Koçak, fakülteleri hakkında bilgiler verdi. Astronomi ve Uzay Bilimler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. İbrahim Küçük ise "Nötron Yıldızları, Karadakiler ve Kütleçekim Dalgalarının Gözlenmesi" konulu konferansında astronomiyi anlattı.

Prof. Dr. Küçük, "Astronomi, insanların gök cisimleri ve bunların hareketini anlama merakı ile doğmuş en eski bilimdir. İlk çağlarda insanlar, Güneş, Dünya, Ay ya da diğer yıldızları tanrı olarak nitelemiş, kaderlerinin de gökyüzünde olduğuna inanmışlardır. Astronomi, fizik, kimya, jeoloji, biyoloji, matematik ve geometri gibi temel bilimlere bünyesinde toplayan disiplinler arası bir bilimdir" dedi.

Çocuklar Erciyes Teknopark'ta 2. Kez Buluştu

Bölgesindeki teknoloji ekosistemin gelişmesine katkı sağlayan Erciyes Teknopark, "Yarını Kodlayanlar" projesi çerçevesinde gelen 7-14 yaş arası 40 çocuğa kodlama bilincinin kazandırılması amacıyla "Hour of Code (Kod Saati)" eğitimi verdi.

Erciyes Teknopark A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Hidayet Kiraz düzenlenen eğitimle ilgili şunları söyledi: "Yarını Kodlayanlar projesindeki eğitimler sayesinde çocuklarımız sadece teknoloji tüketicisi olmayıp yeni teknoloji ya da dijital eser oluşturmanın yollarını öğreniyor. Aynı zamanda bu eğitimlerle çocukların tasarım yetenekleri geliştirmeyi, hayal güçlerini harekete geçirmeyi ve vizyonlarını genişletmeyi amaçlıyoruz. Yeni fikirler her zaman hayal etmekle başlar. Bizim de gayemiz yarınlarımızın temelini oluşturan çocuklarımızın hayal güçlerine doğrudan etki etmek. Ayrıca böyle eğitimlerle imkanı olmayan çocukların da bilgisayar dünyasına adım atmasını sağlıyoruz. Çocuklara biraz daha bilişim dünyasını tanıtabilmek ve farklı bir hayat olduğunu göstermek için elimizden geleni yapıyoruz. Gerçekleşen

eğitimde de gördüğümüz kadarıyla çocuklar böyle eğitimlerle eğlenirken öğrenebiliyor. Alınan verim tabii ki bizleri de mutlu ediyor. Bu yüzden çocuklarımıza yönelik eğitimlerimizin her geçen gün artarak devam etmesini temenni ediyoruz." dedi.

Erciyes Teknopark personelinin eğitimliğinde gerçekleşen, çocukların enerjileriyle neşe kattığı interaktif eğitimde, oyun tasarlayabilmek için düşünölmüş basit ve görsel bir programlama dili olan Scratch hakkında

bilgi verildi. Çocukların bilgisayar karşısında tüketici konumundan çıkıp üretici olmalarını ve algoritmik düşünce sistematiğini içselleştirmelerini hedefleyen eğitimler, çocuklar için kod okuryazarlığına giriş niteliği taşıyor.

Türkiye'nin En Büyük Kayak Okulu

Spor A.Ş. Türkiye'nin en büyük kayak okulunda gelecek nesillere kayak öğretiyor. Geçen yıl 1300 öğrenciye kayak öğreten Spor A.Ş. bu yıl 5 bin kişiyi hedefliyor. Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'in de ziyaret ettiği Spor A.Ş. Kayak Okulu'nda İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi çok farklı illerden öğrenciler de bulunuyor.

Spor A.Ş.'nin açmış olduğu kayak okullarına sadece Kayseri'den değil Kayseri dışından da büyük ilgi gösteriliyor. Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, kayak okulunu ziyaret ederek kayak eğitimi alan öğrenciler ve aileleriyle görüştü.

Çocuklarla yakından ilgilenen Başkan Mustafa Çelik, onlarla fotoğraflar çekti ve kayak okulu ile ilgili düşüncelerini öğrendi. Spor A.Ş.'nin Kayak Okulu'na başta İstanbul, Ankara, Adana ve İzmir olmak üzere Türkiye'nin birçok şehrinden öğrenci getiriliyor.

Bu Yıl Hedef 5 Bin

Geçen yıl 1300 öğrenciye kayak eğitimi veren Spor A.Ş. bu yıl 5 bin kişilik bir hedef ortaya koydu. Bu hedef doğrultusunda her hafta 250 öğrenciye kayak öğretiliyor. Bugüne kadar 1250 öğrenciye kayak eğitimi verildi. Spor A.Ş. sömestr tatili için de program yaptı. Tatil süresince üçer günlük programlarla öğrenciler için kayak eğitimi verildi.

Türkiye'nin en büyük kayak okulu durumunda bulunan Spor A.Ş. geleceğin şampiyonlarını yetiştirmek için de çalışma yapıyor. Geçen yıl verilen kurslar sırasında dikkat çeken öğrenciler Spor A.Ş.'nin Kayak Kulübüne alındı. 50 öğrenci özel eğitimlerle müsabık sporcu olarak yetiştiriliyor.

AGÜ'de Staj Deneyimi Günü

Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) Endüstri Mühendisliği Bölümü tarafından, öğrencilerin staj deneyimlerini paylaştıkları "Staj Deneyimi Günü" etkinliği düzenlendi. Etkinlikte, yurt içinde ve yurt dışında staj yapan Endüstri Mühendisliği öğrencileri, bu deneyimlerini diğer öğrencilerle paylaştı.

Sümer Kampüsü Büyük Ambar Konferans Salonu'nda, tamamı İngilizce olarak gerçekleştirilen etkinlik, tüm bölümlere açık olarak düzenlendi. Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu'nun da katıldığı etkinlikte, Endüstri Mühendisliği Bölümü ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri, geçtiğimiz yaz döneminde yaptıkları stajlara ilişkin tecrübelerini aktardı.

Etkinliğin açılışında konuşan Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu, kendi staj deneyimlerini anlatarak iş dünyasının beklentileri ile mezunların yetenekleri arasında uyumsuzlukların olduğunu söyledi.

Prof. Dr. Sabuncuoğlu, AGÜ'nün "yaparak öğrenme" felsefesinin bir gereği olan uzun dönemli stajlar ile iş dünyasının ihtiyaçlarına uygun mezunlar yetiştirmeyi

hedeflediğini, Endüstri Mühendisliği Bölümünün birinci sınıfın sonunda başlayan ve yaklaşık 6 ay süren staj programının buna güzel bir örnek teşkil ettiğini ifade etti.

Üniversite mezunlarının büyük bir kısmının eğitimini gördükleri işlerde çalışmadıklarını veya ancak kurum içi eğitimden sonra işe başlayabildiklerini belirten Sabuncuoğlu, iş dünyası ve gerçek hayat projeleri hakkında tecrübe kazandırılmasında stajların önemine dikkat çekti.

önemine de dikkat çekti. Geçtiğimiz yaz döneminde, ilk stajını yapan öğrencilerin de dahil olduğu bir çok öğrencinin staj yaptıkları firmalardan iş teklifi aldıklarını ifade eden Akgün, bazı öğrencilerin yurt içi ve yurt dışındaki firmalarla okul döneminde de maaş karşılığı çalışmalarını

Endüstri Mühendisliği Bölüm Başkanı Doç. Dr. İbrahim Akgün de konuşmasında, bölümdeki öğrencilerin, birinci sınıf sonundan itibaren başlayan ve toplamda 22 hafta süren üç yaz stajını tamamlamak zorunda olduklarını, geçtiğimiz yaz 22 öğrencinin birinci, 21 öğrencinin ikinci ve 11 öğrencinin son stajlarını yaptığını söyledi.

Akgün, otomotiv, havacılık, mobilya, bilişim ve danışmanlık gibi 15 farklı üretim ve hizmet sektöründe stajların tamamlandığını, son stajların tamamının, birinci ve ikinci stajların ise yüzde 50'sinin Kayseri dışında yapıldığını kaydetti.

Geçtiğimiz yaz öğrencilerin yüzde 20'sinin İspanya, İsveç, Almanya ve Romanya'da stajlarının tamamladıklarını aktaran Akgün, stajların iş bulma konusundaki

sürdürdüklerini, iki öğrencinin geliştirmiş oldukları yazılımlar için iki firmayla sözleşme imzaladıklarını dile getirdi.

Etkinlikte öğrenciler, staj deneyimlerini aktardıkları sunumlarında stajlarda yaptıkları çalışmalar ile ilgili bilgi verip, kendi gözlem ve tecrübelerine dayanan stajda yapılması ve yapılmaması gereken hususları anlattı.

Öğrencilerin sunumlarından sonra değerlendirilmede bulunan Rektör Sabuncuoğlu, yapılan işlerden ve öğrencilerin tamamen İngilizce yaptığı sunumlardan çok etkilenildiğini, öğrencilerin İngilizce seviyelerini çok iyi bulduğunu ifade etti. Etkinlik, staj deneyimlerini paylaşan öğrencilerin, diğer öğrencilerin sorularını yanıtlamasının ardından sona erdi.

Bosna ile Kardeşlik Köprüsü

Türkiye'nin yurt dışındaki kültür elçisi olan Yunus Emre Enstitüsü iş birliğiyle kardeş şehrimiz Mostar'da açılan kurslar yeni mezunlarını verdi. Mezuniyet töreni ve mezuniyet sergisinin açılışına Başkan Mustafa Çelik'in eşi İkbâl Çelik ve Kayseri protokolünün eşleri de katıldı.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile Yunus Emre Enstitüsü işbirliğinde Bosna Hersek'in Mostar şehrinde yürütülen meslek ve sanat kurslarında Ekim-Aralık 2017 tarihlerinde eğitim gören 194 kursiyere sertifikaları verildi ve 3 ay süren kurslarda üretilen eserler sergilendi.

Düzenlenen serginin açılış töreninde konuşan Türkiye Cumhuriyeti Mostar Başkonsolosu Zerrin Kandemir, Mostar ve Kayseri'nin kardeş şehir protokollerinin kağıt üzerinde kalmamasından memnuniyet duyduğunu belirterek, iki

ülke arasında köprü vazifesi gören bu tür çalışmaların önemini vurguladı.

Mustafa Çelik'in eşi İkbâl Çelik de konuşmasında dost ve kardeş şehir Mostar'a hizmet vermekten dolayı her zaman büyük bir mutluluk duydukları dile getirerek birlik ve beraberliği pekiştiren bu tür çalışmalara önümüzdeki dönemlerde de hız kesmeden devam edeceklerini söyledi.

Programa katılan Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin eşi Esra Tüfenkci ise programda bulunmaktan mutluluk duyduğunu belirtti ve emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür etti.

Sergide ekim-aralık ayları arasında KAYMEK Mostar Atölyesi ve Mostar Yunus Emre Enstitüsü ile Konjic, Stolac, Donja Dreznica ve Gubavica gibi bölgelerde verilen Ebru Sanatı, Brezilya Nakış Teknikleri, Kırkyama ve Kağıt Telkari kurslarına katılan 194 kursiyerin 350 civarında eseri sergilendi. Programda ayrıca kursları tamamlayan 194 kursiyere sertifikaları verildi.

Betonart Mimarlık Yaz Okulu 2018 AGÜ'de Yapılacak

Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) Mimarlık Fakültesi, odağına beton malzemesini alan ve 3 ayda bir yayınlanan mimarlık ve tasarım dergisi olan Betonart'ın, 2018 Mimarlık Yaz Okulu'na ev sahipliği yapacak. Türkiye'nin en "nitelikli" mimarlık yayını olma özelliğini 2004'den beri koruyan Betonart'ın Mimarlık Yaz Okulu, Sümer Kampüsü'nde Sabancı Holding iştiraklerinden Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. sponsorluğunda gerçekleştirilecek.

Temmuz ayında yapılması planlanan ve bu yıl 17'ncisi gerçekleştirilecek olan

Mimarlık Yaz Okulu ile ilgili Sümer Kampüsü Rektörlük Senato Salonunda işbirliği toplantısı yapıldı.

Toplantıya Eğitimden Sorumlu Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Cengiz Yılmaz, Mimarlık Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. İpek Akpınar Aksugür, Mimarlık Bölüm Başkanı Doç. Dr. Burak Asiliskender, Mimarlık ve İnşaat Bölümleri temsilcileri, Çimento Müstahsilleri Birliği (TÇMB) Eğitim ve Enerji Müdürü Sabit Uslu ve ekibi, Betonart Dergisi Editörü Neslihan Şık, Betonart Yöneticisi Banu Binat katıldı. Toplantıda, gerçekleştirilecek Yaz Okulu ile ilgili görüş alışverişinde bulunuldu.

Üniversite-Sanayi İşbirliği Çalışmaları

Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) heyeti, üniversite-sanayi işbirliği çalışmaları çerçevesinde, yüzde 98 hissesi Türk Silahlı Kuvvetleri'ni Güçlendirme Vakfı'na ait olan ASPİLSAN Enerji, Sanayi ve Ticaret A.Ş'yi ziyaret etti.

Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu ve öğretim üyelerinden oluşan heyet, ASPİLSAN Enerji'nin Kayseri Organize Sanayi Bölgesindeki tesislerini, yerinde inceledi. Ziyarette ilk olarak Genel Müdür, Emekli Tuğgeneral Ferhat Özsoy tarafından, şirketin faaliyetleri hakkında AGÜ heyetine bilgiler verildi.

AGÜ heyeti daha sonra, Türk Silahlı Kuvvetlerinin temel ihtiyaçları olan şarjlı nikel kadmiyum batarya ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan tesisleri gezdi. Günümüzde ürün çeşidini artırarak, sivil ve askeri her türlü sırt-el telsizleri, savaş araç gereçleri, uçak ve helikopterler için komple aküler üretebilir duruma gelen şirketin Ar-Ge merkezini de inceleyen heyet, burada yapılan çalışmalar hakkında bilgi edindi. Ziyarette AGÜ-ASPİLSAN işbirliği konusunda ön görüşmelerde bulunuldu.

TİYATRO OYUNLARI

Çocuklar İçin İki Oyun

Çocuklar için her hafta sonu birbirinden güzel oyunlar sahnelenmeye devam ediyor. "Keloğlan Kayıp Orman Cücesi" ve "Kahraman Kim?" adlı oyunlar Şehir Tiyatrosu'nda sahnelendi.

Yaşar Say'ın yazdığı ve Berceste Sanat Kollektif tarafından yönetilen "Keloğlan Kayıp Orman Cücesi" adlı oyun 13 Ocak Cumartesi günü iki seans halinde Şehir Tiyatrosu'nda sahneye konuldu. Oyunda ünlü masal kahramanı Keloğlan'ın ormanda yaşadığı macera anlatıldı.

Çocuklar için 14 Ocak Pazar günü de Yaşar Say'ın yazdığı, Hüseyin

Goncagül'ün yönettiği "Kahraman Kim?" adlı oyun sahnelendi.

"Fareli Köyün Kavalcısı"

Birbirinden güzel kültür sanat etkinliklerini Kayserililerle buluşturmaya devam ediyor. Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi'nde çocuklar için "Fareli Köyün Kavalcısı" adlı oyun sahnelendi.

Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri Salim Dörtcan'ın yazıp yönettiği "Fareli Köyün Kavalcısı" adlı oyunla devam etti.

Tiyatro Mie oyuncularından Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi'nde iki ayrı seans halinde sahnelenen oyunda komik farelerin köydeki bütün evleri ve dükkanları nasıl ele geçirdikleri anlatıldı. Salonu tamamen dolduran çocuklar ve aileleri "Fareli

Köyün Kavalcısı" adlı oyunda keyifli dakikalar geçirdi.

"Haydi Evine Koş"

Şehir Tiyatrosu'nda sahnelenen "Haydi Evine Koş" adlı oyun izleyicilerden büyük ilgi gördü.

Ray Cooney'in yazdığı, Melih Cevdet Avşaroğlu'nun yönettiği oyunda John adlı

karakterin yaşadığı bir kazayı nasıl sır gibi sakladığı ve bu sırrı saklarken başından neler geçtiği anlatıldı.

"Romeo ve Juliet" Sahnelendi

William Shakespeare'in ünlü eseri Romeo ve Juliet farklı bir bakış açısıyla Kayseri'de sahnelendi. Şehir Tiyatrosu'nda sahnelenen oyuna tiyatroseverler büyük ilgi gösterdi.

Erdi Öget'in yazdığı, Halil İbrahim Kaplan'ın yönettiği "Romeo ve Juliet" adlı oyunla kültür sanat etkinlikleri devam etti. Uluslararası Sosyal Medya Derneği dünya klasiklerinden olan esere farklı bir bakış açısıyla yaklaşarak eserin kahramanlarını sosyal medya fenomeni olarak uyarladı.

Şehir Tiyatrosu'nda sahnelenen oyunda Romeo'nun Twitter fenomeni olması ve aşık olduğu Juliet'in de sosyal medyayı hiç tanımaması konusu ele alındı.

Selçuklu Uygarlığı Müzesi

Selçuklu hükümdarlarından II. Kılıçarslan'ın kızı Gevher Nesibe Sultan tarafından inşa ettirilen "Çifte Medrese"de 2014 yılından beri hizmet veren Selçuklu Uygarlığı Müzesi Selçuklu dönemine ait muhteşem bir medresede ziyaretçilerine kapılarını aralıyor.

Selçuklu Uygarlığı ile ilgili olan kısımda; 'Selçuklu kenti', 'mimarisi', 'sanatı', 'bilimi', 'giysisi' gibi unsurlar ile 'Kayseri'de Selçuklular', 'Anadolu'da Selçuklular' gibi kısımlar yer alıyor. Şifahiye ile ilgili kısımda ise; 'hastalıklar', 'tedavi yöntemleri ve aletleri', 'bilginler', 'ecza', 'su ve sağlık', 'müzik ile tedavi', 'renk ile tedavi' gibi kısımlar bulunuyor.

Müze sergilenen eserlerinin yanı sıra, etkileşimli ve teknolojik görsellik içeren alanlar yer alıyor. Bu yönüyle

ziyaretçilerimiz; dinleyerek, deneyerek, uygulayarak ve teknolojik aletleri kullanarak Selçuklu medeniyeti hakkında bilgiler alabiliyorlar. Ayrıca çocukların müzeyi ve Selçuklu'yu sevmesi için çocuk odamızda çizgi filmler ve çeşitli oyunlar da bulunuyor.

Selçuklu Uygarlığı Müzesi her yaştan ziyaretçilerini ağırlıyor. Müze ziyaretçileri arasında öğrenciler ise önemli bir yer tutuyor. Geçtiğimiz ay, Akkışla Lisesi, Tekten Koleji, Erciyes Koleji, Kilim Sosyal Bilimler Lisesi, Ahmet Paşa İlkokulu, Hayriye Dabanoğlu İlkokulu, Güneşli Ortaokulu öğrencileri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'ni ziyaret eden okullardan bazıları oldu.

Milli Mücadele Müzesi

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Ocak Ayı Kültür Sanat Etkinliklerinden "Minik Eller Tarihiyle Buluşuyor" etkinliği kapsamında müzemize gelen Burhanettin-Hanım Karamete İlkokulu öğrencileri Milli Mücadele Müzesi'ni ziyaret etti.

Demokrasi Şehitleri İlkokulu, Alpaslan İlkokulu, Huriye Eren Ortaokulu, Zübeyde Hanım İlkokulu, Fevzi Çakmak Anadolu Lisesi, Safa Koleji öğrencileri, Ahmet Paşa İlkokulu, Hacı Ömer Ayten Tepecik İlkokulu öğrencileri Milli Mücadele Müzesi'ni ziyaret eden okullar arasında yer aldı.

Milli Mücadele Müzesi, şehrimize il dışından gelen misafirlerin ilgi ile ziyaret ettikleri mekanlardan biri haline geldi. Müzeyi gezerek bilgi alan ziyaretçiler, hem müzenin yer aldığı tarihi Kayseri Lisesi binasını hem de müzede sergilenen bilgi ve belgeleri ilgiyle karşılıyor. Ziyaretçiler, edindikleri bilgiler karşısında hayranlık ve şaşkınlık duygusunu ifade ediyorlar.

Kayseri Lisesi'nin eski mezunları ve eski öğretmenleri de Milli Mücadele Müzesi'nin ziyaretçileri arasında yerini alıyor. Eski mezun ve öğretmenler, müze ziyareti sırasında hem anılarını tazeliyor, hem de Milli Mücadele Müzesi'nin öneme vurgu yapmayı ihmal etmiyorlar.

SNOWBOARD WORLD CUP
KAYSERİ | ERCİYES | 2018

SNOWBOARD DÜNYA KUPASI

• 3 MART 2018 ERCİYES •

snowboardworldcuptrkey

#fordsnowboarddünyakupası

Organized by
PLAYMAKER
SPORTS & ENTERTAINMENT

anitreklam

ERÜ'de "Yeni Yıl Şan" Konseri

Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü tarafından "Yeni Yıl Şan Konseri" düzenlendi.

Sabancı Kültür Sitesi'nde düzenlenen etkinliğe; 2'nci Hava İkmal Bakım Merkezi ve Garnizon Komutanı Tuğgeneral Ercan Teke, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Karamehmet Yıldız, fakülte dekanları ile çok sayıda akademik personel ve öğrenci katıldı.

ERÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünden Yrd. Doç. Dr. Gül Fahriye Evren Soprano ile Öğr. Gör. Nargiz Eminova piyano konseri ile dileycilere unutulmaz bir gece yaşattı. Konserde ayrıca Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Karamehmet Yıldız, Yrd. Doç. Dr. Gül Fahriye Evren ile 2 parçada düet gerçekleştirdi. Yıldız ve Evren'in birlikte seslendirdikleri 'Hatırla Sevgili' parçası ise salondakiler tarafından dakikalarca ayakta alkışlandı.

AGÜ Müzik Topluluğu'ndan Yeni Yıl Konseri

Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) Türk Müziği Topluluğu'nun, Şef Zarife Kırdök yönetiminde verdiği, TRT Türk Sanat Müziği Sanatçısı Alper Diler'in de sahne aldığı yeni yıl konseri büyük ilgi gördü.

Kültür ve Turizm Müdürlüğü salonunda verilen konserde, Türk Sanat Müziği'nin saygın bestekarlarının, en seçkin eserleri seslendirildi. Salonun tamamen dolduğu, yaklaşık 500 kişinin izlediği konserde solo ve koro seslendirilen eserlerle dinleyicilere müzik ziyafeti sunuldu. TRT Türk Sanat Müziği Sanatçısı Alper Diler de birbirinden güzel eserleri seslendirdi.

Konserin sonunda Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Yılmaz, AGÜ Türk Müziği Topluluğu'nu, Şef Zarife Kırdök'ü ve TRT Sanatçısı Alper Diler'i, başarılı performanslarından dolayı kutlayarak çiçek sundu, teşekkür plaketi verdi.

Büyükşehir'den TSM Konseri

Aralık ayı kültür sanat etkinlikleri Türk Sanat Müziği Korusu'nun konseri ile devam etti. Şehir Tiyatrosu'ndaki konser ilgi ve beğeniyle izlendi.

Büyükşehir Belediyesi sosyal hayata renk katan birbirinden güzel etkinliklerini Kayserililerle buluşturmaya devam ediyor. Şef Mehmet Tiryaki yönetiminde Şehir Tiyatrosu'nda Türk Sanat Müziği Konseri verildi. Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı'nın vermiş olduğu konserde birbirinden güzel eserler seslendirildi.

Güneş kadar iddialı değiliz

Fakat üşümemeyin diye tüm enerjimizi sizin için tüketiyoruz.

**TURKISH
AIRLINES**

SİZİN SEÇİMİNİZ BİZİM GURURUMUZ

Skytrax Yolcu Seçimi Ödüllerinde; bizi dört kategoride 'En İyi Hava Yolu' ödülü ile onurlandırdığınız için teşekkür ederiz.

Best Business Class
On-Board Catering

Best Business Class
Lounge

Best Business Class
Lounge Dining

Best Airline in Southern
Europe for the 9th Year
in a Row

TURKISHAIRLINES.COM

A STAR ALLIANCE MEMBER

20 YEARS